

Uchwała Nr XL/308/2022
Rady Gminy Górowo Iławeckie
z dnia 10 lutego 2022 r.

**w sprawie przyjęcia „Planu Rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie
na lata 2021 - 2027”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021r. poz.1372 z późn. zm.) Rada Gminy Górowo Iławeckie uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się „Plan Rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021 - 2027” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza Wójtowi Gminy.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Danuta Szawara

Załącznik
do Uchwały Nr XL/308/2022
Rady Gminy Górowo Iławeckie
z dnia 10 lutego 2022 r.

Plan rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027

Górowo Iławeckie, luty 2022 r.

Spis treści

Słowniczek	4
1. Wstęp	5
1.1. Geneza powstania dokumentu	5
1.2. Metodologia i partycypacyjny sposób przygotowania dokumentu	6
1.3. Rozwój polskich uzdrowisk	7
1.3.1. Prawne podstawy funkcjonowania polskich uzdrowisk	7
1.3.2. Pojęcie i podział uzdrowisk	12
1.3.3. Lecznictwo uzdrowiskowe w Polsce	20
2. Streszczenie	26
2.1. Tytuł	26
2.2. Lokalizacja	26
2.3. Obszar	26
2.4. Czas trwania	26
2.5. Mapka sytuacyjna / plan obszaru	27
2.6. Cele programu	27
2.7. Środki realizacji celów/ główne planowane przedsięwzięcia i ich orientacyjny koszt	28
3. Charakterystyka obecnej sytuacji na obszarze	30
3.1. Elementy charakterystyczne dla uzdrowiska	30
3.1.1. Ogólne informacje o gminie	30
3.1.2. Turystyka i rekreacja	33
3.1.3. Potencjał turystyki uzdrowiskowej i medycznej w województwie warmińsko-mazurskim	39
3.1.4. Uzdrowiskowe strefy ochronne	43
3.1.5. Lecznictwo uzdrowiskowe w gminie Górowo Iławeckie	51
3.1.6. Pozostałe elementy gospodarki	56
3.2. Analiza SWOT	61
3.3. Określenie kluczowych problemów i wyzwań stojących przed przyszłym uzdrowiskiem w szczególności tych, które stanowią barierę dla rozwoju turystyki i rekreacji	63
4. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego gminy i regionu	66
4.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku	66
4.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	67
4.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	68
4.4. Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025	70
4.5. Strategia Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2014-2021	71

5.	Planowane zadania w ramach „Planu rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”	73
5.1.	Wizja rozwoju Gminy Górowo Iławeckie jako uzdrowiska i ośrodka turystyczno-rekreacyjnego	73
5.2.	Kompleksowość i spójność wewnętrzna Planu rozwoju uzdrowiska	81
5.3.	Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć	81
5.4.	Lista dodatkowych projektów i przedsięwzięć kluczowych z punktu widzenia kompleksowego rozwoju uzdrowiska	83
6.	Wskaźniki realizacji „Planu rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”	85
7.	Plan finansowy „Planu rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”	87
8.	Zarządzanie „Planem rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”	91
	Załącznik nr 1. Karta projektu	94
	Spis map, rysunków, schematów i tabel	95

Słowniczek

Definicje zamieszczone w „*Planie rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie*” pochodzą z *Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych*.

Uzdrawisko – obszar, na terenie którego prowadzone jest lecznictwo uzdrawiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych, spełniający warunki, o których mowa w art. 34 ust. 1 (szczegółowo wskazane w podrozdziale 1.3.3. *Prawne podstawy funkcjonowania polskich uzdrawisk*), któremu został nadany status uzdrawiska.

Obszar Ochrony Uzdrawiskowej - obszar spełniający warunki, o których mowa w art. 34 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5 (szczegółowo wskazane w podrozdziale 1.3.3. *Prawne podstawy funkcjonowania polskich uzdrawisk*), któremu został nadany status obszaru ochrony uzdrawiskowej.

Gmina uzdrawiskowa – gmina, której obszarowi lub jego części został nadany status uzdrawiska w trybie określonym w ustawie.

Lecznictwo uzdrawiskowe – zorganizowana działalność polegająca na udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu leczenia uzdrawiskowego albo rehabilitacji uzdrawiskowej, prowadzona w uzdrawisku przez zakłady lecznictwa uzdrawiskowego albo poza uzdrawiskiem w szpitalach i sanatoriach znajdujących się w urządzonych podziemnych wyrobiskach górniczych, przy wykorzystaniu warunków naturalnych, takich jak: właściwości naturalnych surowców leczniczych, właściwości lecznicze klimatu, w tym talassoterapia i subterraneoterapia, oraz właściwości lecznicze mikroklimatu, a także towarzyszące zabiegi z zakresu fizjoterapii.

Rehabilitacja uzdrawiskowa – zorganizowana działalność prowadzoną w uzdrawisku przez zakłady lecznictwa uzdrawiskowego, mająca na celu przywrócenie pacjentowi zdrowia lub możliwej do osiągnięcia dla danego stanu samodzielności ruchowej i społecznej, przy wykorzystaniu naturalnych surowców leczniczych.

Operat uzdrawiskowy – dokument zawierający charakterystykę wyodrębnionego obszaru pod względem możliwości uznania go za uzdrawisko albo obszar ochrony uzdrawiskowej, ze szczególnym uwzględnieniem dostępnych na tym obszarze naturalnych surowców leczniczych i klimatu.

Strefy ochrony uzdrawiskowej – część obszaru uzdrawiska albo obszaru ochrony uzdrawiskowej, określone w statucie uzdrawiska, wydzielone w celu ochrony czynników leczniczych i naturalnych surowców leczniczych, walorów środowiska i urządzeń uzdrawiskowych.

Naturalne surowce lecznicze – gazy lecznicze oraz kopaliny lecznicze, w tym wody lecznicze i peloidy, których właściwości lecznicze zostały potwierdzone na zasadach określonych w ustawie.

Właściwości lecznicze klimatu – czynniki atmosferyczne sprzyjające zachowaniu zdrowia, leczeniu lub łagodzeniu skutków lub objawów chorób.

1. Wstęp

1.1. Geneza powstania dokumentu

Miejscowość, aby stała się uzdrawiskiem musi wykazać przydatności środowiska przyrodniczego dla celów leczniczych. Podstawą powstania uzdrawiska są walory przyrodnicze i naturalne czynniki lecznicze, w tym korzystne właściwości bioklimatyczne oraz złoża kopalin leczniczych (wody lecznicze, gazy lecznicze oraz torfy lecznicze).

W 1935 roku, tak jak źródła podają, w Nowej Wsi Iławeckiej istniało sanatorium, w którym leczono osoby z chorobami płuc. Mając korzystne warunki przyrodnicze dla celów leczniczych, Gmina Górowo Iławeckie podjęła działania, by przywrócić na swoim obszarze funkcję uzdrawiskową. Posiadanie statusu uzdrawiska dzisiaj to nie tylko prestiż, ale także realna szansa na rozwój społeczno-gospodarczy.

Gmina Górowo Iławeckie spełnia uwarunkowania wynikające z art. 38 Ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych” z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U.2020.0.1663 ze zm.):

- Na terenie sołectwa Gałajny występują surowce lecznicze tj. **złoże borowinowe Wojciechy-B** na działce nr 3242/1, w obrębie 0023 we wsi Nowa Wieś Iławecka, które uzyskało **świadcstwo potwierdzające właściwości lecznicze nr HU-2/BL/2015** z dnia 21 października 2015 roku wydane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH w Poznaniu oraz udokumentowane złoża wód leczniczych
- Na zlecenie Gminy Górowo Iławeckie sporządzono dokumentację na podstawie, której zostało wydane **świadcstwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu nr DI-070-34/2014** przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyńskiego Polskiej Akademii Nauk w Warszawie).

Uznanie miejscowości za Obszar Ochrony Uzdrawiskowej dokonuje się na podstawie opracowanego przez Gminę operatu uzdrawiskowego. Dokument ten pozwala stwierdzić posiadanie warunków zawartych w ustawie o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz gminach uzdrawiskowych.

Wójt Gminy Górowo Iławeckie pismem z dnia 20 listopada 2015 r. wystąpił do Ministra Zdrowia z prośbą o wydanie decyzji w sprawie potwierdzenia możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego na obszarze trzech sołectw: Gałajny, Czyprki i Woryny. Minister zdrowia po przeanalizowaniu złożonego operatu uzdrawiskowego Decyzją 82 (znak: OZU.523.238.2016.WŚ) z dnia 24 marca 2016 r. potwierdził możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego na obszarze uznanym za obszar ochrony uzdrawiskowej „Górowo Iławeckie” i wskazano kierunki lecznicze: choroby ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, choroby górnych i dolnych dróg oddechowych. Natomiast zgodnie **Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 października 2019 r. (Dz.U. 2019 poz. 2180) nadano status obszaru ochrony uzdrawiskowej sołectwom: Gałajny, Czyprki i Woryny położonym na obszarze gminy Górowo Iławeckie pod nazwą „Obszar Ochrony Uzdrawiskowej Górowo Iławeckie”**. Następnie Gmina Górowo Iławeckie Uchwałą nr XV/126/2019 Rady Gminy Górowo Iławeckie z dnia 19 grudnia 2019 roku przyjęła Statut Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Górowo Iławeckie”. Określono, że obszar całkowity Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Górowo Iławeckie wynosi 5 243,00 ha, w tym powierzchnia strefy "A" ochrony uzdrawiskowej - 105,00 ha, strefy "B" – 839,00 ha, strefy "C" – 4 299,00 ha.

Gmina Górowo Iławeckie spełnia łącznie 4 następujące warunki:

1. posiada złoża naturalnych surowców leczniczych o potwierdzonych właściwościach leczniczych; najcenniejszym zasobem naturalnym omawianego obszaru są wody, borowiny, udokumentowane i potwierdzone badaniami, oceną i świadectwem.
2. posiada klimat o potwierdzonych właściwościach leczniczych; klimat i bioklimat tej części gminy cechuje się właściwościami leczniczymi i profilaktycznymi, które mogą być wykorzystywane w leczeniu klimatycznym. Klimat gminy Górowo Iławeckie uzyskał świadectwo potwierdzające jego właściwości lecznicze.
3. spełnia określone w przepisach o ochronie środowiska wymagania w stosunku do środowiska;
4. posiada infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej, w zakresie transportu zbiorowego, oraz prowadzi gospodarkę odpadami.¹

Ze względu na brak zlokalizowanych w strefie „A” ochrony uzdrawiskowej zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrawiskowego w chwili obecnej, uzdrawiskowa Gmina Górowo Iławeckie nie mogła ubiegać się o status uzdrawiska statutowego. Dlatego też Gmina buduje infrastrukturę uzdrawiskową (więcej podrozdział 3.1.4 *Uzdrawiskowe strefy ochronne*). Gminy uzdrawiskowe muszą obecnie oferować szeroki zakres usług uzupełniających ze sfery profilaktyki zdrowotnej, turystyki i rekreacji. Związane jest to z koniecznością posiadania bogatej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, jak np. szlaki turystyczne i ścieżki zdrowia, boiska i sale do ćwiczeń oraz kąpieliska i baseny. Wymagane jest również zapewnienie atrakcyjnego zaplecza kulturalnego i rozrywkowego, zadbanych obszarów zieleni do rekreacji kuracjuszy i turystów, usług o wysokim standardzie dla typowej turystyki uzdrawiskowej. Osoby przyjeżdżające do miejscowości uzdrawiskowej muszą zatem mieć poczucie i świadomość, iż znajdują się nie tylko w miejscu bogato obdarowanym przez naturę, ale także w miejscu zadbanym w każdym zakresie działalności samorządu gminnego.² Dzięki powstaniu zakładów lecznictwa uzdrawiskowego i urzędzeń leczniczych Gmina Górowo Iławeckie będzie mogła starać się o przyznanie statusu gminy uzdrawiskowej.

„Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027” przedstawia diagnozę obecnej sytuacji gminy, zdefiniowane cele i wytyczone kierunki rozwoju do roku 2027. Ponadto wskazano zaplanowanie działania i przedsięwzięcia inwestycyjne, dzięki którym umocni się wizerunek Gminy nie tylko jako turystycznej, ale również uzdrawiskowej.

1.2. Metodologia i partycypacyjny sposób przygotowania dokumentu

Ze względu na brak ogólnokrajowych, jak również na poziomie województwa warmińsko-mazurskiego, wytycznych w zakresie opracowania planów rozwoju uzdrawiska/obszaru ochrony uzdrawiskowej, posłużono się „Metodyką przygotowania Planu Rozwoju Uzdrawiska w ramach RPO WM na lata 2014-2020”, będącą Załącznikiem nr 1 do *Regulaminu Oceny Planów Rozwoju Uzdrawisk w ramach RPO Województwa Małopolskiego na lata 2014 -2020*.

Prace nad opracowaniem niniejszego dokumentu oparto na partycypacyjno-eksperckim modelu dokumentów strategicznych. Jednakże ze względu na trwającą pandemię COVID -19 nie zrealizowano żadnego spotkania z mieszkańcami, przedsiębiorcami i instytucjami pozarządowymi. Ograniczono się tylko do spotkań i rozmów telefonicznych z przedstawicielem Urzędu Gminy w Górowie Iławeckim. Jednakże przygotowano ankietę on-line, która miała na celu poznanie opinii publicznej w zakresie oferty

¹ PUPIKZ HOT dr arch.Tomasz Ołdytowski, Operat obszaru ochrony uzdrawiskowej Górowo Iławeckie

² J. Hermaniuk, J. Krupa, Współczesne trendy funkcjonowania uzdrawisk - klastering

rekreacyjno-kulturalnej Gminy, priorytetów inwestycyjnych oraz poznanie mocnych i słabych stron gminy. Wnioski z ankiet zostały przedstawione w podrozdziale 3.2. *Analiza SWOT*, w podrozdziale 3.3. *Określenia kluczowych problemów i wyzwań stojących przed uzdrawiskiem, w szczególności tych, które stanowią barierę dla rozwoju turystyki i rekreacji* oraz wykreowano wizji i celów strategicznych wraz z kierunkami rozwoju miasta.

„Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027” został opracowany na podstawie dokumentów Urzędu Gminy Górowo Iławeckie, danych statystycznych oraz opracowań branżowych.

1.3. Rozwój polskich uzdrawisk

1.3.1. Prawne podstawy funkcjonowania polskich uzdrawisk

Pierwsze uregulowania prawne funkcjonowania uzdrawisk w Polsce pochodzą z 1922 roku. Była to ustawa z dnia 23 marca 1922 roku o uzdrawiskach (Dz. U. Nr 31, poz. 254 ze zm.). Określała m.in.: jakie obszary należy uważać za uzdrawiska, wprowadzała katalog urządzeń uzdrawiskowych koniecznych dla funkcjonowania każdego uzdrawiska, a także określała, jakie warunki musiały być spełnione, aby dane uzdrawisko mogło zostać uznane za posiadające charakter użyteczności publicznej. Regulacje wprowadzone w 1922 roku uległy zmianie począwszy od 1 stycznia 1967 roku, kiedy weszła w życie ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o uzdrawiskach i lecznictwie uzdrawiskowym (Dz. U. Nr 23, poz. 150 ze zm.). Ostatnie znaczące zmiany wprowadzone zostały na mocy wspomnianej już wielokrotnie ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym z 2005 roku oraz uchwalanych sukcesywnie na jej podstawie rozporządzeń wykonawczych.

Przepisy ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym z 2005 roku zostały kompleksowo znowelizowane na podstawie ustawy z dnia 4 marca 2011 roku zachowując podstawowe kryteria, zapewniające możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego, zawarte w obowiązującej ustawie, konieczne stało się wprowadzenie zmian doprecyzowujących poszczególne przepisy. W tym celu zaproponowano nowe brzmienie definicji lecznictwa uzdrawiskowego, poprzez wskazanie dwóch charakterystycznych świadczeń udzielanych przez zakłady lecznictwa uzdrawiskowego – leczenia albo rehabilitacji uzdrawiskowej; rozszerzono także powyższą definicję o zabiegi z zakresu fizjoterapii. Zarówno ta, jak i pozostałe zmiany wprowadzone do ustawy, wynikały z doświadczeń kilkuletniego stosowania przedmiotowej ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym i miały na celu uzupełnienie istniejącej regulacji, a także eliminację ewentualnych luk prawnych.

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych (dalej Ustawa) szczegółowo określa również:

- zasady nadawania oraz pozbawiania obszaru statusu uzdrawiska albo statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej,
- kierunki lecznicze uzdrawisk,-zasady finansowania oraz warunki prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego,
- zasady finansowania oraz warunki prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego,
- zasady sprawowania nadzoru nad lecznictwem uzdrawiskowym oraz zadania, jakie stawiane są gminom uzdrawiskowym.³

³ PUPIKZ HOT dr arch.Tomasz Ołdytowski, Operat obszaru ochrony uzdrawiskowej Górowo Iławeckie

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku rozwiązała problemy:

- lecznictwo uzdrawiskowe stało się integralną częścią ochrony zdrowia, co oznacza, że kwestie uzdrawisk mają swoje umocowanie konstytucyjne,
- wyselekcjonowane zostały zadania gmin uzdrawiskowych, co skutkować będzie w pozyskiwaniu środków na ich realizację,
- stworzono miejscowościom nie mającym statusu uzdrawiskowego możliwość uzyskania tego statusu,
- gminy uzdrawiskowe uzyskały prawo do pobierania opłaty uzdrawiskowej, a nie jak do tej pory opłaty miejscowej,
- na realizację zadań związanych z funkcjonowaniem uzdrawiska i poczynając od 2006 roku budżet Państwa jest zobowiązany wypłacać gminom dotację w wysokości pobranej opłaty miejscowej.⁴

Zgodnie z art. 34 Ustawy, status uzdrawiska może być nadany obszarowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiada złoża naturalnych surowców leczniczych o potwierdzonych właściwościach leczniczych na zasadach określonych w ustawie;
- 2) posiada klimat o właściwościach leczniczych potwierdzonych na zasadach określonych w ustawie;
- 3) na jego obszarze znajdują się zakłady lecznictwa uzdrawiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego;
- 4) spełnia określone w przepisach o ochronie środowiska wymagania w stosunku do środowiska;
- 5) posiada infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej, w zakresie transportu zbiorowego, a także prowadzi gospodarkę odpadami.

W przypadku uzyskania statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej, nie musi być zrealizowany pkt. 3 tj. istnienie zakładów lecznictwa uzdrawiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego na obszarze uzdrawiskowym.

Ustawa w szczególowy sposób określa m.in. zasady oraz warunki prowadzenia i finansowania lecznictwa uzdrawiskowego, kierunki lecznicze uzdrawisk, zasady nadawania obszarowi statusu uzdrawiska albo statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej, jak również określa zadania gmin uzdrawiskowych. Ustawa wprowadza również różne ograniczenia aktywności gospodarczej dla gmin uzdrawiskowych, wyrażając je w postaci nakazów i zakazów określonych działalności w trzech rodzajach stref ochronnych wydzielonych na obszarze uzdrawiska. Strefy te, oznaczone literami „A”, „B” i „C”, określają procentowy udział terenów zielonych w danej strefie, oraz wymieniają katalog nakazów i zakazów dotyczących lokalizacji obiektów znacząco oddziałujących na środowisko oraz wszelkich innych działań z zakresu życia społeczno – gospodarczo - kulturalnego wpływających na właściwości uzdrawiskowe danej stref.⁵

Strefa „A” obejmująca obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrawiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie, dla której procentowy udział terenów zielonych wynosi nie mniej niż 75%. W strefie „A” jest zabronione:

- 1) lokalizacji zakładów przemysłowych,

⁴ Internet, <https://samorząd.pap.pl/kategoria/archiwum/zdrowe-paragrafy>, 15.01.2021

⁵ G. Lasek, Uzdrawiska a rozwój lokalny i regionalny – szanse i bariery na przykładzie uzdrawisk świętokrzyskich,

- 2) lokalizacji budownictwa wielorodzinnego i jednorodzinnego, z wyjątkiem modernizacji obiektów istniejących, bez możliwości zwiększenia powierzchni ich zabudowy,
- 3) uruchamiania pól biwakowych i campingowych, lokalizacji domków turystycznych i campingowych,
- 4) prowadzenia targowisk, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych lub towarów o podobnym charakterze, w formach i miejscach wyznaczonych przez gminę,
- 5) trzymania zwierząt gospodarskich, w rozumieniu ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz.U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1762 oraz z 2004 r. Nr 91, poz. 866),
- 6) prowadzenia działalności rolniczej, w rozumieniu ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 oraz z 2005 r. Nr 14, poz. 113 i Nr 90, poz. 756),
- 7) organizacji rajdów samochodowych i motorowych,
- 8) lokalizacji stacji paliw, punktów dystrybucji produktów naftowych, nawozów sztucznych, składowisk odpadów stałych i płynnych, składow opał,
- 9) lokalizacji parkingów w liczbie miejsc postojowych większej niż 10% miejsc sanatoryjnych w obiekcie,
- 10) lokalizacji trwałych i tymczasowych obiektów i urządzeń, które mogą utrudniać lub zakłócać przebywanie pacjentów na tym obszarze, a w szczególności: stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych, stacji radiolokacyjnych i innych emitujących fale elektromagnetyczne,
- 11) organizowania imprez masowych, w rozumieniu ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. z 2005 r. Nr 108, poz. 909), zakłócających proces leczenia uzdrawiskowego i działalności o charakterze rozrywkowym zakłócającej ciszę nocną w godz. 22.00-6.00, z wyjątkiem imprez masowych znajdujących się w har-monogramie imprez gminnych,
- 12) lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z odrębnymi przepisami, w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnie ryb, garbarnie,
- 13) wszystkich czynności zabronionych, ujętych w wykazie dla strefy ochronnej „B” i „C”.

Strefa „B”, dla której procentowy udział terenów zielonych wynosi nie mniej niż 55%, obejmująca obszar przyległy do strefy „A” i stanowiący jej otoczenie, który jest przeznaczony dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrawiska lub obszaru ochrony uzdrawiskowej oraz nieuciążliwych w procesie leczenia obiektów usługowych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze lub objęty granicami parku narodowego lub rezerwatu przyrody albo jest lasem, morzem lub jeziorem, przy czym w strefie ochronnej „B” zabrania się:

- 1) lokalizacji nowych oraz rozbudowy istniejących zakładów przemysłowych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych,
- 2) lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni większej niż 400 m² z obiektami towarzyszącymi,
- 3) lokalizacji i uruchamiania stacji paliw lub urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne mogących znacząco oddziaływać na środowisko, nie bliżej niż 500 m od granicy obszaru strefy ochronnej „A”, uruchamiania punktów dystrybucji i składowania środków chemicznych, produktów naftowych i innych artykułów uciążliwych dla środowiska,

- 4) wycięcia drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć sanitarnych,
- 5) pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze,
- 6) prowadzenia robót melioracyjnych mających na celu niekorzystną zmianę istniejących stosunków gruntowo-wodnych,
- 7) lokalizacji parkingów o wielkości powyżej 50 miejsc postojowych dla samochodów osobowych, dostawczych i autobusów,
- 8) wszystkich czynności zabronionych ujętych w wykazie dla strefy ochronnej „C”.

Strefa „C” przyległa do strefy „B” i stanowiącą jej otoczenie, obejmującą obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych; w strefie ochronnej „C” zabrania się:

- 1) nieplanowanego wycięcia drzew,
- 2) prowadzenia działań powodujących niekorzystną zmianę stosunków wodnych,
- 3) lokalizacji nowych uciążliwych obiektów budowlanych i innych uciążliwych obiektów, w tym zakładów przemysłowych,
- 4) prowadzenia działań mających wpływ na fizjografię uzdrawiska i jego założenia przestrzenne lub właściwości lecznicze klimatu.⁶

Działalność uzdrawisk i lecznictwa uzdrawiskowego regulują, w szczególności, następujące przepisy:

1. **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.** (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483) art. 68
Konstytucja stanowi:
 1. Każdy ma prawo do ochrony zdrowia.
 2. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. (...)
 3. Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, (...), osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku.
2. **Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej** (tj. Dz.U.2016 poz.1638 ze zm.) art. 9 ust. 1. pkt.3
Ustawa wskazuje, iż:
stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne mogą polegać w szczególności na: (...) udzielaniu świadczeń zdrowotnych polegających na działaniach usprawniających, które służą zachowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia.
3. **Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych** (tj. Dz.U.2017 poz.1056)
Ustawa określa:
 1. zasady oraz warunki prowadzenia i finansowania lecznictwa uzdrawiskowego;
 2. kierunki lecznicze uzdrawisk;
 3. zasady sprawowania nadzoru nad lecznictwem uzdrawiskowym;
 4. zasady nadawania obszarowi statusu uzdrawiska albo statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej;
 5. zasady pozbawiania obszaru statusu uzdrawiska albo statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej;
 6. zadania gmin uzdrawiskowych.

⁶ Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych

Art. 2 pkt.1 oraz pkt. 1a ustawy wskazujące definicje „lecznictwo uzdrowiskowe”, „rehabilitacja uzdrowiskowa”

Art. 4 ust. 1 ustawy:

Lecznictwo uzdrowiskowe jest integralną częścią systemu ochrony zdrowia.

Art. 16 ust. 1 ustawy:

Świadczeniobiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych korzystają z lecznictwa uzdrowiskowego na zasadach określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Tj. Dz.U.2016 poz.1793)

Ustawa wskazuje (art. 15 ust. 1 oraz ust.2 pkt.8), iż:

1. Świadczeniobiorcy mają, na zasadach określonych w ustawie, prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, których celem jest zachowanie zdrowia, zapobieganie chorobom i urazom, wczesne wykrywanie chorób, leczenie, pielęgnacja oraz zapobieganie niepełnosprawności i jej ograniczanie.
2. Świadczeniobiorcy przysługują świadczenia gwarantowane z zakresu: (...) 8) lecznictwa uzdrowiskowego.

5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie kierowania i kwalifikowania pacjentów do zakładów lecznictwa uzdrowiskowego (Dz. U. 2012 poz. 14)

Rozporządzenie określa:

- podstawę kwalifikowania pacjentów na leczenie uzdrowiskowe przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, zgodnie z jednostką chorobową, stanowiącą wskazanie lub przeciwwskazanie do leczenia w ramach szpitala uzdrowiskowego, sanatorium uzdrowiskowego lub rehabilitacji uzdrowiskowej

6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie kierowania na leczenie uzdrowiskowe albo rehabilitację uzdrowiskową (Dz. U. 2011. 142 poz. 835)

Rozporządzenie określa:

- sposób wystawiania skierowania na leczenie uzdrowiskowe albo rehabilitację uzdrowiskową przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego
- tryb potwierdzania skierowania przez lekarza specjalistę balneologii lub medycyny fizykalnej zatrudnionego w OW NFZ
- wzór skierowania

7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 lipca 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego (Tj. Dz. U. 2015 poz. 2027 ze zm.)

Rozporządzenie określa:

- wykaz oraz warunki realizacji świadczeń gwarantowanych z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego
- poziom i sposób finansowania świadczeń gwarantowanych

8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia wymagań, jakim powinny podlegać zakłady i urzędnicy lecznictwa uzdrowiskowego (Dz. U. 2012 poz. 452 ze zm.)

Rozporządzenie określa:

- wymagania, jakim powinny odpowiadać zakłady lecznictwa uzdrowiskowego

- wymagania eksploatacyjne, funkcjonalne i techniczne, jakim powinny odpowiadać urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego
9. **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości** (Dz. U. 2006 nr 80 poz. 565 ze zm.)
Rozporządzenie określa:
- zakres badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteria ich oceny oraz wzór świadectwa potwierdzającego te właściwości
10. **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie naczelnego lekarza uzdrawiska** (Dz. U. 2011 nr 161 poz. 976)
Rozporządzenie określa:
- szczegółowy zakres obowiązków i uprawnień dotyczących sprawowania nadzoru nad lecznictwem uzdrawiskowym przez naczelnego lekarza uzdrawiska
 - szczegółowe zadania naczelnego lekarza uzdrawiska
 - zakres współpracy pomiędzy naczelnym lekarzem uzdrawiska i podmiotami tworzącymi w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
11. **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 marca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania kontroli w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego** (Dz. U. 2006 nr 47 poz. 346 ze zm.)
Rozporządzenie określa:
szczegółowy sposób i tryb przeprowadzania kontroli w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego.⁷

1.3.2. Pojęcie i podział uzdrawisk

Wzrost zainteresowania turystyką zdrowotną jest jednym z najważniejszych zmian występujących na rynku usług turystycznych. Zgodnie z „*Miejską turystyką uzdrawiskową i kierunkami jej ewolucji w Polsce*” rozwój turystyki uzdrawiskowej związany jest z zachodzącymi w kraju zmianami demograficznymi, czyli starzeniem się społeczeństwa, wzrostem ilości czasu wolnego oraz większym poziomem zamożności. Dodatkowo społeczeństwo jest bardziej świadome zdrowego stylu życia i profilaktyki zdrowotnej oraz bardziej mobilne, co zwiększa dostępność do wielu miejscowości uzdrawiskowych położonych często z dala od głównych dróg komunikacyjnych.

Turystyka uzdrawiskowa stanowi jedną z form turystyki zdrowotnej, obok turystyki medycznej, turystyki leczniczej, turystyki wellness i urlopu zdrowotnego. Wszystkie te formy łączy główny motyw przewodni ich uprawiania, którym jest zdrowie, jednak charakteryzują się one odmiennymi celami szczegółowymi, wśród których warto wskazać następujące:

- rekonwalescencja po przebytych chorobach i urazach;
- pragnienie zniwelowania negatywnych skutków stresu;
- zabiegi odmładzające i konserwujące urodę;
- walka z nałogami;

⁷ Raport końcowy Zespołu do spraw opracowania koncepcji zmian w zakresie systemu lecznictwa uzdrawiskowego

- decyzja poprawy stanu zdrowia dzięki poddaniu się specjalistycznym zabiegom lub operacjom w warunkach relaksu i w środowisku nieprzypominającym warunków szpitalnych przy wykorzystaniu różnicy cen, za takie usługi świadczone na rynku światowym;
- moda panująca wśród osób zamożnych na korzystanie z coraz bardziej różnorodnej i niekonwencjonalnej oferty profilaktyki zdrowotnej;
- znudzenie tradycyjną ofertą turystyczną.⁸

Samo słowo „uzdrawisko” pochodzi od słowa „uzdrawiać” – tzn. przywracać komuś zdrowie za pomocą odpowiednich leków lub odpowiednich zabiegów oraz od słowa „zdrój”, tj. miejsca w ziemi, skąd wytryskuje woda. W potocznej opinii postrzega się uzdrawisko jako miejscowość turystyczną, w której można się leczyć.⁹ W terapii uzdrawiskowej stosuje się różne formy energii występujące w środowisku. Są to: prąd elektryczny, światło, pole magnetyczne, czy ultradźwięki. Podstawą terapii są wody lecznicze, borowina, gazy lecznicze (dwutlenek węgla, siarkowodór) oraz bodźce klimatyczne. Do podstawowych zabiegów leczniczych należą: gimnastyka, inhalacje, kąpiel gazowa CO₂, kąpiel solankowa, kąpiel w wodach leczniczych, laser, masaż klasyczny, masaż podwodny, ultradźwięki, czy zwijania borowinowe.¹⁰

Polskie uzdrawiska stopniowo przekształcają się w wielofunkcyjne centra zdrowia, turystyki, rekreacji, sportu i kultury, oferując bogaty program usług dla kuracjuszy oraz wczasowiczów. Obiekty lecznicze i odnowy biologicznej typu SPA w wielu polskich uzdrawiskach spełniają wszystkie wymogi w tym światowym biznesie i mogą śmiało konkurować na rynku zagranicznym. Jednym z atutów polskich uzdrawisk jest bogate i stosunkowo dobrze zachowane środowisko naturalne, które może być podstawą dla kreowania produktów turystycznych unikatowych w skali europejskiej.¹¹ Uzdrawiska poszerzają swoją ofertę wykorzystując walory przyrodnicze (np. Biebrzański Park Narodowy, Kanał Augustowski (Augustów), Woliński Park Narodowy (Kamień Pomorski), Jaskinia Niedźwiedzia (Łądek-Zdrój)), historyczne (np. Zespół katedralny w Kamieniu Pomorskim, Gotycka Kolegiata, Akademia Rycerska i Stare Miasto w Kołobrzegu, papiernia i dworek Chopina w Dusznikach-Zdroju, jak również kulturowe (organizowanie imprez sportowych, rozrywkowych i kulturalnych, np. Międzynarodowy Festiwal Piosenki w Sopocie, Międzynarodowy Festiwal Chopinowski w Dusznikach-Zdroju, Międzynarodowy Festiwal Moniuszkowski w Kudowie-Zdroju, Międzynarodowy Festiwal Arii i Pieśni im. Jana Kiepury w Krynicy-Zdroju). Ponadto kuracjusze mogą uczestniczyć w festynach, biesiadach, jarmarkach, koncertach, a nawet w zawodach sportowych. Dodatkową atrakcją rekreacyjną są m.in. baseny, kąpieliska, trasy rowerowe, ścieżki zdrowia, kręgielnie. Natomiast w uzdrawiskach górskich występują stacje narciarskie, w których uprawiane jest narciarstwo zjazdowe i snowboardowe. Niektóre miejscowości uzdrawiskowe starają się przyciągnąć biznesmenów, polityków i działaczy społecznych poprzez organizowanie imprez (np. targi, giełdy, spotkania biznesowe) nie tylko o randze regionalnej, ale również krajowej a nawet międzynarodowej (np. Forum Ekonomiczne i Forum Regionów w Krynicy, Forum Gospodarcze w Ciechocinku, Międzynarodowe Forum Gospodarcze „Polska – Wschód” w Augustowie, Międzynarodowe Targi Uzdrawiskowo-Turystyczne NATURA SANAT w Polanicy –Zdrój).

Uzdrawiska starają się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom klientów i próbują wyróżnić się swoją ofertą spośród innych. Jako przykłady miejsc, gdzie stosuje się nowatorskie rozwiązanie, można wskazać:

⁸ A. Gromelska, Popyt turystyczny na rynku uzdrawiskowym na przykładzie Dolnego Śląska

⁹ J. Górna, Miejska turystyka uzdrawiskowa w i kierunku jej ewolucji w Polsce

¹⁰ Por. I. i T. Kaczyński, Polska najpiękniejsze uzdrawiska, Sport i turystyka Muza SA, Warszawa 2006,

¹¹ J. Górna, Miejska turystyka uzdrawiskowa w i kierunku jej ewolucji w Polsce

Polanicę-Zdrój, Inowrocław, Cieplice. Zespół Uzdrawisk Kłodzkich uruchomił pierwszą w Polsce Słoneczną Plażę – imitującą plenery dalekiego egzotycznego wybrzeża i oświetloną światłem, które opala jak światło słoneczne. Plaża stanowi integralną część powstającego równoległe centrum spa z basenami rekreacyjno-rehabilitacyjnymi. Jest to inwestycja nastawiona w znacznej mierze na pozyskanie kuracjuszy indywidualnych, pełnopłatnych.¹²

Podstawowe zadania spełniane przez lecznictwo uzdrawiskowe to:

- Leczenie chorób przewlekłych,
- Prowadzenie rehabilitacji,
- Prowadzenie profilaktyki,
- Prowadzenie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.¹³

Podział uzdrawisk ze względu na czynniki lecznicze:

- uzdrawisko klimatyczne to uzdrawisko, w którym prowadzona jest zorganizowana działalność lecznicza, wykorzystująca głównie walory klimatu, potwierdzone badaniami naukowymi i mające terenowe urządzenia do klimatoterapii;
- zdrojowisko - uzdrawisko, w którym zabiegi z użyciem wody leczniczej należą do podstawowych w działalności leczniczej;
- uzdrawisko borowinowe - uzdrawisko, w którym zabiegi z użyciem borowiny należą do podstawowych w działalności leczniczej;
- uzdrawisko nadmorskie – tallasoterapeutyczne - uzdrawisko, w którym do prowadzenia działalności leczniczej wykorzystywane są specyficzne właściwości klimatu nadmorskiego oraz stosowana jest woda morską;
- uzdrawisko lecznictwa podziemnego – subterraneoterapeutyczne - uzdrawisko, w którym do celów leczniczych wykorzystywany jest mikroklimat podziemnych wyrobisk, odznaczających się korzystną jonizacją powietrza i obecnością aerozolu leczniczego oraz brakiem w powietrzu alergenów i mikroorganizmów chorobotwórczych;
- Zdrój - dopowiedzenie umieszczone pod nazwą własną miejscowości uzdrawiskowej, identyfikujące tę miejscowość jako zdrojowisko.¹⁴

Podział uzdrawisk ze względu na położenie:

- uzdrawisko nizinne - uzdrawisko położone w terenie o przeciętnej wysokości bezwzględnej do 300 m n.p.m.;
- uzdrawisko podgórskie - uzdrawisko położone w terenie o przeciętnej wysokości bezwzględnej od 300 m do 500 m n.p.m.;
- uzdrawisko górskie - uzdrawisko położone w terenie o przeciętnej wysokości bezwzględnej od 500 m do 700 m n.p.m.;
- uzdrawisko wysokogórskie - uzdrawisko położone w terenie o przeciętnej wysokości bezwzględnej powyżej 700 m n.p.m.¹⁵

¹² H. Makala, Turystyka uzdrawiskowa w Polsce

¹³ Por. I. Ponikowski, Lecznictwo Uzdrawiskowe. Poradnik dla chorych, Branta, Bydgoszcz 1996,

¹⁴ PUPIKZ HOT dr arch. Tomasz Ołdytowski, Operat obszaru ochrony uzdrawiskowej Górowo Iławeckie

¹⁵ Tamże, s.14

Uzdrowiska statutowe znajdują się w różnych regionach Polski, jednak najwięcej jest w południowej części kraju. Wynika to z budowy geologicznej ziemi i występujących tam naturalnych zasobów leczniczych (wody lecznicze i gazy lecznicze). Ponadto większa część uzdrowisk znajduje się na terenach o najwyższych walorach przyrodniczych i atrakcyjności turystycznej w kraju. Na terenie Polski obecnie 45 miejscowości, rozmieszczonych na obszarze całego kraju w 13 województwach (uzdrowisk nie posiadają województwa: opolskie, wielkopolskie i lubuskie) posiada status uzdrowiska, natomiast 8 miejscowości posiada status obszaru ochrony uzdrowiskowej. Większość uzdrowisk statutowych mieści się w granicach administracyjnych miast, najczęściej małych. Szczególny charakter mają 3 uzdrowiska: Konstancin-Jeziorna, Sopot i Swoszowice leżące w obrębie wielkich aglomeracji miejskich.

Mapa 1. Uzdrawiska i obszary ochrony uzdrawiskowej w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Lecznictwo uzdrawiskowe w Polsce w latach 2000-2010”, GUS

Każda miejscowość uzdrawiskowa posiada właściwe sobie, wyjątkowe cechy, które pozwalają na prowadzenie terapii leczniczych przy różnych schorzeniach. W Polsce przeważają uzdrawiska, w których wykonywane są zabiegi z użyciem wody leczniczej. Te uzdrawiska znajdują się w południowej części kraju. Uzdrawiska, które wykonują zabiegi z użyciem borowiny, występują w północnej części kraju. Jedynie uzdrawisko w Nałęczowie ma charakter zdrojowiska klimatycznego. Wprowadzenie nowego

profilu leczenia jest związane z długą procedurą i skierowaniem wniosku do konsultanta krajowego oraz poparta materiałami potwierdzającymi warunki, jakimi dysponuje zakład uzdrowiskowy.

Tabela 1. Wykaz uzdrowisk wraz z kierunkami leczniczymi

Miejscowości	CHOROBY																
	ortopedyczno-urazowe	układu nerwowego	reumatologiczne	kardiologiczne i nadciśnienie	naczyń obwodowych	górných dróg oddechowych	dolnych dróg oddechowych	układu trawienia	cukrzyca	otyłość	endokrynologiczne	osteoporoza	skóry	kobiece	nerek i dróg moczowych	krwi i układu krwiotwórczego	oka i przydatków oka
Augustów																	
Busko-Zdrój																	
Ciechocinek																	
Cieplice Śląskie - Zdrój																	
Czerniawa-Zdrój																	
Dąbki																	
Długopole-Zdrój																	
Duszniki-Zdrój																	
Goczałkowice-Zdrój																	
Gołdap																	
Horyniec-Zdrój																	
Inowrocław																	
Iwonicz-Zdrój																	
Jedlina-Zdrój																	
Kamień Pomorski																	
Kołobrzeg																	
Konstancin-Jeziorna																	
Krasnobród																	
Krynica-Zdrój																	

Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027

Kudowa-Zdrój																	
Lądek-Zdrój																	
Muszyna-Złockie																	
Nałęczów																	
Piwniczna-Zdrój																	
Polanica-Zdrój																	
Polańczyk																	
Połczyn-Zdrój																	
Przerzeczyn-Zdrój																	
Rabka-Zdrój																	
Rymanów-Zdrój																	
Solec-Zdrój																	
Sopot																	
Supraśl																	
Swoszowice																	
Szczawnica																	
Szczawno-Zdrój																	
Świeradów-Zdrój																	
Świnoujście																	
Uniejów																	
Ustka																	
Ustroń																	
Wapienne																	
Wieniec-Zdrój																	
Wysowa-Zdrój																	
Żegiestów-Zdrój																	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Zdrowia

Tabela 2. Wykaz miejscowości posiadających status obszaru ochrony uzdrowiskowej

Miejscowości	CHOROBY																
	ortopedyczno-urazowe	układu nerwowego	reumatologiczne	kardiologiczne i nadciśnienie	naczyń obwodowych	górnym dróg oddechowych	dolnym dróg oddechowych	układu trawienia	cukrzyca	otyłość	endokrynologiczne	osteoporoza	skóry	kobiece	nerek i dróg moczowych	krwi i układu krwiotwórczego	oka i przydatków oka
Frombork																	
Latoszyn																	
Skierniewice-Maków																	
Czarny Dunajec																	
Lidzbark Warmiński																	
Miłomłyn																	
Kazimierza Wielka																	
Górowo Iławeckie																	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Zdrowia

Uzdrowiska charakteryzuje zróżnicowana struktura właścicielska: obecnie właścicielami sanatoriów i szpitali uzdrowiskowych są w większości osoby prywatne (między innymi sprywatyzowano 16 dawnych Uzdrawiskowych Przedsiębiorstw Państwowych), 8 przedsiębiorstw skomunalizowano (właścicielami są samorządy wojewódzkie), 2 spółki (w Krynicy-Zdroju i w Rabce-Zdroju) są nadal własnością Skarbu Państwa. Działalność leczniczą w uzdrowiskach prowadzą ponadto sanatoria i szpitale Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Zdrowotnego oraz sanatoria związkowe.¹⁶

¹⁶ Raport końcowy Zespołu do spraw opracowania koncepcji zmian w zakresie systemu lecznictwa uzdrowiskowego, 2017

1.3.3. Lecznictwo uzdrowiskowe w Polsce

Nasilające się występowanie chorób cywilizacyjnych charakteryzujących się chronicznym przebiegiem, związanych głównie z niewłaściwym trybem życia, stresem, zmniejszonym wysiłkiem fizycznym, niewłaściwym odżywianiem, rozwojem cywilizacji przemysłowej i niekorzystnym oddziaływaniem warunków środowiskowych, staje się plagą współczesnego życia; niesie ze sobą ogromne koszty ekonomiczne i społeczne. Medycyna uzdrowiskowa stanowi skuteczną formę walki z wieloma chorobami przewlekłymi, w tym zwłaszcza cywilizacyjnymi, przyczynia się do poprawy kondycji psychofizycznej całego organizmu, przyspiesza procesy zdrowienia.¹⁷ Zgodnie z NFZ, leczenie uzdrowiskowe jest kontynuacją leczenia szpitalnego lub ambulatoryjnego. Jeżeli w celu odzyskania sprawności po chorobie lub wypadku, albo z powodu choroby zawodowej osoba wymaga określonych zabiegów, które wykonywane są w uzdrowiskach, może skorzystać z tego rodzaju leczenia.

Lecznictwo uzdrowiskowe i powiązana z nim turystyka uzdrowiskowa mają dwa zasadnicze obszary rozwoju. Pierwszy z nich to odnowa sił biologicznych człowieka przez wykorzystanie wód leczniczych, kopalin naturalnych oraz właściwości klimatu. Obszar drugi to aktywne formy spędzania czasu wolnego (bliskość terenów górskich, leśnych oraz niewykorzystana baza sportowo-rekreacyjna).¹⁸

W uzdrowiskach znajdują się zakłady uzdrowiskowe, w których udzielane są świadczenia zdrowotne z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego przy wykorzystaniu naturalnych surowców leczniczych. Zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych do zakładów uzdrowiskowych należą: szpitale uzdrowiskowe, sanatoria uzdrowiskowe, sanatoria i szpitale uzdrowiskowe dla dzieci, zakłady przyrodolecznicze oraz sanatoria i szpitale w podziemnych wyrobiskach górniczych, a także przychodnie uzdrowiskowe.

We wszystkich uzdrowiskach ważnym elementem jest infrastruktura uzdrowiskowa. Urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego to określone w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz.U. 2005 Nr 167 poz. 1399) instrumenty pozwalające na wykorzystanie surowców naturalnych w celach leczniczych. Takimi surowcami są gazy lecznicze (wykorzystywane np. w inhalacjach) oraz kopaliny lecznicze (np. złoża wód podziemnych, z których woda wykorzystywana jest do kuracji pitnych). Do urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego należą pijalnie uzdrowiskowe, tężnie, parki, ścieżki ruchowe, urządzone odcinki wybrzeża morskiego, lecznicze i rehabilitacyjne baseny uzdrowiskowe oraz urządzone podziemne wyrobiska górnicze.¹⁹ Dzięki środkom europejskim gminy uzdrowiskowe i spółki uzdrowiskowe mogły zwiększyć jakość swoich usług poprzez realizację licznych inwestycji w zakresie infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej, dostosowując obiekty do osób z niepełnosprawnościami. Ponadto inwestowano w rozwój infrastruktury transportowej, co wpłynęło na poprawę dostępności komunikacyjnej uzdrowisk.

W przeważającej ofercie uzdrowisk dominują pobyty turnusowe refundowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) - współfinansuje turnusy

¹⁷ A. Gromelska, Popyt turystyczny na rynku uzdrowiskowym na przykładzie Dolnego Śląska

¹⁸ J. Tutaj, Innowacje w przedsiębiorstwie uzdrowiskowym

¹⁹ Internet, <https://www.sanatoria.com.pl/>, 15.01.2021 r.

rehabilitacyjne w uzdrawiskach osobom niepełnosprawnym oraz ich opiekunom. Najwięcej publicznych usług uzdrawiskowych jest finansowanych z NFZ (ok. $\frac{3}{4}$ rynku publicznego).

Przez wiele lat oferta uzdrawiskowa była dostępna tylko dla osób posiadających odpowiednie skierowania poprzedzonych szeregiem badań lekarskich, a następnie wielomiesięcznego oczekiwania na wyjazd do sanatorium. Obecnie można skorzystać z oferty komercyjnej uzdrawisk, nie czekając w kolejce na miejsce w placówce. Co więcej, odchodzi się od wyłącznie tradycyjnego leczenia i stosuje się niekonwencjonalne oraz innowacyjne rozwiązania, które łączą tradycyjne i nowoczesne lecnicztwa uzdrawiskowego i profilaktyki zdrowotnej z aktywnym wypoczynkiem turystycznym. Nowoczesny produkt uzdrawiskowy powinien więc uwzględniać różne scenariusze pobytów w uzdrawisku, oparte na integracji tradycyjnego nurtu lecnicztwa uzdrawiskowego z nowymi formami pobytów ukierunkowanymi na dbałość o wypoczynek, rekreację i estetykę ciała. Wielu właścicieli obiektów świadczą odpowiednią ofertę, poszerzoną o odnowę biologiczną, SPA, nowoczesną bazę hotelową, ciekawą ofertę gastronomiczną oraz usługową. Właściciele takich ośrodków często współpracują z biurami podróży, które pozyskują dla nich klientów, organizują akcje promocyjne, wynajmują autokary. Dane statystyczne pokazują, że coraz więcej obcokrajowców odwiedza Polskę w celach zdrowotnych i ich wydatki rosną w bardzo szybkim tempie. Korzystają z usług stomatologicznych, okulistycznych, diagnostycznych, medycyny estetycznej, zabiegów chirurgii plastycznej, odnowy biologicznej i uzdrawisk. Najbardziej zainteresowani leczeniem w Polsce są Niemcy, Brytyjczycy, Duńczycy, Kanadyjczycy i Francuzi.²⁰

Zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. zakłady lecnicztwa uzdrawiskowego świadczą swoje usługi w ramach 17 kierunków lecniczych, w tym chorób: ortopedyczno-urazowych, układu nerwowego, reumatologicznych, kardiologicznych i nadciśnienia, naczyń obwodowych, górnych i dolnych dróg oddechowych, układu trawienia, cukrzycy, otyłości, endokrynologicznych, osteoporozy, skóry, kobiece, nerek i dróg moczowych, krwi i układu krwiotwórczego oraz oka i jego przydatków. W uzdrawiskach wykorzystywane są różne bogactwa naturalnych i czynniki fizyczne: wody mineralne, borowiny, bodźce klimatoterapeutyczne, hydroterapia, fizykoterapia, kinezyterapii. W czasie pobytu w zależności od profilu uzdrawiska, a także od potrzeb i wskazań kuracjusze mogą skorzystać między innymi z: kąpeli lecniczych i ćwiczenia w basenach, kuracji pitnych i inhalacji, natrysków, biczów szkockich, masaży wodnych, zawijań i okładów, ciepłolecnicztwa, światłolecnicztwa, elektroterapii, ultradźwięków, magnetoterapii, laseroterapii, krioterapii, masażu lecniczego, gimnastyka indywidualnej i zbiorowej. W celu zwiększenia konkurencyjności uzdrawisk, ośrodki poszerzają swoją ofertę o nowe zabiegi, takie jak: aromaterapia, muzykoterapia, chromoterapia, akupunktura, zabiegi relaksacyjne, groty solne, wykorzystanie różnych surowców podczas zabiegów; zabiegi czekoladowe, detoksykacji, sauny na podczerwień, masaże limfatyczne, akupresurowe, relaksacyjne, kosmetyczne.

Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lipca 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu lecnicztwa uzdrawiskowego* świadczenia gwarantowane obejmują:

- 1) uzdrawiskowe leczenie szpitalne dzieci w wieku od 3 do 18 lat;
- 2) uzdrawiskowe leczenie sanatoryjne dzieci w wieku od 7 do 18 lat;
- 3) uzdrawiskowe leczenie sanatoryjne dzieci w wieku od 3 do 6 lat pod opieką dorosłych;
- 4) uzdrawiskowe leczenie szpitalne dorosłych
- 5) uzdrawiskowe leczenie sanatoryjne dorosłych;
- 6) uzdrawiskową rehabilitację dla dorosłych w szpitalu uzdrawiskowym;

²⁰ J. Górna, Miejska turystyka uzdrawiskowa w i kierunku jej ewolucji w Polsce

- 7) uzdrawiskową rehabilitację dla dorosłych w sanatorium uzdrawiskowym;
- 8) uzdrawiskowe leczenie ambulatoryjne dorosłych i dzieci.

Schemat 1. Leczenie uzdrawiskowe

LECZENIE UZDRAWISKOWE odbywa się:

LECZENIE UZDRAWISKOWE	w warunkach stacjonarnych		w warunkach ambulatoryjnych
SZPITAL uzdrawiskowy SANATORIUM uzdrawiskowe ZAKŁAD PRZYRODO-LECZNICZY	leczenie szpitalne 21 lub 27 dni	leczenie sanatoryjne 21 dni	od 6 do 18 dni
ZABIEGI fizjoterapeutyczne i zabiegi bodźcowe z wykorzystaniem naturalnych surowców leczniczych oraz inne świadczenia	co najmniej 54 zabiegi, w tym co najmniej jeden zasadniczy zabieg bodźcowy dziennie (18 w trakcie turnusu) cotygodniowe kontrolne badania lekarskie całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska	co najmniej 54 zabiegi, w tym co najmniej jeden zasadniczy zabieg bodźcowy dziennie (18 w trakcie turnusu) kontrolne badania lekarskie, co najmniej dwa razy w trakcie pobytu całodobowa opieka pielęgniarska	średnio co najmniej trzy zabiegi dziennie, w tym co najmniej jeden zasadniczy zabieg bodźcowy dziennie

Źródło: NIK

Czas trwania leczenia uzdrawiskowego:

- 27 dni trwa uzdrawiskowe leczenie szpitalne dzieci w wieku od 3 do 18 lat;
- 21 dni trwa:
 - uzdrawiskowe leczenie sanatoryjne dzieci w wieku od 7 do 18 lat,
 - uzdrawiskowe leczenie sanatoryjne dzieci w wieku od 3 do 6 lat pod opieką dorosłych,
 - uzdrawiskowe leczenie szpitalne dorosłych,
 - uzdrawiskowe leczenie sanatoryjne dla dorosłych;
- 28 dni trwa uzdrawiskowa rehabilitacja dla dorosłych w szpitalu uzdrawiskowym i sanatorium uzdrawiskowym;
- od 6 do 18 dni trwa uzdrawiskowe leczenie ambulatoryjne dzieci i dorosłych.

Rodzaje świadczeń i usług udzielonych przez lecznictwo uzdrawiskowe można podzielić na formy zamknięte i otwarte. Lecznictwo uzdrawiskowe zamknięte obejmuje trzy formy: rehabilitację wczesną uzdrawiskową, leczenie szpitalne, leczenie sanatoryjne. Lecznictwo otwarte świadczy usługi w warunkach ambulatoryjnych.²¹

Zgodnie z GUS (*Działalność lecznicza zakładów lecznictwa uzdrawiskowego i stacjonarnych zakładów rehabilitacji leczniczej w 2019 roku*) na koniec 2019 roku funkcjonowało 271 zakładów lecznictwa uzdrawiskowego, które w ciągu roku przyjęły 858,0 tys. kuracjuszy, w tym 782,1 tys. leczonych

²¹ H. Makala, Turystyka uzdrawiskowa w Polsce

stacjonarnie i w trybie ambulatoryjnym przyjęto 75,9 tys. pacjentów. W 34 stacjonarnych zakładach rehabilitacji leczniczej opieką medyczną objęto 73,9 tys. pacjentów. W 2019 roku nastąpił wzrost liczby kuracjuszy w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego o 2,3% w porównaniu z 2018 r.

Na koniec 2019 roku działalność prowadziło 49 szpitali uzdrowiskowych (w tym 6 dla dzieci), 192 sanatoria uzdrowiskowe (w tym 3 dla dzieci i 1 sanatorium w urządzonym podziemnym wyrobisku górniczym), 10 przychodni i 20 zakładów przyrodoleczniczych obsługujących kompleksy uzdrowiskowe. Szpitale i sanatoria uzdrowiskowe w końcu roku dysponowały 45,3 tys. łóżek (wzrost o 1,1% w porównaniu z 2018 roku). Na leczeniu w trybie stacjonarnym przebywało w ciągu roku 782,1 tys. pacjentów (o 2,9% więcej w stosunku do roku poprzedniego). Liczba wykonanych zabiegów leczniczych w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego w 2019 roku wyniosła 38,3 mln (o 3,3% więcej niż w 2018 roku). Zgodnie z GUS kobiety stanowiły 60,8% leczonych stacjonarnie, natomiast osoby w wieku 65 lat i więcej – 48,9%. Średni czas pobytu kuracjusza w opiece stacjonarnej wyniósł 16,1 dnia.

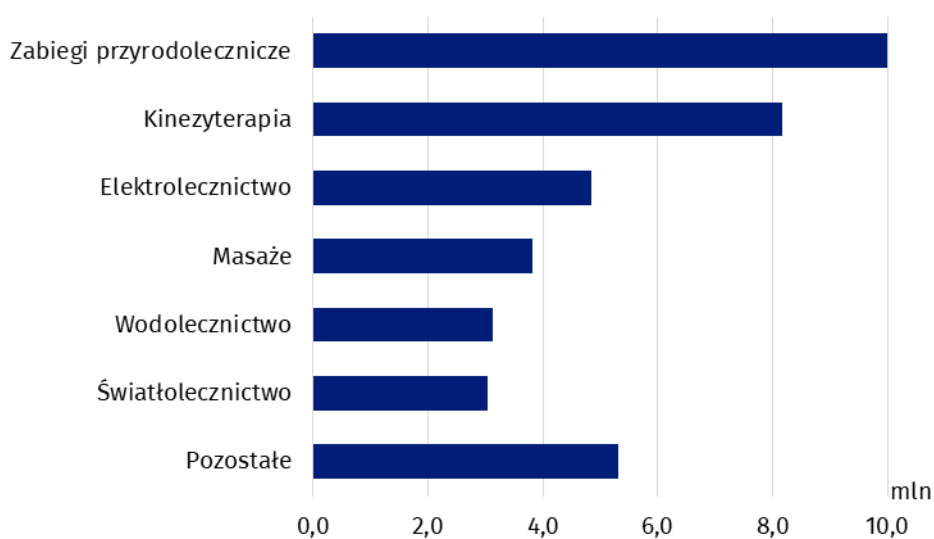
Tabela 3. Działalność zakładów lecznictwa uzdrowiskowego w 2019 r.

Wyszczególnienie	Szpitale uzdrowiskowe	Sanatoria uzdrowiskowe	Przychodnie uzdrowiskowe	Zakłady przyrodolecznicze
Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego (stan w dniu 31 XII)	49	192	10	20
Łóżka w tys. (stan w dniu 31 XII)	9,0	36,4	–	–
Pacjenci/kuracjusze leczeni w opiece stacjonarnej w tys.	134,7	647,4	–	–
Średnia liczba dni pobytu pacjentów stacjonarnych	19,1	15,5	–	–
Pacjenci/kuracjusze leczeni w opiece ambulatoryjnej w tys.	7,8	25,5	23,1	19,4

Źródło danych GUS

Zgodnie z GUS w 2019 roku z leczenia w trybie ambulatoryjnym w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego skorzystało łącznie 75,9 tys. pacjentów (o 3,5% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim). Ponad połowę pacjentów ambulatoryjnych stanowiły osoby korzystające z usług przychodni uzdrowiskowych i zakładów przyrodoleczniczych. Podobnie jak w 2018 roku najczęściej udzielano zabiegów przyrodoleczniczych (26,1%), wśród których dominowały zabiegi borowinowe (10,7%) oraz kąpiele mineralne (7,8%). Popularne były również zabiegi kinezyterapii (21,3%) i elektrolecznictwo (12,6%) oraz masaże (10,0%).

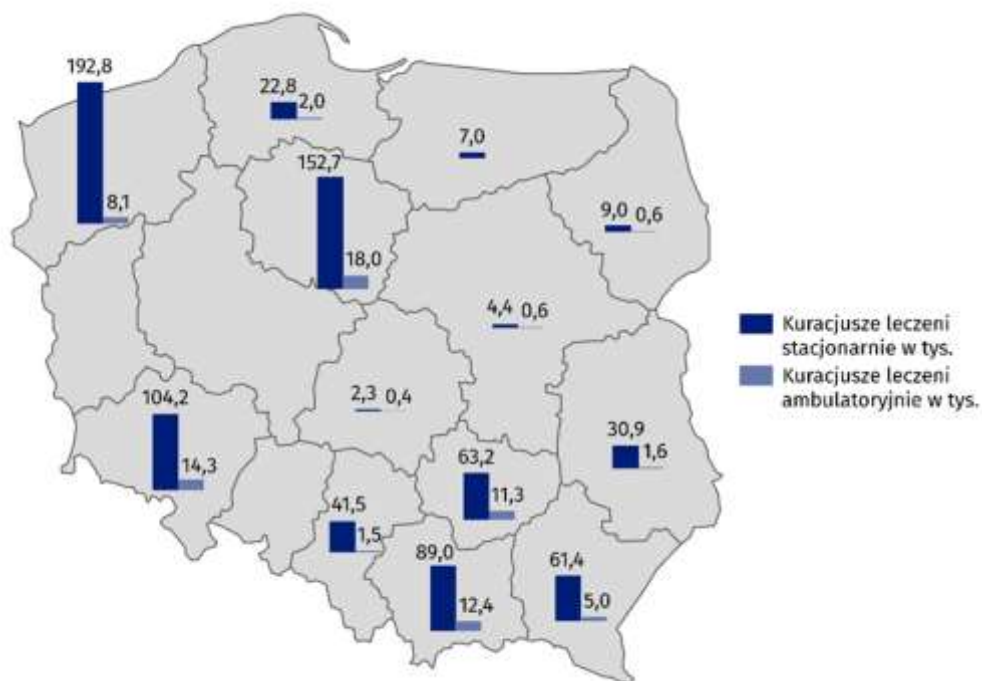
Wykres 1. Zabiegi lecznicze wykonane w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego według rodzaju zabiegu w 2019 r.

Źródło: GUS

Zgodnie z GUS najwięcej kuracjuszy leczono się w opiece stacjonarnej w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego zlokalizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego (192,8 tys. osób), a w dalszej kolejności kujawsko-pomorskiego (152,7 tys.) oraz dolnośląskiego (104,2 tys.). Łącznie w tych trzech województwach było przyjętych ponad 57% kuracjuszy leczonych stacjonarnie. W skali kraju cudzoziemcy stanowili ponad 6% kuracjuszy leczonych stacjonarnie. Zdecydowana większość (blisko 91%) cudzoziemców przebywała w uzdrowiskach zlokalizowanych na terenach dwóch województw: zachodniopomorskiego i dolnośląskiego.

Mapa 2. Kuracjusze leczeni stacjonarnie i ambulatoryjnie w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego według województw w 2019r.

Źródło: GUS

Zgodnie z GUS w końcu 2019 roku funkcjonowały 34 stacjonarne zakłady rehabilitacji leczniczej, które dysponowały 3,7 tys. łóżek. W ciągu roku w zakładach przyjęto 73,9 tys. pacjentów (o 4,4% więcej w porównaniu z rokiem poprzednim), z czego 62,9 tys. stacjonarnie i 11,1 tys. ambulatoryjnie. Wśród pacjentów leczonych stacjonarnie kobiety stanowiły 55,0%, a osoby w wieku 65 lat i więcej – 36,4%. Średnia liczba dni pobytu pacjentów stacjonarnych wynosiła blisko 14 dni. W stacjonarnych zakładach rehabilitacji leczniczej w ciągu roku wykonano 2,7 mln zabiegów leczniczych, spośród których najwięcej było zabiegów kinezyterapii (38,8%).

2. Streszczenie

2.1. Tytuł

„Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”

2.2. Lokalizacja

Obszar Ochrony Uzdrawiskowej „Górowo Iławeckie” znajduje się w północno-wschodniej części gminy, na terenie 3 sołectw: Gałajny, Czyprki oraz Woryny. Główne centrum Obszaru znajduje się w obrębie Nowej Wsi Górowo Iławeckie.

2.3. Obszar

Powierzchnia projektowanego obszaru ochrony uzdrawiskowej: 5 243,00 ha. Powierzchnie stref ochrony uzdrawiskowej:

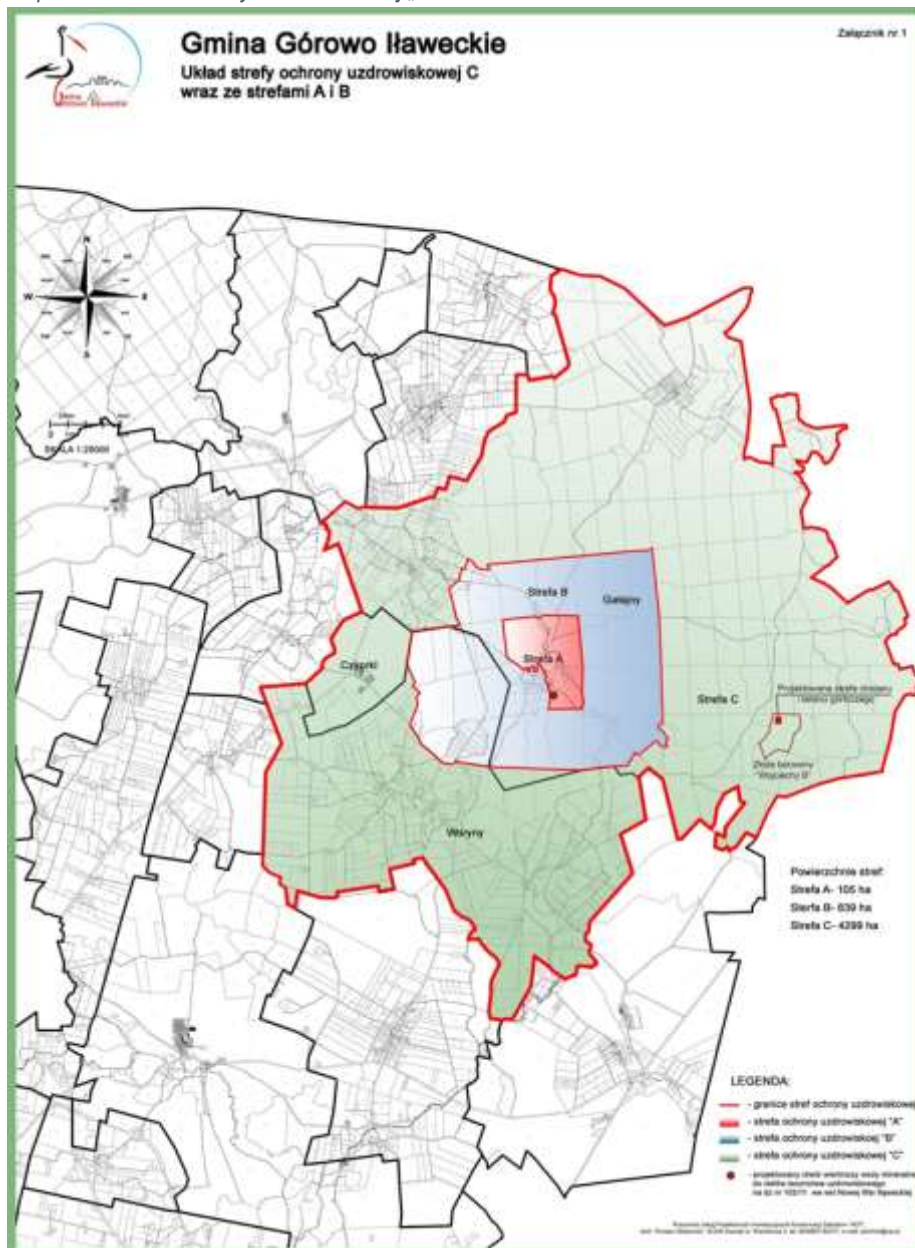
- Strefa „A” – 105,00 ha
- Strefa „B” – 839,00 ha
- Strefa „C” – 4299,00 ha

2.4. Czas trwania

Za czas realizacji „Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027” przyjęto lata 2021 – 2027, co jest zgodne również z okresem programowania w Unii Europejskiej. Natomiast zakłada się, że na efekty realizacji zadań inwestycyjnych trzeba będzie czekać do 2030 (uwzględniając zasadę n+3). Perspektywa czasowa jest zbieżna z krajowymi dokumentami strategicznymi (*Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku*, *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030*) oraz z wojewódzkim dokumentem strategicznym (*Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*) oraz dokumentem lokalnym (*Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Górowo Iławeckie do roku 2030*).

2.5. Mapka sytuacyjna / plan obszaru

Mapa 3. Obszar Ochrony Uzdrawiskowej „Górowo Iławeckie”

Źródło: Urząd Gminy Górowo Iławeckie

2.6. Cele programu

Cel strategiczny nr 1. Budowa oferty uzdrawiska

- Cel operacyjny nr 1.1. Rozbudowa infrastruktury sanatoryjno-uzdrawiskowej
- Cel operacyjny nr 1.2. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych
- Cel operacyjny nr 1.3. Promocja oferty inwestycyjnej uzdrawiska

Cel strategiczny nr 2. Budowa oferty turystycznej towarzyszącej usługom uzdrawiskowym

- Cel operacyjny nr 2.1. Budowa obiektów sportowo - rekreacyjnych

- Cel operacyjny nr 2.2. Rozwój bazy gastronomicznej i noclegowej
 Cel operacyjny nr 2.3. Infrastruktura publiczna na potrzeby rozwoju uzdrawiska
 Cel operacyjny nr 2.4. Promocja gminy

Cel strategiczny nr 3. Ochrona środowiska i zasobów naturalnych

- Cel operacyjny nr 3.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza
 Cel operacyjny nr 3.2. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego
 Cel operacyjny nr 3.3. Poprawa jakości zasobów przyrodniczych

2.7. Środki realizacji celów/ główne planowane przedsięwzięcia i ich orientacyjny koszt

Podczas opracowywania dokumentu „Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027” zostało zgłoszonych 11 projektów inwestycyjnych, w tym 6 projektów strategicznych, zlokalizowane na terenie Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Górowo Iławeckie”.

Tabela 4. Lista projektów strategicznych

Lp.	Tytuł projektu	Typ beneficjenta	Wartość projektu PLN	Wartość dofinansowania ²² PLN
1.	Budowa Centrum Opieki Zdrowotnej o podwyższonym standardzie energooszczędności ze szczególnym uwzględnieniem: zespołu mieszkalnego	Gmina Górowo Iławeckie	40 mln	34 mln
2.	Wykonanie odwiertu podziemnych wód leczniczych (solanki) niezbędnych do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego	Gmina Górowo Iławeckie	8 mln	6,8 mln
3.	Budowa Łącznika między budowanym przy wsparciu środków RPO Zakładem przyrodolecznictwa i obiektem uzdrowiskowym	Gmina Górowo Iławeckie	4 mln	3,4 mln
4.	Poprawa efektywności energetycznej kompleksu uzdrowiskowego poprzez budowę instalacji produkującej	Gmina Górowo Iławeckie	2 mln	1,6 mln

²² Przy założeniu 85% dofinansowania przez JST, a 50% przedsiębiorców

Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027

	ciepło i energię elektryczną w wysokosprawnej kogeneracji opalanej paliwami gazowymi			
5.	Budowa obiektu sanatoryjnego	Inwestor prywatny	40 mln	20 mln
6.	Doposażenie zakładu przyrodoleczniczego	Inwestor prywatny	4 mln	2 mln
7.	Zagospodarowanie jeziora Solno, na cele turystyczno-rekreacyjne	Gmina Górowo Iławeckie	2 mln	1,6 mln
8.	Budowa w strefie ochrony uzdrowskiej parkingu dla samochodów osobowych	Gmina Górowo Iławeckie	2 mln	1,6 mln
9.	Budowa w strefie ochrony uzdrowskiej kempingu w formie stanowisk i miejsc postojowych dla kamperów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Gmina Górowo Iławeckie	3 mln	2,4 mln
10.	Organizacja niskoemisyjnego taboru dla publicznego transportu zbiorowego	Gmina Górowo Iławeckie	2,5 mln	2 mln
11.	Rozwój infrastruktury uzdrowskiej poprzez budowę ogólnodostępnej infrastruktury takiej jak: placu zabaw, muszla koncertowa, boisko wielofunkcyjne, poprawę infrastruktury ciągów pieszych poprzez remont i budowę nowych ścieżek	Gmina Górowo Iławeckie	4 mln	3,2 mln
12.	Budowa osiedla mieszkalnego dla kadry medycznej	Gmina Górowo Iławeckie	5 mln	4,25

Zródło: Opracowanie własne

Suma planowanych inwestycji: 116,5 mln

Inwestycje gminne: 72,5 mln, dofinansowanie 61,62 mln, wkład własny 10,88 mln.

Inwestor prywatny: 44 mln, dofinansowanie 22 mln, wkład własny 22 mln.

3. Charakterystyka obecnej sytuacji na obszarze

3.1. Elementy charakterystyczne dla uzdrawiska

3.1.1. Ogólne informacje o gminie

Położenie

Gmina Górowo Iławeckie położona jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie bartoszyckim. Północna granica gminy stanowi granicę państwową z Rosją. Gmina Górowo Iławeckie jest gminą wiejską i ma siedzibę w mieście Górowo Iławeckie.

Mapa 4. Położenie Gminy Górowo Iławeckie na tle Polski

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2014-2021

Powierzchnia gminy Górowo Iławeckie wynosi 415,91 km² (41 591 ha), w tym: użytki rolne: 61%, użytki leśne: 28%. Gmina stanowi 31,81% powierzchni powiatu. W gminie znajduje się 36 sołectw i 63 miejscowości.

Pod względem fizjograficznym większa część gminy Górowo Iławeckie leży w mezoregionie Wzniesień Górowskich (zachodnia część gminy). Część wschodnia gminy leży w Pasie Pobrzeży Bałtyckich, w regionie Niziny Staropruskiej, mezoregionie Niziny Sępopolskiej. Na obszarze Niziny Sępopolskiej przeważa krajobraz równinny, który urozmaicają doliny rzeczne i niewielkie spadki terenu. W części położonej w obszarze Wzniesień Górowskich dominuje ukształtowanie pagórkowate. Rzeźba terenu gminy związana jest z formami polodowcowymi do których należą: moreny czołowe, denne, rynny i zagłębienia w których występują zbiorniki wodne.²³

Zarys historyczny

Miejscowości Gminy powstały na pruskiej ziemi – Natangii, podbitej przez zakon krzyżacki w XIII w. Prusowie żyli tu jako ostatnia grupa pogan w chrześcijańskiej Europie. Z okolicami związany jest –Herkus Monte, jeden z najwybitniejszych wodzów, przywódca największego powstania pruskiego przeciwko Krzyżakom w latach 1260–1274. Nieco później zostały wybudowane kościoły, które są jednymi z najcenniejszych zabytków architektury sakralnej. Są to pochodzące z XIV–XVI w. obiekty w Pieszkowie, Janikowie i Bukowcu. Dwórzno to wieś zapisana w dziejach historii. W 1807 roku doszło tu do krwawych starć wojsk Napoleona z armią rosyjską, poprzedzających nierozstrzygnięte spotkanie pod Pruską Iławką

²³ PUPIKZ HOT dr arch. Tomasz Ołdytowski, Operat obszaru ochrony uzdrawiskowej Górowo Iławeckie

(obecnie: Bagrationosk – Rosja). Aby upamiętnić te wydarzenia, odbywają się inscenizacje „Bitwy pod Dwórzem” z udziałem rekonstruktorów napoleońskich. W 2012 roku z inicjatywy mieszkańców została postawiona tablica upamiętniająca pobyt Napoleona w Dwórznie. Natomiast historia Kamińska bardzo silnie związana jest z II wojną światową. W miejscowości tej mieściło się komando pracy Stalagu IA Stablack – największego obozu jenieckiego w Prusach Wschodnich. W stalagu więzionych było łącznie 300 tysięcy żołnierzy radzieckich, brytyjskich, francuskich, belgijskich, włoskich oraz polskich (w tym obrońców Westerplatte), tysiące z nich straciły tam życie. W celu upamiętnienia tych okoliczności w 2009 rok został odsłonięty obelisk poświęcony jeńcom i ofiarom obozu.²⁴

Sanatorium w gminie Górowo Iławeckie

Zgodnie z „Operatem obszaru ochrony uzdrowiskowej Górowo Iławeckie” specyficzny mikroklimat w Nowej Wsi Iławeckiej i okolic doceniono w okresie międzywojennym. Źródła podają, że w roku 1935 w miejscowości Neuendorf utworzono Sanatorium dla osób mających zdrowotne problemy z płucami (Lungenheilstätte), które istniało do zakończenia II Wojny Światowej. Budynek w czasie wojny uległ zniszczeniu. Mimo upływu dziesiątek lat od lokalizacji w Nowej Wsi Iławeckiej lecznicy sanatoryjnej teren nie uległ degradacji. W dalszym ciągu wieś otoczona jest kompleksami leśnymi a Dolina rzeki Elmy jest strefą chronionego krajobrazu.

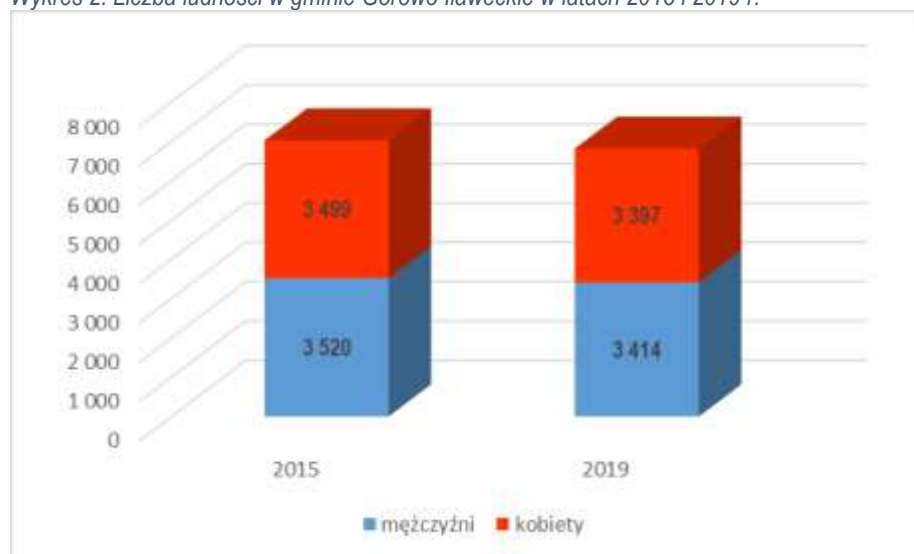
Demografia

Liczba ludności w gminie, tak jak w całym kraju ma trend malejący. Na koniec 2019 r. liczba mieszkańców wynosiła 6 811 osób (w tym 3 397 kobiet) i była mniejsza o 208 (2,96%) w stosunku do roku 2015. Prognozuje się, że w roku 2030 liczba mieszkańców gminy będzie wynosiła 6 309 osób, w tym 3 131 kobiet.

Gęstość zaludnienia w 2019 r. wyniosła 16 osób/1km² i zmniejszyła się o 1 osobę w stosunku do 2015 roku, co jest efektem malejącej liczby ludności w gminie.

Jednym ze wskaźników demograficznych jest przyrost naturalny (różnica między urodzeniami a zgonami). Na terenie gminy przyrost naturalny jest ujemny i wyniósł w 2019 roku -11 .

Wykres 2. Liczba ludności w gminie Górowo Iławeckie w latach 2015 i 2019 r.

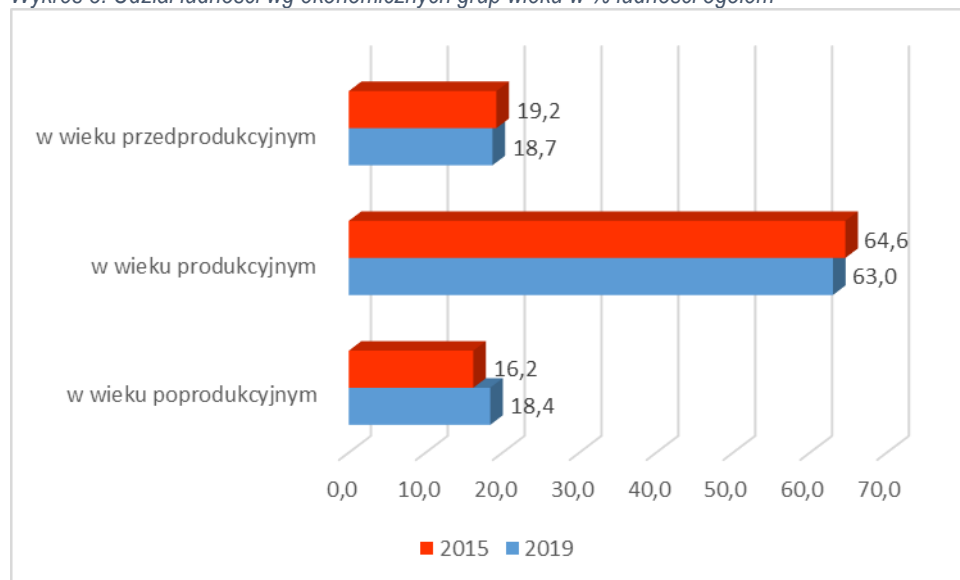

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

²⁴ Strategia Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2014-2021

Pod względem ekonomicznych grup wieku większość ludności gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 63% ogółu ludności (GUS, 2019) i na przestrzeni 5 lat zmniejszył się udział tej grupy społecznej o 1,6%. Natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym zwiększył się o 2,2% i wyniósł na koniec 2019 r. 18,4% przy jednoczesnym zmniejszeniu odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym o 0,5%, który wyniósł 18,7%.

Wykres 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi²⁵ wyniósł 21,9 osób i w porównaniu z 2015 rokiem nastąpił wzrost o 3,5 osób.

Zjawisko starzejącego się społeczeństwa widoczne jest w całym kraju i wymusza na samorządach zmianę polityki społecznej. Utrzymująca się taka struktura ludności spowoduje wzrost świadczeń zdrowotnych oraz pomocy społecznej.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na procesy demograficzne są migracje. Zgodnie z GUS saldo migracji w gminie wynosi -30, przy czym aż 31 kobiet w 2019 roku zdecydowało się na zmianę miejsca zamieszkania. Liczba osób, która zdecydowała się na wymeldowanie z gminy i równocześnie zamieszkać w Polsce wyniosła 33 i jest to spadek o 27 osób w porównaniu z 2015 rokiem.

Rynek pracy

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie bartoszyckim²⁶ wyniosła na koniec 2019 roku 17,3%. Natomiast udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniosła 14,5%. Na przestrzeni 5 lat odsetek tych osób zmalał o 4,5%.

Według Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszycach liczba osób bezrobotnych w gminie Górowo Iławeckie na koniec 2020 roku wyniosła 612 (spadek o 8 osób w stosunku do 2015 roku), w tym 345 kobiet. Najwięcej osób bezrobotnych było powyżej 50 roku życia (168), do 30 roku życia (146), w tym do 25 roku życia 68. Liczba osób długotrwale bezrobotnych wyniosła 405.

²⁵ Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi okazujący stosunek liczby osób w wieku 65 lat i starszych do liczby osób w wieku produkcyjnym (od 15 do 64 lat)

²⁶ Brak danych statystycznych dla gminy Górowo Iławeckie

3.1.2. Turystyka i rekreacja

Gmina leży w obrębie Pobrzeża Wschodniobałtyckiego, w skład którego wchodzi makroregion Niziny Staropruskiej. Kilkanaście tysięcy lat temu ustępujący lodowiec pozostawił wał morenowy zwany Wzniesieniami Górowskimi z największymi wywyższeniami sięgającymi powyżej 200 m n.p.m. Znacznie mniejsza, wschodnia część gminy leży w mezoregionie Niziny Sępopolskiej. W dużej mierze właśnie ta bardzo urozmaicona rzeźba terenu, duża lesistość oraz wiele zabytków architektonicznych stanowią o atrakcyjności turystycznej gminy Górowo Iławeckie.²⁷

Bociania wioska

Jedną z największych atrakcji turystycznych gminy jest Europejskie Centrum Bociana Białego w Żywkowie, zwanym często bocianią wioską. W tej niewielkiej miejscowości, liczącej niespełna 40 mieszkańców, położonej tuż przy granicy z Rosją gnieździ się corocznie ponad 40 par tych pięknych ptaków (bocian biały jest naszym symbolem i jego wizerunek umieszczony jest na logo gminy). We wsi zlokalizowana jest placówka Polskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków. Z Żywkowa do pobliskich Toprzyn prowadzi bociania ścieżka dydaktyczna – te dwie wsie leżą na tzw. szlaku bocianim, obejmującym także położone dalej na wschód przygraniczne miejscowości w innych gminach powiatu bartoszyckiego: Lejdy, Szczurkowo czy Lwowiec, gdzie są także większe skupiska bocianów.²⁸

Rysunek 1. Gniazdo bocianie w Żywkowie

Źródło: Internet, <http://mojemazury.pl>

Jezioro Martwe

Rezerwat florystyczny „Jezioro Martwe” został utworzony w celu zachowania i ochrony stanowisk maliny moroszkowej (*Rubus chamaemorus*), rośliny reliktovej. Obejmuje on śródleśną, zaludowaną nieckę dawnego jeziora dystroficznego. Na środku niecki znajduje się zbiornik wodny o powierzchni 2,61 ha i 4 m głębokości. Wody zbiornika odznaczają się znacznym zakwaszeniem i brunatną barwą ze względu na dużą zawartość humusu. Jezioro otoczone jest dobrze zachowanym, wykształconym na stosunkowo niewielkiej powierzchni, torfowiskiem przejściowym, posiadającym w bezpośrednim otoczeniu jeziora postać płata turzycowo – mszystego i miejscami torfowiskiem wysokim. Jest to typowe trzęsawisko, zbudowane w głównej mierze przez turzycę i torfowce, z niewielkim udziałem innych roślin. Wśród turzycy dominuje turzycza nitkowata, bagienna, dzióbkowata, rzadziej turzycza prosowa, długokłosa, zaostrowana. Ponadto występują tu: żurawina błotna, rosiczka okrągłolistna, welnianka wąskolistna i pochwowata,

²⁷ Internet, <https://gorowoilaweckie.eu/gorowo-ilaweckie/o-gminie> (18.02.2021 r.)

²⁸ Internet, <http://mojemazury.pl/200617,Zywkowo-najslynniejsza-bociania-wioska-w-Polsce.html> (18.02.2021r.)

bażyna czarna. Malina moroszka na obszarze swojego występowania rośnie w rozproszeniu, nie tworząc większych skupień. Kwitną i owocują jedynie pojedyncze osobniki.²⁹

Rysunek 2. Jezioro Martwe

Źródło: Internet, <https://gorowo-ilaweckie.olsztyn.lasy.gov.pl>

Tajemnicza Góra

Tereny położone na północ od Górowa Iławeckiego w miejscowości Pareżki. Historia Tajemniczej Góry zaczęła się w połowie lat trzydziestych ubiegłego wieku, kiedy w okolicy powstał poligon "Stablack". W pobliskim Kamińsku zbudowano koszary. Przed atakiem na ZSRR ćwiczone tam przygotowania do zimowej kampanii w Rosji. Wokół poligonu powstało wiele tajemniczych budowli jak podziemna hala w Kamińsku czy sztolnie, które wydrążono w tajemniczej Górze już w czasie wojny. Jeździła po nich wąskotorówka. Według relacji starszych mieszkańców tuż po wojnie u podnóża góry znajdowało się kilka zasypanych wejść do sztolni, a nawet tory kolejki ginące w zawałonym wyrobisku. Prowadzone przez ekipy poszukiwaczy prace potwierdziły istnienie sztolni. Odnaleziono fragmenty drewnianej obudowy jednej z nich. Dlatego od lat pojawiają się tam poszukiwacze skarbów i fascynacji historii.³⁰

Ścieżki historyczno-dydaktyczne w gminie Górowo Iławeckie

Przez gminę przebiegają szlaki historyczno-dydaktyczne. Gmina Górowo Iławeckie zajmuje południową część historycznej Natangii. Pozostały po nich szanse grodzisk, kurhany, głazy kultowe, święte drzewa i liczne skorupy w ziemi. Przez kolejne wieki przetaczały się tędy różne armie, pomiędzy miejscami kolejnych bitew i potyczek. Historię tych miejsc można poznać podążając dwoma szlakami turystycznymi: Szlakiem tropami Herkusa Monte oraz Śladami tajemnic poligonu Stablack.

Ścieżki rowerowe

Przez gminę Górowo Iławeckie przebiega Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo, który jest pierwszym tak długim systemem tras rowerowych w Polsce. Green Velo przebiega przez pięć regionów Polski wschodniej: Warmię i Mazury, Podlasie, Lubelszczyznę, Podkarpacie i Świętokrzyskie, łącznie obejmuje ok. 2000 km. Na Warmii i Mazurach (397 km). Dodatkowo na terenie gminy mieści się wiele innych ciekawych tras rowerowych, które biegną przez tereny zielone gminy.³¹

Trasy szlaków rowerowych:

1. Szlak rowerowy (czerwony) o długości 33,4 km. Trasa szlaku: Górowo Iławeckie – Dęby – Dzikowo Iławeckie – Kandyty – Bukowiec – Worławki – Górowo Iławeckie.

²⁹ Internet, <https://gorowo-ilaweckie.olsztyn.lasy.gov.pl/rezerваты-przyrody> (18.01.2021 r.)

³⁰ Internet, <https://www.mazuryzprzewodnikiem.pl/tajemnicza-gora-w-parezkach> (18.01.2021 r.)

³¹ Internet, <https://greenvelo.pl/informacje-ogolne> (18.02.2021 r.)

jest najważniejszą częścią miasteczka, z centralnie zlokalizowanym ratuszem. Na obrzeżach zachowały się XIV-wieczne fragmenty murów obronnych.³²

Ratusz

Pierwotnie gotycka budowla z XIV wieku, gruntownie przebudowana po 1655 roku i w latach 1846 - 1847. Jest to prostokątny, piętrowy, murowany budynek. Usytuowany na dawnych, wysokich piwnicach ma również zagospodarowane poddasze. Pokryty jest ceramicznym dwuspadowym dachem z naczółkami. Na środku kalenicy mieści się niewielka, ujęta na narożnikach pilastrami, kwadratowa wieżyczka z czterema tarczami zegarowymi. Zakończona metalową balustradą, pokryta jest blaszanym daszkiem tworzącym oryginalny prześwit utworzony przez arkadki wsparte na narożnych kolumnach. Na środku dachu mieści się iglica w formie stożka. Obecnie siedziba Urzędu Miasta.³³

Rysunek 3. Ratusz

Źródło: <http://www.gorowoilaweckie.pl>

Staw Garncarski

Jeziro na Wzniesieniach Górowskich, w obrębie miasta Górowo Iławeckie, na wschód od rynku. Jezioro posiada różną roślinność. Na środku akwenu znajduje się wyspa.³⁴

Rysunek 4. Staw Garncarski

Źródło: <http://www.polskaniezwykla.pl>

Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa

Kościół katolicki w Górowie Iławeckim istniał już w 1367. W czasie reformacji przejęli go protestanci (obecnie cerkiew greckokatolicka w Górowie Iławeckim. Neogotycki kościół Najświętszego Serca Pana

³² Internet, <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/16740,gorowo-ilaweckie-rynek-i-mury-obronne.html> (29.02.2021r.)

³³ Internet, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ratusz_w_G%C3%B3rowie_I%C5%82aweckim (19.02.2021 r.)

³⁴ Internet, https://pl.wikipedia.org/wiki/Staw_Garncarski (19.02.2021 r.)

Jezusa wybudowany został w 1895. W dniu 18 maja 1892 r. poświęcono kamień węgielny pod budowę obecnego kościoła. Jest to budowla murowana z cegły, w stylu neogotyckim, orientowana. Kościół jest halowy, trójnawowy, z wyodrębnionym prosto zamkniętym dwuprzęsłowym prezbiterium. Wieża od strony zachodniej. Sklepienie jest krzyżowo-żebrowe, wystrój wnętrza i wyposażenie kościoła jest neogotyckie. W prezbiterium znajduje się ołtarz soborowy.³⁵

Cerkiew Podwyższenia Krzyża Świętego

Świątynia wzmiankowana w dokumentach już w 1367 r., a wybudowana między latami 1335 i 1367. W czasach reformacji została przejęta przez protestantów. Po pożarze odbudowana w 1655. Na początku XIX w. budynek kościoła popadł w ruinę i ponownie odbudowany w 1866 r. W 1911 kościół został odnowiony. Po II Wojnie Światowej kościół był przez dłuższy czas nieużytkowany. W latach osiemdziesiątych XX w. przejęty został przez grekokatolików. Jest to budowla gotycka, zbudowana z cegły i kamienia polnego (podmurówka). W fasadzie wielkie okno między białymi blendami. Okna wąskie i ostrołukowe. Dawniej znajdował się ołtarz główny, pochodzący z drugiej połowy XVII w., wykonany w warsztacie Jana Pfeffera, z rzeźbami i obrazami, przedstawiającymi Ostatnią Wieczernię, Pasję, Złożenie do Grobu, czterech ewangelistów, św. Jana i Mojżesza oraz Chrystusa triumfującego. Ambona pochodziła z 1664 r., malowana i rzeźbiona, również wykonana w warsztacie Jana Pfeffera. Rzeźbiony prospekt organowy pochodził z 1701 r. i był wykonany przez Jana Chrystiana Dobra oraz jego uczniów.³⁶

Rysunek 5. Cerkiew Podwyższenia Krzyża Świętego

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

Cerkiew Zaśnięcia Najświętszej Maryi Panny

Prawosławna cerkiew parafialna. Należy do dekanatu Olsztyn diecezji białostocko-gdańskiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Świątynia mieści się przy ulicy Kardynała Stefana Wyszyńskiego 11. Jest to była ewangelicka kaplica cmentarna pochodząca z XIX wieku. Wewnątrz

³⁵ Internet,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszego_Serca_Pana_Jezusa_w_G%C3%B3rowie_I%C5%82aweckim (19.02.2021 r.)

³⁶ Internet,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Cerkiew_Podwy%C5%BCszenia_Krzy%C5%BCa_%C5%9Awi%C4%99tego_w_G%C3%B3rowie_I%C5%82aweckim (19.02.2021 r.)

współczesny ikonostas. Dach zwieńczony małą kopułką. Cerkiew wpisano do rejestru zabytków 29 września 2000 pod nr A-1695.³⁷

Cmentarz żydowski

Cmentarz żydowski w Górowie Iławeckim został założony w XIX w. poza miastem przy drodze biegnącej do wsi Paustryty. Nekropolię wytyczono na planie wydłużonego prostokąta, groby umieszczano po obu stronach centralnej alejki. Ostatni znany pochówek odbył się w latach 30. XX w. Podczas II wojny światowej Niemcy zdewastowali kirkut, m.in. płytami nagrobnymi wyłożyli chodnik przy ul. Mickiewicza. Na nagrobkach widoczne są inskrypcje w językach hebrajskim i niemieckim. Cmentarz został wpisany do rejestru zabytków 20.02.1986 r. pod nr A-3669/0.³⁸

Muzeum Gazownictwa

Gazownię w Górowie Iławeckim uruchomiono w 1908 r. Produkowała gaz miejski uzyskiwany drogą przeróbki węgla kamiennego w piecach gazowniczych. Zakład pracował do 1992 r. W 1994 r. otwarto unikalne Muzeum Gazownictwa, w którym można zobaczyć, jak funkcjonowały stare gazownie, obecnie szybko i często bez śladu znikające z pejzażu polskich miast.³⁹

Rysunek 6. Muzeum gazownictwa

Źródło: PUPIKZ HOT dr arch. Tomasz Ołdytowski, Operat obszaru ochrony uzdrowiskowej Górowo Iławeckie

Wieża ciśnień

Wieżę zbudowano w 1910 roku. Zlokalizowana jest na tzw. "Górze Zarazy", która była miejscem pochówku ofiar epidemii dżumy z 1710 roku. Obecnie teren ten należy do gazowni miejskiej.⁴⁰

Dom Napoleona

W Górowie Iławeckim zachował się budynek, w którym w lutym 1807 roku nocował Napoleon. Górowo Iławeckie było jednym z przystanków podczas działań wojennych w kampanii zimowej roku 1807.

³⁷Internet,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Cerkiew_Za%C5%9Bni%C4%99cia_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Maryi_Panny_w_G%C3%B3rowie_I%C5%82aweckim (19.02.2021 r.)

³⁸ Internet, <https://sztetl.org.pl/he/towns/g/498-gorowo-ilaweckie/114-bty-qbrvt/13520-cmentarz-zydowski-w-gorowie-ilaweckim-ul-sikorskiego> (19.02.2021 r.)

³⁹ Internet, <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/3701,gorowo-ilaweckie-unikalne-muzeum.html> (19.02.2021 r.)

⁴⁰ Internet, <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/22153,gorowo-ilaweckie-wieza-cisnien-z-1910-roku.html> (19.02.2021 r.)

Zabytkowy budynek obecnie odrestaurowany, w którym mieści się plebania greckokatolicka. Na budynku umieszczono tablicę pamiątkową.⁴¹

Rysunek 7. Dom Napoleona

Źródło: <https://www.polskaniezwykla.pl>

Obiekty sportowe:

- Ścieżki rowerowe
- Siłownia napowietrzna
- Boisko do piłki plażowej
- Korty tenisowe.

3.1.3. Potencjał turystyki uzdrowiskowej i medycznej w województwie warmińsko-mazurskim

Do turystyki zdrowotnej zalicza się turystykę uzdrowiskową, turystykę spa i wellness oraz turystykę medyczną. Turystyka uzdrowiskowa polega na pobycie w miejscowości która posiada status uzdrowiska.

Obszar Polski posiada bogate walory naturalne z dominacją właściwości leczniczych, szczególnym mikroklimatem, także ze źródłami wód mineralnych, zatem można go zaliczyć do jednego z atrakcyjniejszych w Europie. W ostatnich latach Polska staje się coraz bardziej konkurencyjna na tle europejskich miejscowości uzdrowiskowych. Turystyka uzdrowiskowa określana jest również mianem kuracyjnej, gdyż każdego dnia pacjenci korzystają z zabiegów, których podstawą są naturalne bogactwa oferowane przez miejscowe środowisko.⁴²

Turystyka uzdrowiskowa stanowi jeden z priorytetowych polskich produktów markowych. Polska zajmuje wysokie miejsce w rankingu europejskim pod względem liczby uzdrowisk, co stawia ją na dobrej pozycji startowej, jeśli chodzi o możliwość konkurencyjności o zagranicznego klienta. W tej rywalizacji istotne znaczenie ma zróżnicowanie poszczególnych uzdrowisk, co stwarza korzystne warunki dla zaspokojenia potrzeb różnorodnych grup klientów. Uzdrowiska w Polsce bogate są w atrakcje krajoznawcze, jak: muzea, parki, zabytki sakralne i rezydencjonalne oraz obfitują w stałe imprezy artystyczne, zwłaszcza muzyczne, także o randze międzynarodowej. Dużą atrakcją wielu kurortów jest także specyficzna infrastruktura zdrojowa i lecznicza, niespotykana w innych miejscowościach wypoczynkowych. W uzdrowiskach znajdują się pijalnie wód mineralnych, zakłady przyrodolecznicze, przychodnie zdrojowe, termalne baseny kąpielowe, łącznie solankowe, a także piękne parki zdrojowe i specjalne plenerowe tereny spacerowe, szeroko wykorzystywane zarówno przez kuracjuszy, jak i turystów. Niektóre

⁴¹ Internet, <http://zabytki.ocalicodzapomnienia.eu/zabytek-2-19-1-2453.html> (19.02.2021 r.)

⁴² H. Makala, Turystyka uzdrowiskowa w Polsce

miejsowości mają rozbudowaną infrastrukturę sportową i rekreacyjną, co czyni je popularnymi centrami sportów zimowych i wodnych oraz bazami górskiej turystyki kwalifikowanej.⁴³

Lecznictwo uzdrowiskowe jest integralną częścią systemu ochrony zdrowia. Prowadzone jest w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego zlokalizowanych w uzdrowiskach, czyli na terenach o szczególnych walorach geologiczno-klimatycznych, wydzielonych w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się tam naturalnych surowców leczniczych.⁴⁴ W 2019 roku w regionie leczyło się 7 tys. kuracjuszy, względem 782,1 tys. w całym kraju.⁴⁵

W województwie warmińsko-mazurskim zlokalizowane jest jedno uzdrowisko Gołdap (powiat gołdapski) które posiada 480 łóżek. Od 2000 roku posiada on status uzdrowiska o profilu borowinowo – klimatycznym. Znajduje się tu sanatorium, pijalnia wód mineralnych i tężnie oraz nowoczesna infrastruktura uzdrowiskowa z Promenadą Zdrojową, hektarowym placem zabaw, dołkami do mini-golfa, ścieżkami pieszymi i rowerowymi oraz zewnętrznymi urządzeniami do ćwiczeń nad jeziorem i w centrum. Jako uzdrowisko klimatyczno-borowinowe sanatorium bazuje głównie na leczeniu borowinami, których ogromne złoża znajdują się w okolicy pobliskiej wsi Niedzwica.⁴⁶

Oferta uzdrowiskowa województwa warmińsko-mazurskiego zostanie uzupełniona o kolejne zakłady lecznicze, ponieważ kolejne gminy starają się pozyskać status uzdrowiskowy. Od 2016 roku status obszaru ochrony uzdrowiskowej uzyskał Lidzbark Warmiński, Miłomłyn i Frombork, a w 2019 roku Górowo Iławeckie (mapa nr 1 na str. 10). W 2020 roku starania o tenże status rozpoczęło Olecko.

Profile lecznicze w obecnym i przyszłych uzdrowiskach:

- Gołdap - ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, dolnych dróg oddechowych, układu nerwowego, kardiologiczne i nadciśnienie, układu trawienia i choroby kobiece;
- Górowo Iławeckie - choroby ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, górnych i dolnych dróg oddechowych;
- Frombork - choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby naczyń obwodowych i choroby układu nerwowego;
- Lidzbark Warmiński - choroby kardiologiczne i nadciśnienie, ortopedyczno–urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne;
- Miłomłyn - choroby ortopedyczno–urazowe, reumatologiczne, górnych dróg oddechowych, dolnych dróg oddechowych.

Zgodnie z danymi Narodowego Funduszu Zdrowia w 2019 roku 9 972 osób z województwa warmińsko-mazurskiego skorzystało z lecznictwa uzdrowiskowego. Skierowania te najczęściej dotyczyły chorób reumatologicznych (67%), chorób układu nerwowego (17,5%) oraz kardiologicznych (8,3%).

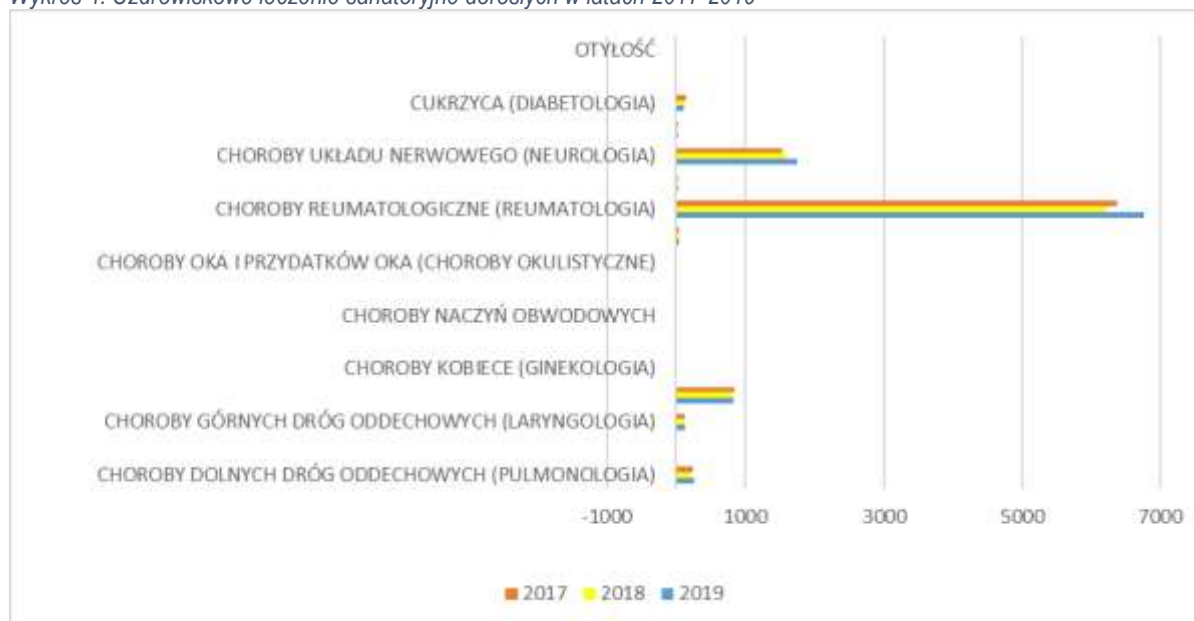
⁴³ H. Makała, Turystyka uzdrowiskowa w Polsce

⁴⁴ Warunki życia ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2016-2018, Urząd Statystyczny w Olsztynie, Olsztyn 2019

⁴⁵ Działalność lecznicza zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i stacjonarnych zakładów rehabilitacji leczniczej w 2019r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2020

⁴⁶ Internet, <https://uzdrowiskogoldap.pl/>

Wykres 4. Uzdrawiskowe leczenie sanatoryjne dorosłych w latach 2017-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NFZ

Analizy demograficzne wykazują tendencję stałego wzrostu liczebności populacji w wieku poprodukcyjnym. Starzejące się społeczeństwo spowoduje wzrost zachorowalności na choroby naczyniowo – sercowe, neurologiczne, kardiologiczne czy pulmonologiczne. W przebiegu większości chorób przewlekłych oraz po leczeniu fazy ostrej dużej grupy chorób wskazane jest leczenie uzdrawiskowe. Dostępność do świadczeń rehabilitacyjnych, opiekuńczych oraz profilaktycznych wzrasta wciąż nieproporcjonalnie do dużego zapotrzebowania na te świadczenia. W związku z czym rozbudowa infrastruktury uzdrawiskowej w Polsce jest zasadna i właściwa, gdyż lecnictwo uzdrawiskowe należy do grupy najtańszych świadczeń leczniczych i profilaktycznych o potwierdzonej skuteczności.

Natomiast turystyką medyczną określamy „dobrowolne przemieszczanie się do obcego państwa w celu poddania się tam planowanemu leczeniu (dla ratowania zdrowia i życia, czy poprawy jego jakości) z przyczyn finansowych, jakościowych lub z uwagi na niedostępność świadczeń w miejscu zamieszkania (brak personelu, wiedzy, sprzętu lub zbyt długi czas oczekiwania czy ograniczenia prawne) niejednokrotnie połączonym ze zwiedzaniem odwiedzanego miejsca”.⁴⁷ Turystyka medyczna uwarunkowana jest m.in. rozwojem technologii, przemianami demograficznymi, wzrostem świadomości zdrowotnej, nierównościami w dostępie do nowoczesnych metod leczenia, a także problemami systemów opieki zdrowotnej.⁴⁸

Turystyka medyczna zyskuje na popularności, a Polska staje się z roku na rok destynacją coraz bardziej popularną wśród zagranicznych turystów. Do Polski przyjeżdżają najczęściej pacjenci z Wielkiej Brytanii, Skandynawii, Niemiec i Rosji. Rozwojowi przyjazdów w obszarze turystyki medycznej sprzyja również Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/24/UE z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie stosowania praw pacjentów w transgranicznej opiece zdrowotnej między państwami UE. Dyrektywa zapewnia osobom ubezpieczonym w państwach członkowskich UE możliwość swobodnego korzystania z opieki medycznej za granicą. Pozwala uzyskać zwrot poniesionych kosztów za świadczenia zdrowotne udzielone poza granicami na zasadach określonych w ustawie implementującej dyrektywę transgraniczną

⁴⁷ Internet, https://ibirtm.pl/turystyka-medyczna-w-polsce-podstawowe-informacje/#_ftn1

⁴⁸ Internet, <https://ibirtm.pl/region-zdrowia/>

oraz w aktach wykonawczych, o ile świadczenia te należą do świadczeń gwarantowanych w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia zdrowotnego⁴⁹ Polska jest krajem, który z jednej strony może zaoferować wysoką jakość usług medycznych, przy jednocześnie niższych cenach, niż te w krajach wysoko rozwiniętych. Trudno jest dokładnie oszacować wielkość rynku turystyki medycznej. Problemy z uzyskaniem dokładnych danych statystycznych wynikają po części z faktu, iż znaczna część osób z zagranicy korzystających z leczenia w Polsce stanowią osoby polskiego pochodzenia i nawet same kliniki nie są czasem świadome, iż obsługują turystów medycznych. Inne problemy wynikają z niechęci do dzielenia się tymi informacjami zarówno ze strony samych pacjentów (szczególnie w przypadku zabiegów upiększających jak również procedur nielegalnych w państwie emisyjnym) jak i ze strony świadczeniodawców. Do samego zjawiska turystyki medycznej można zaliczyć też różnorodne przejawy podróżowania, co utrudnia szacowanie wielkości tego zjawiska. Szczególnie świadczenia udzielane w trybie jednodniowym oraz usługi z obszaru „medical wellness” stanowią sporne elementy produktu turystyki medycznej.⁵⁰ W oparciu o analizy Głównego Urzędu Statystycznego, można wskazać, że turysta zagraniczny wydaje w trakcie pobytu w Polsce około 2 770 zł. Na tej podstawie, można określić wartość rynku turystyki medycznej w kraju na poziomie około 500 mln zł.⁵¹

Usługi medyczne, uzdrowskowe, profilaktyczne realizowane są zarówno przez podmioty komercyjne, jak i te kształtujące publiczną służbę zdrowia. W odniesieniu do tej drugiej grupy wyróżnić można następujące rodzaje podmiotów: świadczących ambulatoryjną opiekę zdrowotną oraz stacjonarną opiekę zdrowotną (szpitale ogólne, zakłady opieki zdrowotnej – psychiatryczne, długoterminowej, opiekuńczo-lecznicze, pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja oraz lecznictwa uzdrowskowego). W 2019 roku w systemie ochrony zdrowia w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowało:

- 1 144 zakładów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej - praktyk lekarskich i przychodni, względem 1186 w 2015 r.;
- 39 szpitali ogólnych (o cztery mniej niż w 2015 r.);
- 12 zakładów stacjonarnej, całodobowej opieki psychiatrycznej (względem 11 w 2015 r.);
- 12 zakładów stacjonarnych zakładów opiekuńczo-leczniczych (względem 10 w 2015 r.);
- 5 zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych;
- 3 hospicja;
- 3 oddziały opieki paliatywnej;
- jedno sanatorium;
- jeden szpital uzdrowskowy.⁵²

Wydatki na ochronę zdrowia w województwie warmińsko-mazurskim to około 3,16 mld złotych w 2018 r. Można wskazywać, że wydatki na ochronę zdrowia w przeliczeniu na 1 mieszkańca są przeciętne w skali kraju i wynoszą 84,60 zł (najniższa wartość była w województwie łódzkim – 64,4 zł, a najwyższa w mazowieckim – 159,2 zł).⁵³

⁴⁹ Internet, <https://turystyka-medyczna.com/ksztaltowanie-jakosci-uslug-w-turystyce-medycznej>

⁵⁰ Internet, <https://ibirtm.pl/turystyka-medyczna-w-polsce-podstawowe-informacje/>

⁵¹ Internet, <https://www.medonet.pl/zdrowie,turystyka-medyczna--obcokrajowcy-chca-leczyc-sie-w-polsce,artykul,1735390.html>

⁵² Ochrona zdrowia i pomoc społeczna w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2015-2019, Urząd Statystyczny w Olsztynie, Olsztyn 2020.

⁵³ Zdrowie i ochrona zdrowia w 2018r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2019,

W Polsce na koniec 2018 r. funkcjonowało 949 stacjonarnych szpitali ogólnych, dysponujących 181,7 tys. łóżek oraz 198 szpitali dziennych (lub inaczej „jednego dnia”) oferujących 1,1 tys. miejsc opieki dziennej. W 2020 roku w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowały 43 szpitale ogólne.

Obecnie trwają badania nad utworzeniem kolejnej inteligentnej specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego „Zdrowe życie”, obok już istniejących „Żywność Wysokiej Jakości”, Ekonomia Wody” oraz „Drewo i Meblarstwo”. Celem badania jest zdefiniowanie zasobów i potencjału branży sektora medycznego i okołomedycznego jako inteligentna specjalizacja regionu oraz określenie możliwości i ścieżki rozwoju sektora w perspektywie 10 lat. Zatwierdzenie nowej inteligentnej specjalizacji jest szansą dla rozwoju regionu i podmiotów gospodarczych funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim.

Region zdrowia określany jest jako narzędzie do podniesienia atrakcyjności danego miejsca zarówno dla mieszkańców jak i turystów. Można go zdefiniować jako ograniczony geograficznie teren z niezanieczyszczonym środowiskiem naturalnym, dobrą infrastrukturą medyczną i turystyczną, ciekawą ofertą kulturową, dobrze wykształconymi i zdrowymi mieszkańcami dzielącymi podobne wartości i kompetencje, którzy są świadomi szerokiego spektrum przejawów zdrowia obejmujących funkcje fizyczne i umysłowe, sferę duchową, jakość życia, zaangażowanie społecznie i codzienną funkcyjność. Aby zagwarantować rozwój regionów zdrowia konieczne jest zaangażowanie na rzecz zdrowia istotnych aktorów w regionie, które wyraża się we współpracy, szczególnie z takich obszarach jak edukacja, badania, technologie medyczne, profilaktyka zdrowotna, dostawcy usług medycznych, mieszkańcy, politycy i aktorzy turystyki zdrowotnej.⁵⁴

Zgodnie z GUS w 2019 roku w szczycie sezonu turystycznego (31 lipca) w województwie do dyspozycji turystów pozostawało 541 obiektów noclegowych (posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych), które zapewniały 43,0 tys. miejsc noclegowych. Ponad połowa (57,4%) to obiekty całoroczne. Na bazę noclegową składało się 218 obiektów hotelowych (hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe) i 323 pozostałe obiekty noclegowe turystyki. W pierwszej grupie dominowały hotele, natomiast wśród pozostałych obiektów najliczniejszą grupą były kwatery agroturystyczne, pokoje gościnne, ośrodki wczasowe oraz zespoły domków turystycznych. W 2019 roku było 1 377,5 tys. turystów, którym udzielono 3 379,5 tys. noclegów. Był to wzrost w stosunku do 2018 roku o 5,3% turystów więcej i o 4,4% więcej udzielonych noclegów.

3.1.4. Uzdrawiskowe strefy ochronne

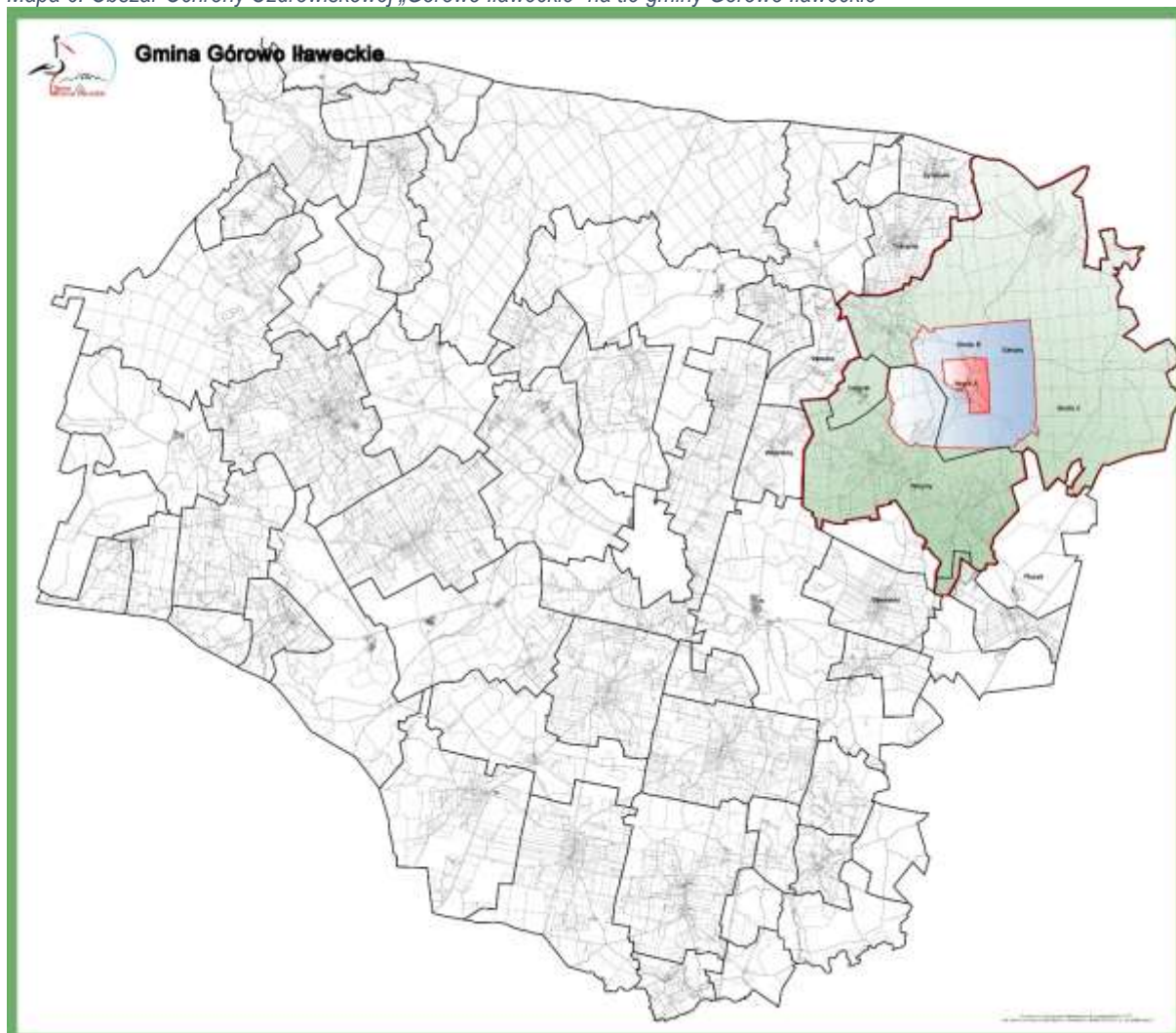
Obszar Ochrony Uzdrawiskowej „Górowo Iławeckie” znajduje się w północno-wschodniej części gminy, na terenie 3 sołectw: Gałajny, Czyprki oraz Woryny. Główne centrum Obszaru znajduje się w obrębie Nowej Wsi Górowo Iławeckie.

Powierzchnia projektowanego obszaru ochrony uzdrawiskowej: 5 243,00 ha. Powierzchnie stref ochrony uzdrawiskowej:

- Strefa „A” – 105,00 ha
- Strefa „B” – 839,00 ha
- Strefa „C” – 4299,00 ha

⁵⁴ Internet, <https://ibirtm.pl/region-zdrowia/>

Mapa 6. Obszar Ochrony Uzdrawiskowej „Górowo Iławeckie” na tle gminy Górowo Iławeckie

Źródło: Urząd Gminy Górowo Iławeckie

Obszar strefy „A” ochrony uzdrawiskowej

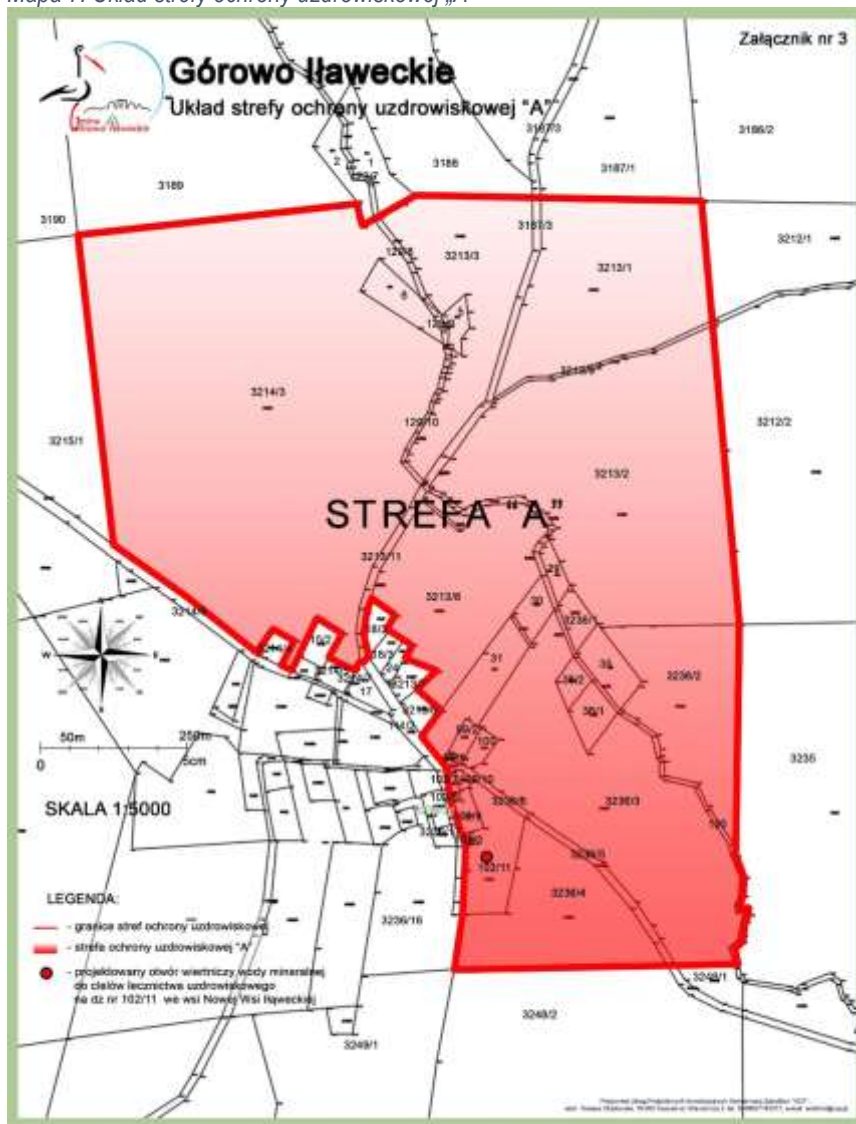
Strefa „A” obejmuje obszar, na którym są planowane zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrawiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie. Procentowy udział terenów zieleni nie może wynosić mniej niż 65%. Obszar ten jest zarezerwowany dla urządzeń i obiektów lecznictwa uzdrawiskowego. Głównym celem ochrony obszaru uzdrawiskowego jest takie kształtowanie urbanistyczne, aby warunki naturalne uzdrawiska nie uległy zniszczeniu, ograniczeniu lub zniekształceniu. Określając wielkość tej strefy uwzględniono fakt, że jest ona całkowicie pokryta roślinnością i niezurbanizowana. Przewidziano co najmniej 750 m² terenu przypadającego na jednego pacjenta i turystę. Założono, że wielkość bazy łóżkowej będzie się kształtowała na poziomie około 1000 łóżek. Dodatkowo uwzględniono rezerwację terenów pod ewentualny rozwój bazy uzdrawiskowej.⁵⁵

Lokalizacja: sołectwo Gałajny

Powierzchnie terenów zieleni wynosi 95,00% powierzchni całości strefy ochrony uzdrawiskowej.

⁵⁵ PUIPKZ HOT dr arch. Tomasz Ołdytowski, Operat obszaru ochrony uzdrawiskowej Górowo Iławeckie

Mapa 7. Układ strefy ochrony uzdrowskiej „A”

Źródło: Urząd Gminy Górowo Iławeckie

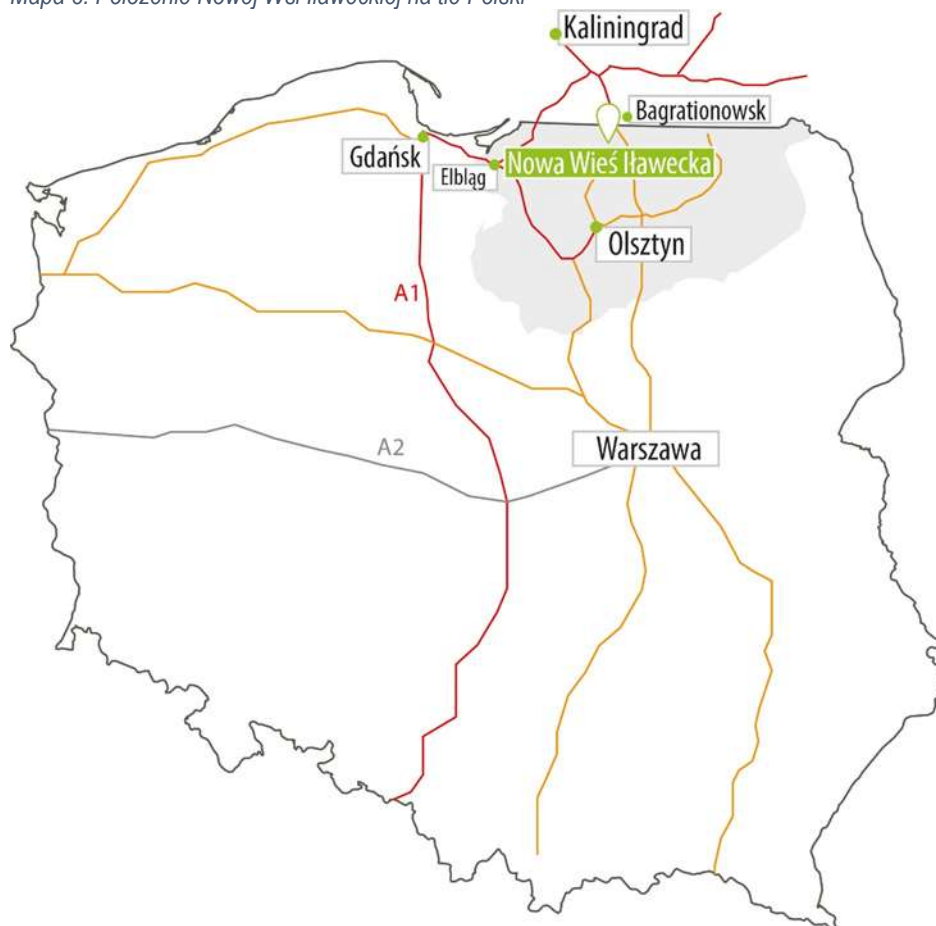
Projektowany obszar strefy „A” ochrony uzdrowskiej jest terenem niezurbanizowanym, niezamieszkałym i stanowi w głównej mierze grunty orne (R) z dużym udziałem gruntów leśnych (Ls). Obszar ten graniczy od południowego zachodu z terenami „brzegowymi” zurbanizowanymi wsi Nowa Wieś Iławecka. Od wschodu zamknięty jest kompleksem leśnym. W części centralnej znajduje się dolina rzeki (planowany przez Nadleśnictwo Górowo Iławeckie zbiornik wodny). W części zachodniej znajdują się kompleksy leśne preferowane do budowy „leśnego parku uzdrowskiego” przystosowanego do kinezyterapii. Południowa i południowo – zachodnia część strefy to tereny użytkowane rolniczo ze wschodnią ekspozycją słoneczną, predysponowane do budowy zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowskiego. Teren jest pozbawiony infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.⁵⁶

⁵⁶ Tamże, s.88

Koncepcja budowy uzdrawiska

Budowa zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrawiskowego jest w sąsiedztwie występujących złóż surowców leczniczych we wsi Nowa Wieś Iławecka (wody lecznicze) oraz borowiny Wojciechy – B.

Mapa 8. Położenie Nowej Wsi Iławeckiej na tle Polski

Źródło: Internet, <https://uzdrawiskogorowoilaweckie.pl/>, 11.01.2021 roku

W strefie „A” ochrony uzdrawiskowej planuje się lokalizację dwóch zespołów sanatoryjnych wraz z urządzeniami do kinezyterapii:

1. Zakład Leczniczo – Uzdrawiskowy –S1
Przewiduje się budowę (sanatorium) obiektu zabiegowo – leczniczo – rehabilitacyjnego, wyposażonego w część – borowinowo – balneologiczną, komory inhalacyjne i inne urządzenia lecznicze i rehabilitacyjne.
Przewidywana ilość pacjentów w I etapie - 250 osób na turnus.
Przewidywana powierzchnia użytkowa obiektu - 4000 – 5000 m².
Wyposażenie: urządzenia i sprzęt medyczno – rehabilitacyjny.
2. Dom Zdrojowy – S2
Przewiduje się budowę bazy zabiegowo – leczniczej i administracyjnej uzdrawiska. Projektuje się stworzenie w I etapie bazy zabiegowej i leczniczej na ok. 250 – 300 osób dla których należałoby zaprojektować około 1000 zabiegów dziennie, w tym zabiegi z zakresu hydroterapii, fizykoterapii, kinezyterapii, światłolecznictwa, krioterapii.
Oprócz turnusów stacjonarnych zaprojektowana zostanie baza dla pacjentów ambulatoryjnych.

3. Leśny Park Uzdrawiskowy

Wskazana lokalizacja predysponuje do założenia, podobnie jak ma to miejsce w innych uzdrawiskach następujących urządzeń lecznictwa uzdrawiskowego:

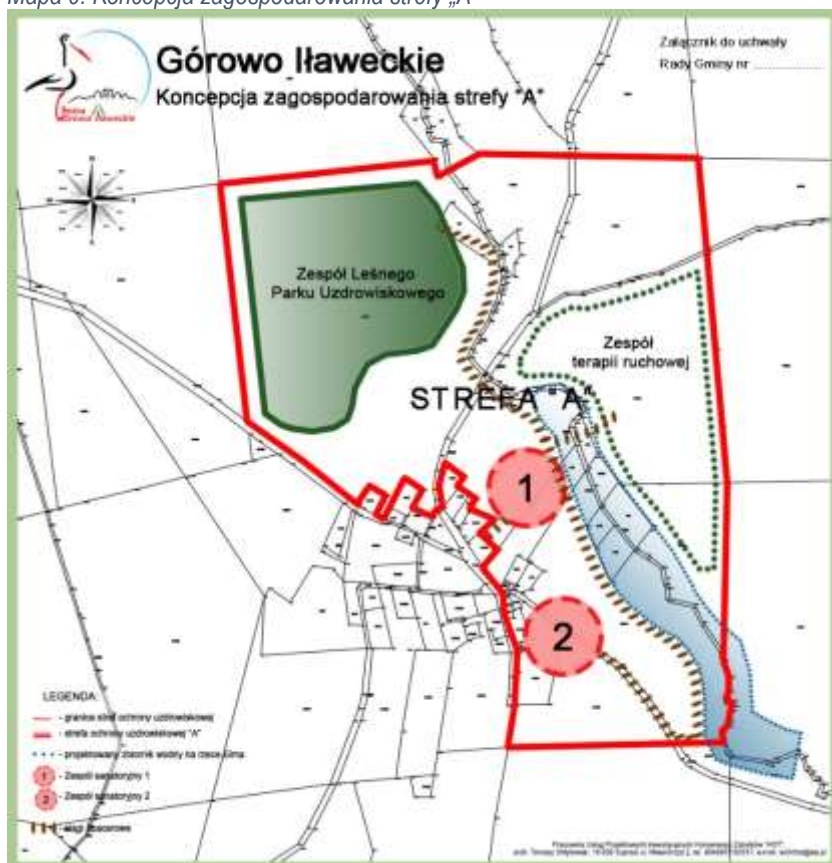
- parku zdrojowego w oparciu o przylegające lasy;
- budowę muszli zdrojowej;
- budowę ścieżek zdrowotnych w kompleksie leśnym.

4. Urządzenia Lecznictwa Uzdrawiskowego – zespół kinezyterapii

Założenia budowy krytego basenu rehabilitacyjnego w sąsiedztwie doliny rzeki Elmy i zbiornika retencyjnego usytuowanego w kompleksie kinezyterapii; którym mogą się znaleźć na przykład:

- całoroczny park narciarski (biegi narciarskie po licznych ścieżkach);
- centrum rozrywek dla dzieci - place zabaw, skatepark, miasteczko rowerowe lub wspinaczkowe, itp.;
- centrum rozrywki dla dorosłych (kręgielnie, sale bilardowe, restauracje).⁵⁷

Mapa 9. Koncepcja zagospodarowania strefy „A”

Źródło: Urząd Gminy Górowo Iławeckie

Realizowane obecnie inwestycje

„Budowa urządzeń i obiektów lecznictwa uzdrawiskowego i małej architektury, wchodzących w skład wyposażenia lasu ochronnego uzdrawiskowego Doliny Elmy we wsi Nowa Wieś Iławecka w obszarze Ochrony Uzdrawiskowej Górowo Iławeckie -strefa „A””. W ramach inwestycji budowany jest spójny kompleks zespołów obiektów – zespół przyrodolecznictwa, hydroterapii, zakładów lecznictwa

⁵⁷ Tamże, s.155

uzdrawiskowego, kinezyterapii, wyposażony w urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego i małej architektury. Ponadto powstanie ścieżka rowerowa prowadząca od miejscowości Woryny do Nowej Wsi Iławeckiej. Ścieżka służyć będzie rehabilitacji ruchowej oraz kinezyterapii. Pawilon Uzdrawiskowy B: będzie z pijalnią wód, salami do hydroterapii (kąpeli mineralnej, wirówki, masaż podwodny), grota solną, 7 sal do masażu. Natomiast jednym z urządzeń lecznictwa uzdrawiskowego będą tężnie solankowe. Korzystanie z naturalnego inhalatorium tężni jest zalecane przy leczeniu m.in. schorzeń górnych i niekiedy dolnych dróg oddechowych, nadciśnienia tętniczego, alergii, chorób skóry i tarczycy, zaś osobom zdrowym profilaktycznie w celu podwyższenia odporności organizmu.

Rysunek 8. Tężnia we wsi Nowa Wieś Iławecka

Źródło: „Życie Gminy Górowo Iławeckie” (wyd. nr 8/grudzień 2017)

„Budowa Zakładu Przyrodoleczniczego wraz z infrastrukturą techniczną w Nowej Wsi Iławeckiej”.

W Zakładzie przyrodolecznicznym powstanie m.in. strefa basenowa, SPA, sale masażu, fizjoterapii, kinezyterapii, kriostymulacji, balneoterapii, kapsuła flotacyjna, komora hiperbaryczna oraz inne obiekty i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego.

Rysunek 9. Uzdrawisko w Nowej Wsi Iławeckiej

Źródło: Urząd Gminy Górowo Iławeckie

W centralnej części hali basenowej umieszczono nieckę basenu rehabilitacyjnego (o powierzchni lustra wody 150 m²). W basenie zaprojektowano strefę relaksu i wypoczynku z leżankami z masażem, strefę z masażami pod- i nadwodnymi, gejzerami powietrznymi. W pobliżu niecki rekreacyjnej umieszczono basen z hydromasażem. Strefa SPA została zaprojektowana jako niezależny kompleks z pomieszczeniami odnowy biologicznej dostępną służą bezpośrednio ze strefy szatni lub z hali

basenowej. Wyposażenie SPA: sauna sucha, sauna parowa, sauna Infrared, sauna Ganbanyouk'u, grotta lodowa, basenik schładzający, prysznice „atrakcji i doznań”, kubelki do moczenia stóp, ścieżka Kniepp'a. Skrzydło B zaprojektowano w całości jako część z gabinetami zabiegowymi i salami zajęciowymi, szatniami dla kuracjuszy i personelu. Zostały tam zaprojektowane następujące pomieszczenia wraz z wyposażeniem do przeprowadzania zabiegów leczniczych i rehabilitacyjnych: kinezyterapia (siłownia) z tarasem relaksacyjnym, wanny do kąpieli leczniczych, zestaw do kriostymulacji, komora kriogeniczna, sala ćwiczeń ruchowych, inhalacje z wód leczniczych, zawijanie w borowinie, kapsuła flotacyjna, vacu activ, komora hiperbaryczna. Na piętrze skrzydła B zlokalizowano gabinety masażu, gabinety terapii indywidualnej (np. stoły do ćwiczeń manualnych ręki, rotory do ćwiczeń kończyn, gabinet usprawniania leczniczego).⁵⁸

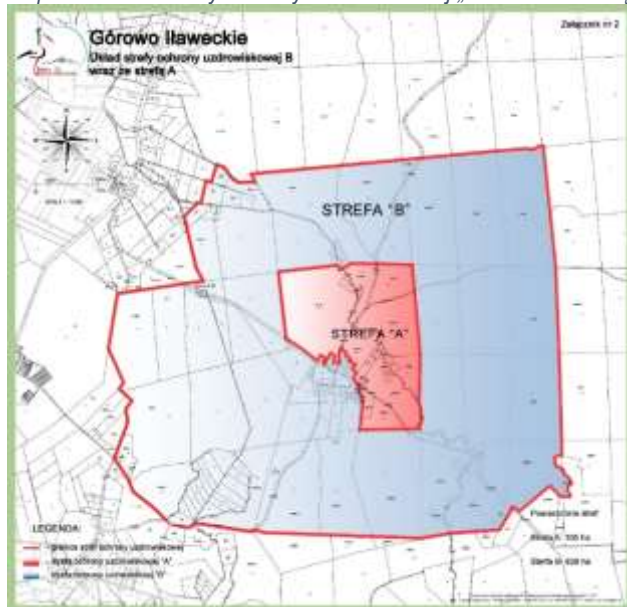
Obszar strefy „B” ochrony uzdrowskiej

Strefa „B”, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 50%, obejmuje obszar przyległy do strefy „A” i stanowi jej otoczenie. Jest przeznaczony dla obiektów nie mających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowska lub obszaru ochrony uzdrowskiej oraz nieuciążliwych dla pacjentów: obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, obiektów rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze.⁵⁹

Lokalizacja: sołectwo Gałajny i Woryny

Powierzchnie terenów zieleni wynosi 96,00% powierzchni całości strefy ochrony uzdrowskiej.

Mapa 10. Układ strefy ochrony uzdrowskiej „B” wraz ze strefą „A”

Źródło: Urząd Gminy Górowo Iławeckie

W strefie „B” znajdują się tereny niezurbanizowane lub nieznacznie zurbanizowane (teren wsi Nowej Wsi Iławeckiej) należące do obszaru sołectwa Woryny i Gałajny. Są to tereny nie posiadające infrastruktury

⁵⁸ Studium wykonalności pt. „Budowa Zakładu Przyrodoleczniczego wraz z infrastrukturą techniczną w Nowej Wsi Iławeckiej”

⁵⁹ Tamże, s.90

technicznej (jedynie występuje sieć energetyczną NN i SN). Są to obszary z prowadzoną gospodarką leśną i nieznacznie rolną.

W strefie „B” ochrony uzdrowiskowej dominują tereny leśne i upraw rolniczych wraz z towarzyszącymi powierzchniami lasów i cieków wodnych (w tym projektowany zbiornik wodny na rzece).⁶⁰

Zgodnie z „Operatem obszaru ochrony uzdrowiskowej Górowo Iławeckie” planuje się budowę zaplecza gospodarczego powstającego uzdrowiska, jak również obiekty sportowo- turystyczne (budowę Centrum Rekreacji, Wypoczynku i Rozrywki).

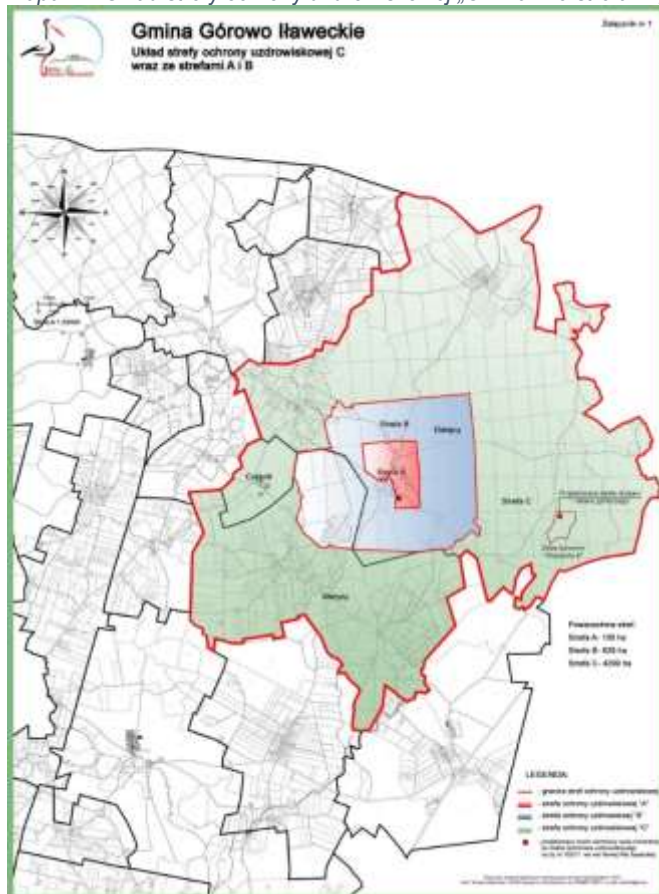
Obszar strefy „C” ochrony uzdrowiskowej

Strefa „C” przylega do strefy "B" i stanowi jej otoczenie, obejmując obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych. Udział terenów biologicznie czynnych powinien wynosić nie mniej niż 45%.⁶¹

Lokalizacja: sołectwa: Gałajny, Czyprki, Woryny.

Powierzchnie terenów biologicznie czynnych wynosi 83,00% powierzchni całości strefy ochrony uzdrowiskowej.

Mapa 11. Układ strefy ochrony uzdrowiskowej „C” wraz ze strefami „A” i „B”

Źródło: Urząd Gminy Górowo Iławeckie

⁶⁰ Tamże, s.92

⁶¹ Tamże, s.93

Strefę „C” ochrony uzdrawiskowej w gminie wiejskiej Górowo Iławeckie stanowią w głównej mierze tereny leśne oraz użytkowane rolniczo. Produkcja rolnicza prowadzona jest głównie przez gospodarstwa indywidualne. We wschodniej jej części zachodniej znajduje się obszar i teren górniczy ze złożem borowin leczniczych Wojciechy-B oraz projektowanym odwiertem wód leczniczych. Znaczny udział w strefie „C”, mają tereny rolne i leśne. Daje to szansę rozwoju produkcji żywności ekologicznej na potrzeby powstającego ośrodka uzdrawiskowego.⁶²

3.1.5. Lecznictwo uzdrawiskowe w gminie Górowo Iławeckie

Zgodnie z informacjami Ministerstwa Zdrowia lecznictwo uzdrawiskowe to kontynuacja leczenia szpitalnego lub ambulatoryjnego, która ma na celu pomóc pacjentowi odzyskać sprawność po chorobie lub wypadku. Wykorzystuje lecznicze właściwości:

- naturalnych surowców leczniczych,
- klimatu oraz mikroklimatu.

Leczeniu towarzyszą także zabiegi fizjoterapeutyczne.

Rysunek 10. Potwierdzone zasoby lecznicze w gminie Górowo Iławeckie

torf leczniczy, borowiny

właściwości lecznicze klimatu

lecznicze wody

Źródło: Internet, <https://uzdrawiskogorowoilaweckie.pl/>

Właściwości torfu leczniczego i borowiny

Podstawowym surowcem dla przyszłego uzdrawiska w gminie Górowo Iławeckie będzie torf leczniczy ze złoża „Wojciecha – B”, położonego na działce nr 3242/1 o powierzchni 22,4 ha i średniej miąższości 3,2 m.

Obszar złoża torfu „Wojciechy-B” położony jest w północnej części gminy Górowo Iławeckie Wg J. Kondrackiego jest to makroregion Niziny Staropolskiej, mezoregionu Wzniesienie Górowskie. Złoże torfu leży we wschodniej części Wzniesienia Górowskiego, w dolinie bezimiennego cieką będącego lewobrzeżnym dopływem Elmy, która jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Łyny. Wstępne badania złoża torfu Wojciechy-B wykonano już w roku 1978 na powierzchni 50ha. Właściwe badania przeprowadzono dopiero w końcu lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku (...) Na podstawie badań Zakład Tworzyw Uzdrawiskowych uznał ten torf za leczniczy. Decyzją Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w dniu 7 marca 1997r. zatwierdzono zasoby w ilości 754400 ton.⁶³

Zgodnie z otrzymanym przez Gminę Górowo Iławeckie certyfikatu potwierdzającego właściwości lecznicze peloidu (borowiny) nr HU-2/BL/2015 z dnia 21 października 2015 roku wydanego przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, na podstawie badań terenowych i badań laboratoryjnych wykonanych przez Zakład Tworzyw Uzdrawiskowych, borowina ze złoża

⁶² Tamże, s.95

⁶³ PUPIKZ HOT dr arch.Tomasz Ołdytowski, Operat obszaru ochrony uzdrawiskowej Górowo Iławeckie,

„Wojciechy-B” gmina Górowo Iławeckie posiada właściwości fizykochemiczne dla surowca ze złoża typu niskiego o wysokim stopniu humifikacji (H₆-H₇) i dużej zdolności chłonięcia wody (śr. 10 g H₂O/1g s. masy). Właściwości te, jak również duża dolność pęcznienia wyrażona objętością sedymentacyjną determinują dobrą plastyczność masy zabiegowej i jej optymalny kontakt ze skórą. Wskazano, że skład chemiczny borowiny, w tym zawartość związków humusowych oraz oznaczone właściwości fizykochemiczne wskazują, że zastosowanie jej do zabiegów zapewni efektywne działanie termiczne, fizyczne i chemiczne, a w konsekwencji korzystne efekty w leczeniu chorób reumatycznych, ortopedycznych i neurologicznych.

Właściwości lecznicze klimatu

Gmina Górowo Iławeckie charakteryzuje się warunkami bioklimatycznymi przydatnymi dla leczenia klimatycznego, dobrym klimatem akustycznym, poziomem pól elektromagnetycznych oraz parametrami sanitarnymi powietrza odpowiadającym obowiązującym dla uzdrowisk normom.

W miesiącach letnich istnieją przeciwwskazania do przebywania w uzdrowisku osób z chorobami krążenia, a w miesiącach zimowych – osób starszych i chorych na astmę.

Wieloletnie dane meteorologiczne wskazują, że:

- liczba godzin ze słońcem jest tylko nieznacznie niższa niż norma usłonecznienia;
- średnia liczba dni z opadem jest niższa od dopuszczalnej normy klimatycznej;
- warunki wiatrowe są korzystne dla klimatoterapii;
- liczba dni z mgłą jest mniejsza niż przewidziana normą dla uzdrowisk;
- warunki termiczno-wilgotnościowe są umiarkowanie korzystne dla prowadzenia leczenia klimatycznego.

Okres najłagodniejszy dla klimatoterapii trwa od kwietnia do pierwszej dekady października. Zależnie od aktualnych warunków solarnych, termicznych, wietrznych i opadowych można wtedy stosować jedną lub kilka form leczenia klimatycznego. W okresie jesienno-zimowym warunki bioklimatyczne mogą być wykorzystywane jedynie do leczenia, rehabilitacji i profilaktyki u osób w sile wieku, o sprawnie działającym układzie termoregulacyjnym.

Poziom podstawowych zanieczyszczeń powietrza spełnia normy sanitarne.

Poniżej dopuszczalnego poziomu jest hałas panujący na obszarze planowanego uzdrowiska.

Natężenie pól elektromagnetycznych jest bardzo niskie i nie zagraża zdrowiu pacjentów.⁶⁴

Oceniając warunki bioklimatyczne w poszczególnych częściach planowanego uzdrowiska w Nowej Wsi Iławeckiej można stwierdzić, że różnią się one pod względem walorów klimatoterapeutycznych:

1. Obszary bardzo korzystne (1B) - Warunki najkorzystniejsze dla leczenia klimatycznego występują wewnątrz lasów porastających wzniesienia leżące na południe od miasta. Łagodzą one warunki odczuwalne w ekstremalnych sytuacjach pogodowych, zmniejszają hałas i eliminują zanieczyszczenia, a dzięki obecności w powietrzu specyficznych substancji wydzielanych przez drzewa (tzw. fitoncydów) mogą być wykorzystywane w leczeniu i profilaktyce wielu schorzeń.
2. Obszary umiarkowanie korzystne (2A, 2B, 2C) – Tereny te cechują się pewnymi ograniczeniami dla długotrwałego przebywania kuracjuszy:

⁶⁴ Tamże, s.110

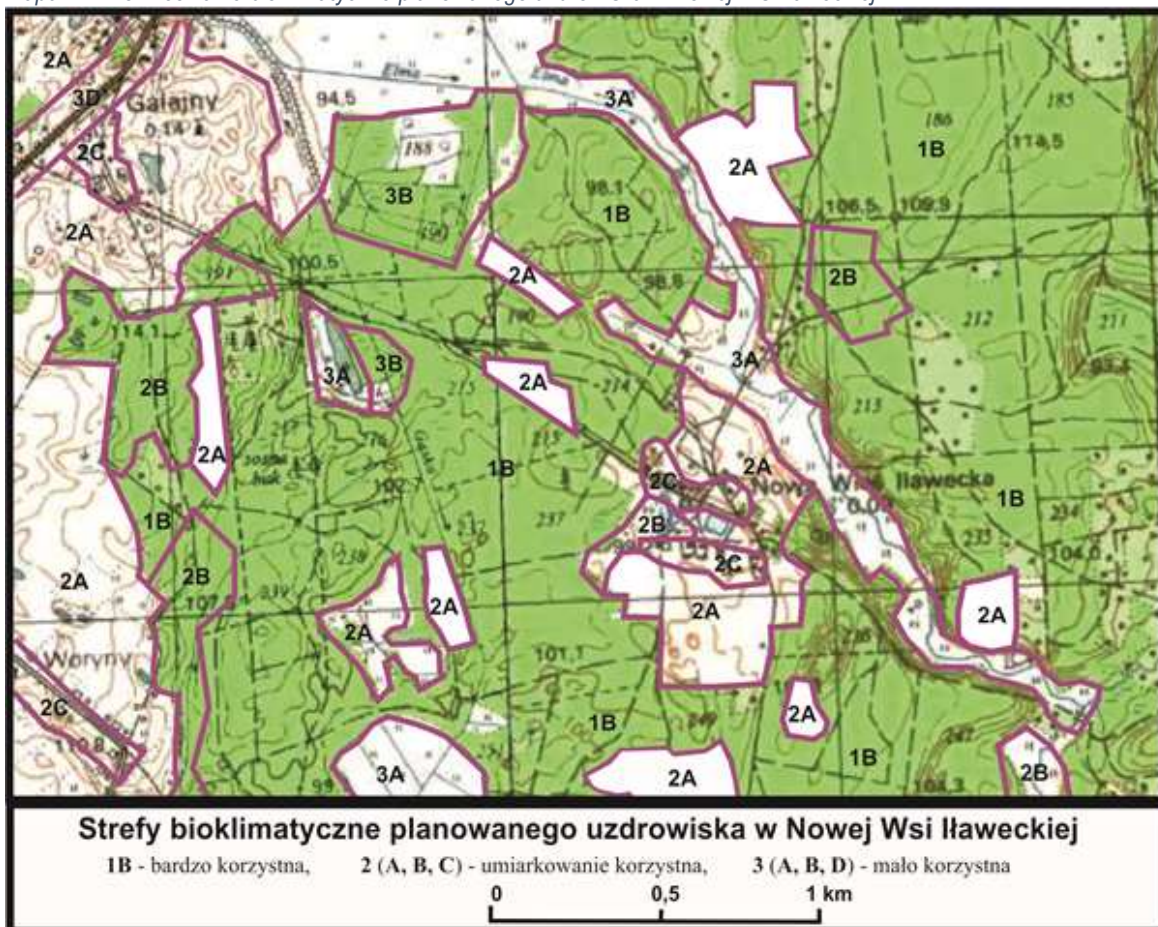
- z uwagi na duże dobowe kontrasty termiczne oraz okresowo zbyt intensywne straty ciepła z organizmu, które mogą doprowadzić do jego wychładzania (2A),
- z uwagi na stosunkowo duże kontrasty termiczne w obrębie młodych fragmentów kompleksu leśnego (2B),
- podwyższony okresowo lokalny poziom hałasu i zanieczyszczeń powietrza wśród zabudowy wiejskiej (2C).

Obszary te mogą być jednak skutecznie wykorzystywane w leczeniu klimatycznym, głównie dla różnych form terapii ruchowej. Należy tu wytyczyć ścieżki spacerowe i trasy rowerowe oraz zorganizować infrastrukturę do korzystania z gimnastyki i gier sportowo-rekreacyjnych.

3. Obszary mało korzystne (3A, 3B, 3D) – Mało korzystne z punktu widzenia leczenia klimatycznego są:

- tereny otwarte leżące w dolinach, wzdłuż koryt rzecznych, gdzie okresowo mogą występować uciążliwe warunki termiczno-wilgotnościowe (3A),
- wilgotne, a częściowo nawet podmokłe lasy, z uwagi na uciążliwe warunki termiczno-wilgotnościowe (3B),
- obszary wzdłuż drogi prowadzącej z Górowa Iławeckiego w kierunku granicy polsko-rosyjskiej (3C) - z uwagi na okresowo podwyższony poziom hałasu.⁶⁵

Mapa 12. Zróżnicowanie bioklimatyczne planowanego uzdrawiska w Nowej Wsi Iławeckiej

Źródło: Właściwości lecznicze klimatu gminy Górowo Iławeckie

⁶⁵ Polska Akademia Nauk, Instytut geografii przestrzennego zagospodarowania im. S.Leszczyckiego, Właściwości lecznicze klimatu gminy Górowo Iławeckie

Zgodnie ze świadectwem potwierdzające właściwości lecznicze klimatu nr DI-070-34/2014 wydane przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyńskiego Polskiej Akademii Nauk w Warszawie) w dniu 27 listopada 2014 roku gmina Górowo Iławeckie charakteryzuje się warunkami bioklimatycznymi przydatnymi do leczenia klimatycznego oraz klimat akustyczny, poziom PEM i parametry sanitarne powietrza na obszarze przewidywanym do prowadzenia działalności uzdrowskiej odpowiadają obowiązującym dla uzdrawisk norm.

Klimat Górowa Iławeckiego ma właściwości lecznicze i profilaktyczne w odniesieniu do:

- chorób narządów ruchu;
- chorób układu oddechowego;
- zaburzeń neurologicznych.

Właściwości lecznicze wody

Na terenie gminy wykonano ok. 75 otworów wiertniczych (badawczych, surowcowych, hydrogeologicznych). Na obszarze gminy znajdują się wody lecznicze.

W grudniu 2014 roku powstał projekt robót geologicznych na wykonanie głębokiego otworu dla uzyskania wody mineralnej przydatnej w lecznictwie uzdrowskim w Nowej Wsi Iławeckiej. Projekt ten dotyczy wykonania jednego otworu eksploatacyjnego w celu ujęcia wód podziemnych przydatnych dla celów balneologicznych z utworów jury dolnej. Udostępnienie do eksploatacji wód leczniczych umożliwi wprowadzenie w Nowej Wsi Iławeckiej działalności uzdrowskiej. Celem projektowanych robót i prac jest ujęcie mineralnych wód podziemnych z poziomu wodonośnego jury dolnej (warstw olsztyńskich) przydatnych dla lecznictwa uzdrowskiego.⁶⁶

Podstawowe profile lecznicze uzdrawiskowe

Zgodnie z Decyzją 82 Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2015 r. w oparciu o świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców i właściwości lecznicze klimatu, ustalono kierunki lecznicze:

- Choroby ortopedyczno-urazowe,
- Choroby reumatologiczne,
- Choroby górnych i dolnych dróg oddechowych.

Rysunek 11. Kierunki leczenia

choroby ortopedyczno-urazowe

choroby reumatologiczne

choroby górnych i dolnych dróg oddechowych

Źródło: Internet, <https://uzdrawiskogorowoilaweckie.pl/>

Uzupełniająca oferta uzdrawiskowa

Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny w Górowie Iławeckim. Szpital udziela świadczeń rehabilitacyjnych dla ludności woj. warmińsko-mazurskiego. W miarę posiadanych wolnych miejsc świadczy usługi rehabilitacyjne dla osób przyjezdnych z innych części kraju i cudzoziemców. Jednostka

⁶⁶ PUPIKZ HOT dr arch. Tomasz Ołdytowski, Operat obszaru ochrony uzdrowskiej Górowo Iławeckie

posiada 70 łóżek w pobycie stacjonarnym, 45 miejsc w pobycie dziennym, a także świadczy usługi ambulatoryjne. Pacjentom zapewnione jest leczenie w zakresie rehabilitacji ogólnoustrojowej. Ponadto placówka zapewnia kompleksową, nowoczesną rehabilitację w zakresie schorzeń:

Neurologicznych i neurochirurgicznych:

- stany po udarach mózgu w okresie poudarowym,
- stany po urazach czaszkowo-mózgowych,
- rdzenia kręgowego z uszkodzeniem splotów nerwowych i nerwów obwodowych,
- stany po operacyjnym leczeniu schorzeń OUN w okresie,
- stany po leczeniu operacyjnym dyskopatii przepuklin jąder miażdżystych w okresie pooperacyjnym,
- stwardnienie rozsiane.

Ortopedycznych:

- stany po urazach narządów ruchu leczonych zachowawczo i operacyjnie w okresie pourazowym,
- stany po implantacji endoprotez stawów w przebiegu zmian zwyrodnieniowych w okresie pooperacyjnym.

Chirurgicznych:

- stany po amputacji kończyn w okresie pooperacyjnym,
- stany po rozległych oparzeniach z przerostymi, powodującymi przykurcze stawów, bliznami.

Reumatologicznych:

- RZS w okresie zaostrzeń, stany po leczeniu operacyjnym i rekonstrukcyjnym powikłań schorzeń reumatoidalnych,
- ZZSK

Postępowanie terapeutyczne wobec pacjentów jest prowadzone zgodnie z najnowszymi osiągnięciami wiedzy w dziedzinie rehabilitacji medycznej. Prowadzone są zabiegi fizjoterapeutyczne w zakresie:

Kinezyterapii:

obejmujące różnorodne formy ćwiczeń w zakresie zajęć zespołowych i indywidualnych (ćwiczenia bierne, czynno-bierne, samo wspomagane, w odciążeniu, ćwiczenia ogólnokondycyjne, czynne z oporem, pionizacja i nauka chodzenia). Stosowane są nowoczesne metody m.in. PNF (odtworzenie prawidłowej funkcji zaburzonej w przebiegu chorób neurologicznych lub ortopedycznych), Mc-Kenzie (leczenie i diagnozowanie przyczyn bólów kręgosłupa z wykorzystaniem dobranej indywidualnie dla każdego pacjenta zestawu ćwiczeń i terapii manualnej).

Fizykoterapii:

- elektrolecznictwo – galwanizacja, jonoforeza, diadynamik, prądy interferencyjne, Przeskórna Elektryczna Stymulacja Nerwów (TENS), elektrostymulacja, tonaliza, prądy wysokiej i niskiej częstotliwości, ultradźwięki i fonoforeza, leczenie polem elektromagnetycznym,
- światłolecznictwo – naświetlanie promieniami podczerwonymi, ultrafioletowymi, laseroterapia, światło spolaryzowane (BIOPTRON),
- ciepłolecznictwo – parafinoterapia, przegrzanie hydrocolatorem,
- krioterapię – zabiegi za pomocą ciekłego azotu, zimne okłady żelowe.

Hydroterapii:

obejmujące masaże podwodne, wirowe całkowite i częściowe kończyn górnych i dolnych.⁶⁷

⁶⁷ Internet, <https://szpitalgorowo.pl/o-nas/historia> (dostęp 22.02.2021 r.)

Rysunek 12. Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny w Górowie Iławeckim

Źródło: <https://www.facebook.com/szpitalgorowo/>

3.1.6. Pozostałe elementy gospodarki

Przedsiębiorczość

Gmina Górowo Iławeckie jest gminą wiejską. Dominującymi funkcjami w gminie jest rolnictwo i leśnictwo, a towarzyszącymi turystyka, rekreacja, obsługa rolnictwa, obsługa leśnictwa.

Zgodnie z GUS na koniec 2019 roku na terenie gminy Górowo Iławeckie funkcjonowało 266 przedsiębiorstw i jest to wzrost o 15,15% w stosunku do roku 2015 (231). W sektorze prywatnym działa 261 podmiotów gospodarczych, w tym 198 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 9 spółek handlowych, 1 spółdzielnia, 1 fundacja, 17 stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w sekcjach turystycznych i okołoturystycznych, tj. sekcji I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oraz sekcji R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją wyniosła 10 w 2019 r. Liczba podmiotów, którzy mieli wpisany kod PKD w ramach sekcji Q (Opieka zdrowotna i pomoc społeczna) wyniosła 13.

Infrastruktura techniczna

Gospodarka wodno-ściekowa

Ludność korzystająca z sieci wodociągowej wyniosła w 2019 r. 6 067, co stanowiło 89,1% ludności gminy. Długość czynnej sieci rozdzielczej wyniosła 249,6 km, a liczba przyłączy – 1270. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wyniosło 25,7 m³.

Tabela 5. Wybrane dane statystyczne dotyczące gospodarki wodno-ściekowej w gminie Górowo Iławeckie

Wyszczególnienie	2015	2019
sieć wodociągowa		
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	249,6	249,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 301	1 270
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	6 267	6 067
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca [m ³]	38,2	25,7
sieć kanalizacyjna		
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	11,8	11,8
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	242	209
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	2443	2270

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej wyniosła w 2019 r. 2 270, co stanowiło 33,3% ludności gminy. Długość czynnej sieci rozdzielczej wyniosła 11,8 km, a liczba przyłączy – 209.

Gospodarka gazowa

Przez teren gminy przebiega stalowy gazociąg wysokiego ciśnienia 6,3 Mpa Dn 100 relacji Lidzbark Warmiński – Pieszkowo – Górowo Iławeckie. Na terenie Górowo Iławeckiego znajdują się dwie stacje redukcyjno-pomiarowe I stopnia:

- w Pieszkowie - o przepustowości 1500m³/h
- w Górowie Iławeckim – 1600m³/h.

Główne źródło zaopatrzenia w gaz przypada na butłowy gaz propan-butan. Punkty wymiany butli propan-butan zlokalizowane są na terenie całej gminy, prawie we wszystkich miejscowościach. Dystrybucją oraz sprzedażą gazu ziemnego na terenie gminy, jak również budową i eksploatacją sieci przesyłowej i stacji redukcyjnych zajmuje się Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku-Zakład Gazowniczy w Olsztynie, działającą w strukturze Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A.(PGNiG).⁶⁸

Zgodnie z GUS długość czynnej sieci ogółem wyniosła w 2019 r. 20,192 km. Odbiorcami gazu było 49 gospodarstw, w tym 145 ludności.

Gospodarka energetyczna

Gmina Górowo Iławeckie zasilana jest w energię elektryczną liniami SN 15 kV wychodzącymi ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV Górowo Iławeckie. Rozdzielnia 110 kV w GPZ Górowo Iławeckie jest zasilana linią promieniową WN 110 kV Lidzbark Warmiński – Górowo Iławeckie i dalej z systemową stacją elektroenergetyczną (SSE) MAŹKI 400/220/110 kV. W GPZ Górowo Iławeckie zainstalowany jest 1 transformator 110/15 kV. Gmina Górowo Iławeckie zasilana jest w energię elektryczną liniami SN 15 kV

⁶⁸ PUIPKZ HOT dr arch. Tomasz Ołdytowski, Operat obszaru ochrony uzdrowskiej Górowo Iławeckie

wychodzącymi ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV Górowo Iławeckie. Rozdzielnia 110 o mocy 10 MVA. Linie SN 15 kV powiązane są z sąsiednimi stacjami 110/15 kV w Lidzbarku Warmińskim i Bartoszczach⁶⁹

Gospodarka odpadami

Gmina Górowo Iławeckie zgodnie ze zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2013r. poz.1399) od 1 lipca 2013 przejęła zarządzanie nad opadami komunalnymi i stała się odpowiedzialna za prawidłowe funkcjonowanie systemu odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości (zamieszkałych i niezamieszkałych). Na terenie gminy wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów.

Dostępność komunikacyjna

Sieć komunikacyjną na terenie gminy Górowo Iławeckie tworzą drogi wojewódzkie (droga nr 512 Pieniężno – Górowo Iławeckie - Bartoszyce – Szczurkowo oraz droga nr 511 granica państwa – Górowo Iławeckie – Lidzbark Warmiński).

Zgodnie z *Planem rozwoju sieci drogowej dróg powiatowych powiatu bartoszyckiego* na obszarze gminy Górowo Iławeckie znajduje się 13 dróg powiatowych o łącznej długości 106,418 km. Dwie drogi posiadają klasę techniczną Z (drogi zbiorcze) a jednaście dróg ma klasę techniczną L (drogi lokalne).

Drogi gminne mają powierzchnię bitumiczną, utwardzoną oraz część z nich jest nieutwardzonych, należą one do klasy „L” - drogi lokalne. Stan techniczny dróg powiatowych i gminnych uznać należy za zdecydowanie zły. Większość dróg wymaga remontów, poprawy parametrów technicznych, modernizacji węzłów. Gmina Górowo Iławeckie nie posiada transportu gminnego.⁷⁰

Mapa 13. Mapa układu komunikacyjnego w gminie Górowo Iławeckie

Źródło: *Plan rozwoju sieci drogowej dróg powiatowych powiatu bartoszyckiego*

Położenie Górowo Iławeckiego (siedziby Gminy) względem:

- najważniejszych ośrodków miejskich:
 - Olsztyn – 68,7 km
 - Gdańsk – 156 km,
 - Warszawa – 282 km,
 - Bagrationowsk, Obwód Kaliningradzki, Rosja - 32 km

⁶⁹ Strategia Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2014-2021

⁷⁰ Strategia Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2014-2021

- Kaliningrad, Obwód Kaliningradzki, Rosja - 61 km
- najbliższych lotnisk:
 - Szymany – 123 km,
 - Gdańsk – 175 km,
 - Warszawa – 292 km.
- najbliższego portu:
 - Elbląg – 94 km,
- najbliższego przejścia granicznego:
 - Bezledy – 16 km.

Środowisko

Obszary chronione. Na terenie gminy Górowo Iławeckie ponad 75% powierzchni objęte jest obszarem chronionym Natura 2000 Ostoja Warmińska PLB280015 OSO. Obszar jest położony w północnej części woj. warmińsko-mazurskiego i ciągnie się pasem długości 115 km i szerokości 10-20 km wzdłuż granicy państwowej z obwodem kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej.⁷¹

Zgodnie z GUS, w 2019 rok powierzchnia terenów chronionych na obszarze gminy Górowo Iławeckie wynosi 17 067,73 ha (41,04%), w tym:

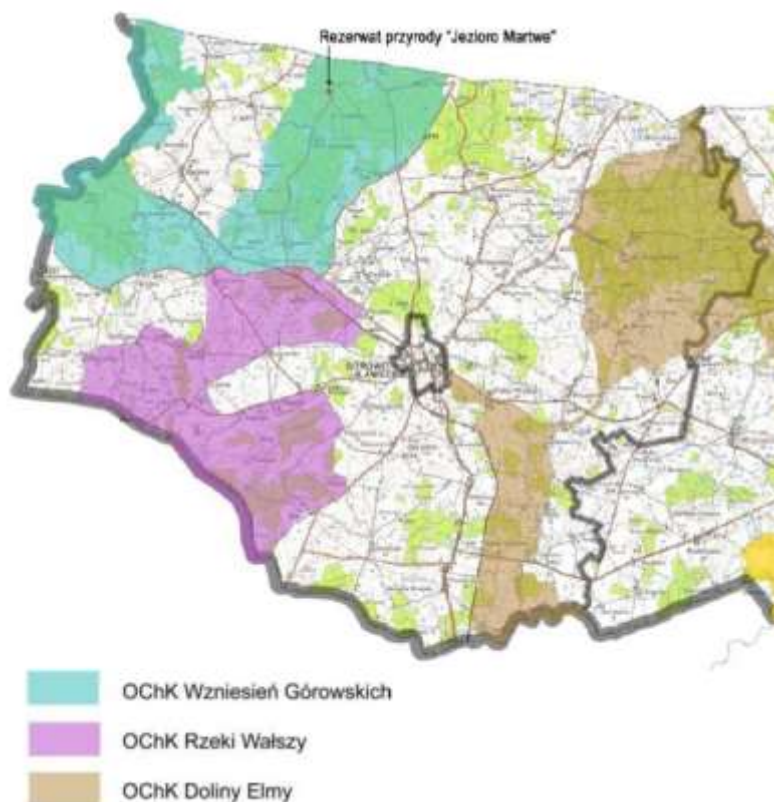
- rezerwaty przyrody 17,91 ha,
- obszary chronionego krajobrazu 16 980,71 ha,
- użytki ekologiczne 110,66 ha.

Obszary chronionego krajobrazu, wyznaczono przede wszystkim w dolinach głównych cieków wodnych powiatu i na obszarze węzła hydrograficznego:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Elmy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wąszy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Wzniesień Górowskich.

⁷¹ PUPIKZ HOT dr arch. Tomasz Ołdytowski, Operat obszaru ochrony uzdrowiskowej Górowo Iławeckie

Mapa 14. Granice Obszarów Chronionego Krajobrazu

Źródło: Operat obszaru ochrony uzdrowiskowej Górowo Iławeckie

Zgodnie z GUS na terenie gminy znajduje się jeden rezerwat przyrody - „Jezioro Martwe” oraz zlokalizowanych jest 65 pomników przyrody, przede wszystkim wiekowe okazy dębów, buków, lip, kasztanowców, jesionów i klonów oraz dwa głązy granitognejsy.

Gleby. Na terenie gminy Górowo Iławeckie przeważają gleby brunatne właściwe i kwaśne morfologicznie. Ponadto występują gleby są gleby hydrogeniczne.(torfowe, murszowo-torfowe i murszowate) i bielcowe. Niewielką powierzchnię zajmują mady czarnoziemne i brunatne (występują głównie w dolinach rzek). Pod względem urodzajności gleb gmina plasuje się na ostatnim miejscu w powiecie bartoszyckim.⁷²

Roślinność. Gmina Górowo Iławeckie leży w regionie gdzie przeważa roślinność antropogeniczna (wprowadzona przez człowieka), a roślinność naturalna zachowała się fragmentarycznie w siedliskach skrajnie ubogich lub niedostępnych do wykorzystania przez człowieka. Występują tu grądy, lasy liściaste, acidofilne lasy dębowe, kontynentalne bory sosnowe oraz niżowe buczyny (...) Ponadto na terenie gminy znajdują się złoża torfu (ze złoża Wojciechy B). Zgodnie z oceną Państwowego Zakładu Higieny Instytutu Naukowo-Badawczego w Poznaniu torf ten spełnia kryteria przydatności do celów leczniczych. Oznaczone właściwości torfu a zwłaszcza zawartość mineralnych w suchej masie (8.59-21,93%) są charakterystyczne dla torfu ze złóż typu niskiego.⁷³

⁷² Strategia Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2014-2021

⁷³ Tamże, str. 17

3.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się Gmina. Technika ta służy porządkowaniu i analizie informacji oraz pozwala na dokładną analizę wszystkich pozytywnych i negatywnych czynników, zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz organizacji. Samo określenie SWOT wywodzi się z języka angielskiego i jest akronimem czterech słów i dzieli się na cztery grupy:

- Strengths – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego sektora,
- Weaknesses – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego sektora,
- Opportunities – szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego sektora szansę korzystnej zmiany,
- Threats – zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego sektora niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Tabela 6. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Posiadany status Obszary Ochrony Uzdrowiskowej Górowo Iławeckie	Brak statusu uzdrowiska
Bogate walory przyrodnicze gminy, walory objęte ochroną prawną	Brak wykreowanej marki uzdrowiskowej
Bogate złoża torfu leczniczego	Brak wystarczającej infrastruktury uzdrowiskowej
Bogate dziedzictwo kulturowe	Brak wykwalifikowanej kadry medycznej
Bliskość granicy z Rosją (sąsiedztwo z Obwodem Kaliningradzkim)	Brak szkolnictwa zawodowego kształcącego na potrzeby branży hotelowo-rekreacyjnej
Atrakcyjne tereny turystyczne	Słaba dostępność komunikacyjna (brak autostrady, dróg ekspresowych)
Brak przemysłu ciężkiego	Brak pełnego systemu asenizacji ścieków w Gminie
Bardzo dobre warunki wiatrowe	Brak alternatywnych źródeł energii,
Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa	Zły stan dróg
Duże możliwości nowych inwestycji	Brak dobrze rozwiniętej sieci kanalizacyjnej, niedostatecznie rozwinięta infrastruktura gazowa
Prężnie działająca lokalna grupa działania	Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna
Dobrze działające organizacje samorządowe (oświatowe, kulturalne)	Słabo rozwinięty system komunikacji zbiorowej
Duża ilość imprez okolicznościowych	Słabo rozwinięte małe i średnie podmioty gospodarcze
Dużo świetlic wiejskich	Mała różnorodność działalności gospodarczej
Wystarczająca liczba obiektów oświatowych	Słabo rozwinięty sektor turystyczny, w tym baza turystyczna

<p>Wysokiej jakości usługi rehabilitacyjne świadczone w mieście Górowo Iławeckie</p>	<p>Słaby dostęp do opieki medycznej</p> <p>Sezonowość usług turystycznych</p> <p>Niska konkurencyjność gminy</p> <p>Starzejące się społeczeństwo</p> <p>Ujemny przyrost naturalny</p> <p>Bezrobocie oraz odpływ wykształconej młodzieży</p> <p>Stosunkowo niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców</p> <p>Słaby dostęp do dóbr kultury typu teatr, kino</p>
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<p>Zmiana statusu „Obszaru Ochrony Uzdrowskiej” na status „Uzdrowisko”</p> <p>Budowa oferty inwestycyjnej uzdrowiska</p> <p>Zwiększenie zainteresowania leczeniem uzdrowskim w społeczeństwie</p> <p>Wzrost nakładów na leczenie w ramach NFZ</p> <p>Rozbudowa kompleksu uzdrowskiego o inwestycje prywatne</p> <p>Moda na aktywność i zdrowy tryb życia oraz promowanie prozdrowotnego stylu życia</p> <p>Wspieranie inicjatyw związanych z aktywnością fizyczną seniorów</p> <p>Trendy demograficzne sprzyjające wzrostowi popytu na usługi medyczne (wzrost długości życia: konieczność budowy zaplecza geriatrycznego oraz zaspokajania potrzeb osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych, rosnące zapotrzebowanie na świadczenia rehabilitacyjne, wzrost dzietności: konieczność kompleksowego rozwiązywania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży)</p> <p>Wzrastające potrzeby usług uzdrowskich po przebytej chorobie COVID-19</p> <p>Rozwijający się sektor turystyki osób ze szczególnymi potrzebami</p> <p>Pozyskiwanie środków z funduszy zewnętrznych na budowę infrastruktury uzdrowskiej</p>	<p>Konkurencyjność wieloletnich uzdrowisk</p> <p>Rosnąca konkurencja na rynku usług uzdrowskich w województwie warmińsko-mazurskim</p> <p>Ograniczenie nakładów publicznych na leczenie uzdrowskie</p> <p>Problemy finansowe publicznej służby zdrowia i związane z tym problemy z dostępnością usług</p> <p>Konkurencja obiektów komercyjnych świadczących usługi substytucyjne (ośrodki „SPA & Wellness”, ośrodki „rehabilitacyjne”)</p> <p>Niedobory kadrowe w kraju (lekarze specjaliści, pielęgniarki, fizjoterapeuci)</p> <p>Niewystarczające uwarunkowania formalno-prawne do realizacji inwestycji w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego</p> <p>Niestabilna sytuacja społeczno-gospodarcza spowodowana pandemią COVID-19</p> <p>Wzrost udziału transportu indywidualnego skutkujący rosnącą zanieczyszczeniami komunikacyjnym</p> <p>Większa atrakcyjność turystyczna innych ośrodków w województwie warmińsko-mazurskim</p> <p>Słaby rozwój przedsiębiorstw usługowych sektora obsługi ruchu turystycznego</p> <p>Emigracja zarobkowa</p>

<p>Rosnąca popularność wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz innych rozwiązań prośrodowiskowych</p> <p>Rozbudowa sieci technicznych</p> <p>Dostęp do funduszy UE na inwestycje proekologiczne i infrastruktury uzdrawiskowej</p> <p>Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i przedsiębiorstw</p> <p>Rozpoznawalność województwa warmińsko-mazurskiego, jako miejsca o dużej atrakcyjności turystycznej</p> <p>Rosnąca popularność turystyki weekendowej</p>	<p>Brak zagwarantowanych środków w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 i ograniczona ich dostępność</p>
---	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2024

3.3. Określenie kluczowych problemów i wyzwań stojących przed przyszłym uzdrawiskiem w szczególności tych, które stanowią barierę dla rozwoju turystyki i rekreacji

Lecznictwo uzdrawiskowe jako integralna część systemu opieki zdrowotnej (art.4.1 Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych, Dz.U.2005.167.1399 ze zm.), funkcjonuje w turbulentnym, zmiennym otoczeniu. Rozwój podmiotów świadczących usługi lecznictwa uzdrawiskowego jest ograniczany i hamowany przez szereg barier i utrudnień o charakterze:

- prawnym (m.in. niepewna sytuacja w zakresie kontraktowania lecznictwa uzdrawiskowego, coroczne kontraktowanie świadczeń, zbyt sztywne i zbiurokratyzowane zasady przygotowywania ofert do kontraktów dla NFZ na świadczenia zdrowotne);
- ekonomicznym (m.in. sytuacja gospodarcza Polski, niekorzystna sytuacja w sektorze finansów publicznych, zbyt niskie nakłady na lecznictwo uzdrawiskowe);
- Infrastrukturalnym;
- marketingowym (m.in. brak spójnej koncepcji promocji marki uzdrawiska polskie w Europie i na świecie, Niedostateczna promocja polskiej oferty uzdrawiskowej, na rynku międzynarodowym, ale przede wszystkim krajowym, która jest efektem niskich nakładów finansowych na promocję);
- społeczno-politycznym (m.in. brak kompleksowej strategii w dziedzinie rozwoju leczenia uzdrawiskowego, zmieniająca się w wyniku elekcji władza ustawodawcza, wykonawcza i samorządowa, które na ogół nie kontynuują opracowanych przez poprzedników strategii rozwoju, dotyczy to także turystyki oraz sytuacji uzdrawisk);
- socjologicznym (negatywne stereotypy dotyczące leczenia uzdrawiskowego i uzdrawisk, tj.: lecznictwo uzdrawiskowe oraz po-byt w uzdrawisku są to wczasy za pieniądze NFZ; pobyt w sanatorium dotyczy tylko ludzi starszych i schorowanych).⁷⁴

⁷⁴ J. Szymańczyk, Bariery rozwoju lecznictwa uzdrawiskowego, XVIII Kongres Uzdrawisk Polskich

Oprócz powyższych barier, poniżej przedstawiono kluczowe problemy i wyzwania, jakie stoją przed przyszłym uzdrawiskiem w gminie Górowo Iławeckie, które zostały określone na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT i konsultacji społecznych w formie ankiety on-line.

Podczas opracowywania niniejszego dokumentu wyróżniono **bariery dla rozwoju funkcji uzdrawiskowych, turystycznych i rekreacyjnych**:

- niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjna w gminie – 42,9% osób ankietowanych oceniło średnio infrastrukturę, 37,1% dobrze;
- niewystarczająca oferta kulturalna w gminie – 42,9% respondentów oceniło średnio, natomiast aż 40% - źle;
- brak oferty spędzenia wolnego czasu dostosowanej do wszystkich mieszkańców (dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów) – aż 55,3% osób badanych wskazało, że oferta nie jest dostosowana do wszystkich grup społecznych;
- małe zróżnicowanie usług okołoturystycznych (restauracje, bary, sklepy z pamiątkami itp.) – 25,7% ankietowanych;
- niska jakość dróg krajowych (stosunkowo długi czas dojazdu do większych ośrodków) – 45,7% respondentów;
- brak atrakcyjnych ofert pracy plus niskie dochody zmuszają mieszkańców gminy do szukania nowej pracy w większych ośrodkach, co jest jedną z przyczyn wyludniania się gminy;
- bariery rozwoju przedsiębiorczości (np. wysokie podatki, zmieniające się przepisy prawne) – 40% respondentów;
- duża atrakcyjność turystyczna innych miast w regionie – 28,6% ankietowanych;
- niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców;
- peryferyjne położenie.

Wyzwania stojące przed przyszłym uzdrawiskiem w Nowej Wsi Iławeckiej

Najważniejszym wyzwaniem, jakie stoi przed Gminą Górowo Iławeckie jest **uzyskanie statusu uzdrawiska**. Żeby tak się stało, musi być spełniony warunek, jaki brakuje na dzień dzisiejszy Gminie, tj. spełnienie warunków określonych w pkt 3 ust. 1 art. 34 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych „na obszarze uzdrawiska znajdują się **zakłady lecznictwa uzdrawiskowego i urzędnictwa lecznictwa uzdrawiskowego**, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego”. Realizuje obecnie projekty o charakterze uzdrawiskowym, w planach ma wykonanie odwiertu podziemnych wód leczniczych, nie mniej jednak poszukiwani są **inwestorzy**, którzy wybudowaliby: sanatorium uzdrawiskowe lub szpital uzdrawiskowy ze szczególnym uwzględnieniem zespołu mieszkalnego o minimalnej liczbie 60 miejsc łóżkowych.

Budowa uzdrawiska jest kluczowym działaniem Gminy i jej mieszkańców, co zostało potwierdzone przez aż 45,7% ankietowanych. Tak jak już wcześniej wspomniano, gminy uzdrawiskowe muszą oferować nie tylko usługi medyczne, ale również infrastrukturę turystyczną (np. hotele, restauracje, bary, szlaki turystyczne i ścieżki zdrowia, boiska i sale do ćwiczeń oraz kąpieliska), która pozwoli na przyciągnięcie kuracjuszy do uzdrawiska. Dlatego też obok uzdrawiska jednym z pilnych działań powinno być stworzenie **oferty kulturalnej, rozrywki i sportu** (96,3%), co przyczyni się do **rozwoju potencjału turystycznego gminy**. Należy również dążyć do stworzenia **całorocznej oferty turystycznej**, wykorzystując wzrost znaczenia turystyki aktywnej wśród społeczeństwa.

Równie ważnym wyzwaniem dla uzdrowiska będzie **poznawanie i podążanie za rosnącymi wymaganiami kuracjuszy, jak również za zmianami, jakie występują na rynku usług medycznych i uzdrowiskowych**. Wiąże się to ze zmianami, jakie występują na rynku uzdrowiskowym. Wcześniej uzdrowiska obsługiwały klienta skierowanego przez NFZ, ZUS, KRUS, PFRON, natomiast w ostatnich latach wzrasta liczba kuracjuszy komercyjnych, którzy sami wybierają ośrodek uzdrowiskowy i usługi w nich oferowane. Występowanie przewagi pobytów, których podstawą było skierowanie na leczenie uzdrowiskowe, sprawiło, że opinia kuracjuszy na temat atrakcyjności uzdrowiska i podejmowanej na tych obszarach działalności miała umiarkowane znaczenie dla lokalnej gospodarki, gdyż wpływ tychże opinii nie miała istotnego związku z dochodami tych obszarów. Współcześnie, gdy w polskich uzdrowiskach spotyka się więcej typowych turystów uzdrowiskowych, przybywających na własny koszt, niż kuracjuszy skierowanych na leczenie uzdrowiskowe przez fundusze ubezpieczeniowe, znaczenie percepcji odbioru oferty uzdrowiskowej przez odwiedzających zwiększa się. Obserwując oferty i walory wielu uzdrowisk można zauważyć, iż świadomość znaczenia atrakcyjności obszaru turystycznego wśród władarzy gmin uzdrowiskowych i ich mieszkańców wciąż wzrasta. Dbalność o pozytywną opinię na temat uzdrowiska staje się wspólnym celem na ogół konkurujących ze sobą przedsiębiorców. Dlatego też należy realizować nie tylko inwestycje uzdrowiskowe, ale również powinno się poprawiać infrastrukturę turystyczną, okołoturystyczną i sportowo rekreacyjną. Dzięki temu zwiększy się potencjał turystyczny miejscowości uzdrowiskowej.

Otrzymanie i utrzymanie statusu uzdrowiska wiąże się z koniecznością spełniania dodatkowych obowiązków przez gminy, w tym związanych z zachowaniem wymagań dotyczących środowiska. Gminy uzdrowiskowe mają ustawowy obowiązek monitorowania stanu środowiska na terenie swoich uzdrowisk, dlatego też Gmina Górowo Iławeckie musi podjąć działania poprawiające jakość środowiska naturalnego. Zgodnie z Raportem NIK dotyczącym spełnieniu wymogów określonych dla uzdrowisk, brak odpowiedniej dbałości gmin o stan środowiska naturalnego może prowadzić do utraty statusu uzdrowiska, a w konsekwencji ograniczenia pacjentom dostępu do lecznictwa uzdrowiskowego.

4. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego gminy i regionu

„Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027” jest zgodny z obecnie obowiązującą średniookresową strategią rozwoju kraju, tj. „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020” (z perspektywą 2030 roku) oraz założeniami „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”, określającej nowe ramy i zasady prowadzenia polityki rozwoju. Natomiast na szczeblu regionalnym Plan jest zgodny z „Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego” oraz ze „Strategią Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025”.

4.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku

„Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. i jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Głównym celem SOR jest „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”.

W Strategii wyszczególniono także cele szczegółowe:

- I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);
 - II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);
 - III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).
- oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

Tabela 7. Spójność „Plan rozwoju Uzdrawiska Górowo Iławeckie” z SOR

Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027		Cele szczegółowe* i obszary wspierające** – „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”																	
		Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną					Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony		Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu					Obszary wspierające					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6
1.	1.1		+		+			+	+										
	1.2		+	+				+	+										
	1.3							+											
2.	2.1								+										
	2.2		+	+					+										

	2.3																	
	2.4				+			+										
3	3.1																	+
	3.2							+										+
	3.3							+							+			+

*Obszary: 1. Reindustrializacja, 2. Rozwój innowacyjnych firm, 3. Małe i średnie przedsiębiorstwa, 4. Kapitał dla rozwoju, 5. Ekspansja zagraniczna, 6. Spójność społeczna, 7. Rozwój zrównoważony terytorialnie, 8. Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, 9. Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, 10. E-państwo, 11. Finanse publiczne, 12. Efektywność wykorzystania środków UE,

**Obszary wspierające: 1. Kapitał ludzki i społeczny, 2. Cyfryzacja, 3. Transport, 4. Energia, 5. Środowisko, 6. Bezpieczeństwo Narodowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie SOR

4.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny i cele szczegółowe polityki regionalnej Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.

1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki we wschodniej Polsce.

1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

1.3. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.

1.4. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.

2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.

2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.

3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.

3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.

Tabela 8. Spójność „Plan rozwoju Uzdrawiska Górowo Iławeckie” z KSRR 2030

Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027		Cele szczegółowe „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”											
		Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym					Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych			Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie			
		1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	3.4
1.	1.1	+	+			+		+	+		+		
	1.2												
	1.3												
2.	2.1		+										
	2.2		+										
	2.3												
	2.4	+					+	+					
3.	3.1	+				+							
	3.2	+				+							
	3.3	+	+			+							

Źródło: opracowanie własne na podstawie KSRR

4.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

„Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego” jest najważniejszym regionalnym dokumentem strategicznym. Celem głównym Strategii województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Cel główny będzie możliwy do zrealizowania poprzez realizację poniższych celów strategicznych:

Cel strategiczny 1: Kompetencje przyszłości

- 1.1 Użyteczne kwalifikacje i kompetencje
- 1.2 Nowoczesne usługi
- 1.3 Profesjonalne organizacje

Cel strategiczny 2: Inteligentna produktywność

- 1.1. Satysfakcjonująca praca
- 1.2. Inteligentna specjalizacja
- 1.3. Wysoka konkurencyjność

Cel strategiczny 3: Kreatywna aktywność

- 3.1 Inspirująca twórczość
- 3.2 Efektywna współpraca
- 3.3 Ukształtowana tożsamość

Cel strategiczny 4: Mocne fundamenty

- 1.1. Silny kapitał społeczny
- 1.2. Optymalna infrastruktura rozwoju
- 1.3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze

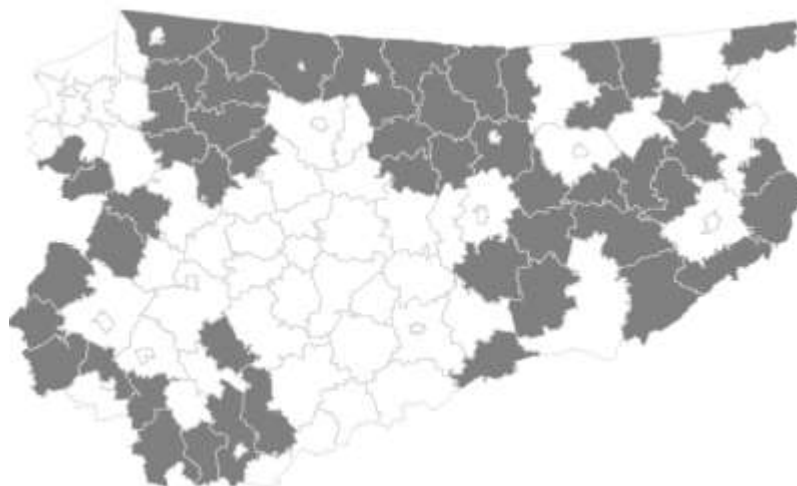
Tabela 9. Spójność „Plan rozwoju Uzdrawiska Górowo Iławeckie” z „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027		Cele strategiczne „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”											
		Kompetencje przyszłości			Inteligentna produktywność			Kreatywna aktywność			Mocne fundamenty		
		1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
1	1.1	+	+			+						+	
	1.2		+		+		+					+	
	1.3								+	+			
2	2.1						+		+				
	2.2	+		+	+		+						
	2.3												+
	2.4								+				
3	3.1								+			+	+
	3.2								+			+	+
	3.3								+				+

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

Zgodnie ze strategią województwa Gmina Górowo Iławeckie wpisana jest w Obszar Strategicznej Interwencji (OSI) Obszary marginalizacji i kierunki interwencji planowane przez Rząd RP są zbieżne z planowanymi działaniami samorządu województwa.

Mapa 15. OSI Obszary marginalizacji

Źródło: „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

Tabela 10. Cele strategiczne a OSI Obszary marginalizacji –perspektywa 2030

Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	Dobra dostępność do usług publicznych o wysokiej jakości Odnowione funkcje obszarów zdegradowanych Rozwinięta e-administracja	Sieć centrów rozwoju lokalnego
Inteligentna produktywność	Włączenie w inteligentne specjalizacje regionu Przedsiębiorcze dzieci i młodzież Rozwinięta ekonomia społeczna Status uzdrowiska (gmina wiejska Górowo Iławeckie)	-
Kreatywna aktywność	Osoby starsze włączone w programy aktywności społecznej Aktywne i efektywne partnerstwa lokalne i ponadlokalne	Przygotowane tereny zgodne z polityką przestrzenną uwzględniającą suburbanizację
Fundamenty rozwoju	Uzupełnione braki w zakresie infrastruktury technicznej Satysfakcjonująca dostępność komunikacyjna Przełamana peryferyjność przygraniczna Wysokie wykorzystanie OZE i czyste środowisko Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze	Powiązania funkcjonalne na linii najbliższe miasto – wieś Powiązania funkcjonalne na linii ośrodek powiatowy – wieś Atrakcyjne przestrzenie wypoczynku

Źródło: „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

4.4. Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

„Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025” podejmuje wyzwania m.in. w zakresie efektywniejszej synergii kultury i turystyki, a także podniesienia kreatywności oraz innowacyjności kadr i struktur branżowych.⁷⁵ Wizja rozwoju turystyki województwie warmińsko-mazurskim Warmia i Mazury - to region unikalny w skali Europy, atrakcyjny dla wypoczynku oraz rozwoju biznesów turystycznych. Celem głównym jest: „Turystyka staje się wiodącą, synergiczną dziedziną gospodarki województwa warmińsko-mazurskiego, wywierając pozytywny wpływ na rozwój wielu innych sektorów gospodarki regionu”. W ramach Strategii rozwoju turystyki założono 4 kierunki strategiczne:

1. Synergia kultury i turystyki

⁷⁵ Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

2. Kreatywność w turystyce
3. Turystyka inteligentna
4. Eko Trendy w turystyce

Tabela 11. Spójność „Plan rozwoju Uzdrawiska Górowo Iławeckie” ze „Strategią Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025”

Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027	Kierunki strategiczne „Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025”			
	Synergia kultury i turystyki	Kreatywność w turystyce	Turystyka inteligentna	Eko Trendy w turystyce
1.	1.1			+
	1.2.			
	1.3			
2	2.1	+		+
	2.2			+
	2.3			
	2.4		+	
3	3.1			
	3.2			
	3.3			

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025”

4.5. Strategia Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2014-2021

Najważniejszym dokumentem strategicznych na poziomie lokalnym jest „Strategia Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2014-2021”. Wizji gminy jest „Gmina Górowo Iławeckie – ośrodek uzdrowiskowy - wykorzystująca potencjał przyrodniczy do rozwoju społeczno – gospodarczego”, która jest realizowana przez 5 celów strategicznych i 16 celów operacyjnych:

1. Poprawa warunków życia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i podniesienie jakości kapitału ludzkiego
 - 1.1. Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych, w tym rehabilitacyjnych
 - 1.2. Wspieranie rodziny w środowisku lokalnym
 - 1.3. Aktywizacja społeczno-gospodarcza osób zależnych poprzez rozwój usług i infrastruktury społecznej
 - 1.4. Wykształcone i nowoczesne społeczeństwo
 - 1.5. Wysoka aktywność społeczności lokalnej
2. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w oparciu o dostępne walory przyrodnicze
 - 2.1. Rozwój gminy poprzez inwestycje w infrastrukturę uzdrowiskową
 - 2.2. Rozwój turystyki wiejskiej i usług aktywnej rekreacji
 - 2.3. Ochrona obszarów naturalnych
3. Budowa nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury technicznej
 - 3.1. Budowa i modernizacja infrastruktury transportowej
 - 3.2. Budowa i modernizacja sieci uzbrojenia terenu
 - 3.3. Zwiększenie efektywności i podniesienie bezpieczeństwa energetycznego gminy
4. Kreowanie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i postaw proinnowacyjnych

- 4.1. Rozwój nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa oraz pozarolniczych form działalności gospodarczej
- 4.2. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego, kulinarnego i historycznego w rozwoju gospodarczym
- 4.3. Stworzenie systemu promocji gospodarczej i turystycznej gminy
5. Uzyskanie i zachowanie zrównoważonego rozwoju
 - 5.1. Poprawa wewnętrznych i zewnętrznych powiązań sieciowych na terenie gminy
 - 5.2. Zachowanie zrównoważonej polityki przestrzennej

Tabela 12. Spójność „Plan Rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027” ze „Strategią Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2014-2021”

Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”		Cele szczegółowe „ Strategii Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2014-2021”															
		Poprawa warunków życia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i podniesienie jakości kapitału ludzkiego					Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w oparciu o dostępne walory przyrodnicze			Budowa nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury technicznej			Kreowanie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i postaw proinnowacyjnych			Uzyskanie i zachowanie zrównoważonego rozwoju	
		1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2
1.	1.1	+				+											
	1.2.	+				+				+							
	1.3				+								+	+			
2	2.1			+			+										
	2.2			+			+										
	2.3				+		+										
	2.4												+	+			
3	3.1									+		+				+	
	3.2															+	
	3.3															+	

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Strategii Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2014-2021”

5. Planowane zadania w ramach „Planu rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”

5.1. Wizja rozwoju Gminy Górowo Iławeckie jako uzdrawiska i ośrodka turystyczno-rekreacyjnego

Miejsce, w którym zlokalizowano uzdrawisko w gminie Górowo Iławeckie położone jest w Nowej Wsi Iławeckiej. Dawno temu miejscowość ta nazywana była Perłą Królewiecką. Funkcjonowało tu niewielkie sanatorium, licznie odwiedzane przez wiele osób ze szczytów ówczesnej władzy. Gmina Górowo Iławeckie widząc potencjał środowiskowy rozpoczęła kilka lat temu proces powrotu do funkcji uzdrawiskowej miejscowości Nowa Wieś Iławecka. Wyzaczyła sobie etapy realizacji celu i konsekwentnie je realizuje poprzez inwestycje w infrastrukturę uzdrawiskową (więcej podrozdział 3.1.4 *Uzdrawiskowe strefy ochronne* i 5.3. *Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć*). Planowane i realizowane przedsięwzięcia pozwoliło na określenie wizji:

Schemat 2. Wizja Uzdrawiska w gminie Górowo Iławeckie

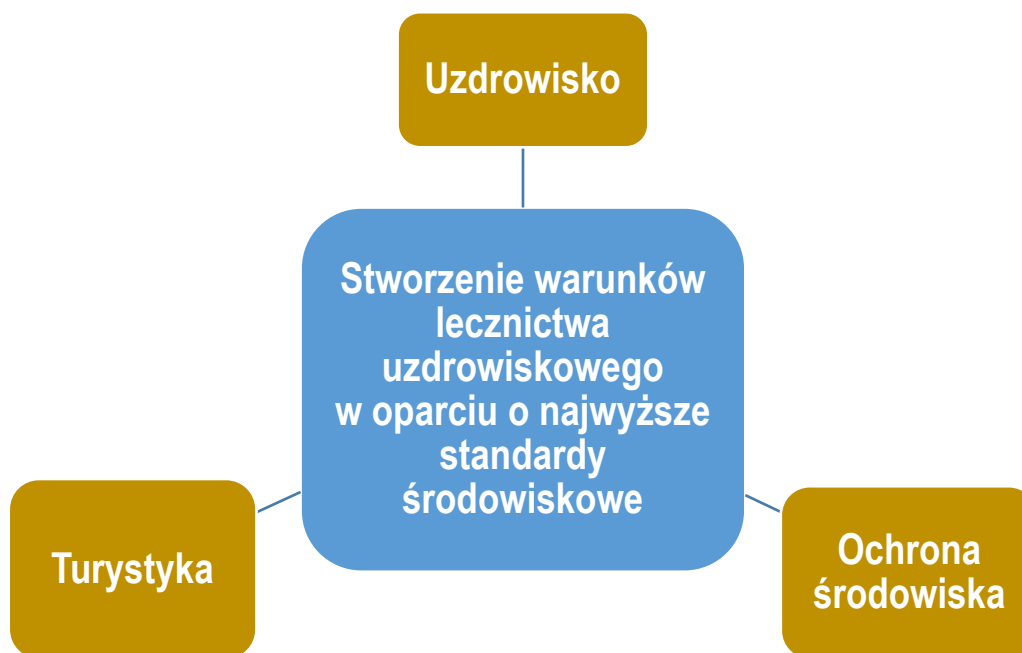
Uzdrawisko Górowo Iławeckie

Nowoczesne
uzdrawisko blisko
natury w gminie
Górowo Iławeckie

Źródło: opracowanie własne

Uzyskanie statusu uzdrawiska jest szansą podniesienia jakości życia mieszkańców gminy, gdyż powstaną korzystne warunki do rozwoju przedsiębiorczości w sektorze turystycznym i okołoturystycznym, a przez to będą tworzone nowe miejsca pracy. Ponadto poprzez budowę i modernizację bazy sportowo-rozrywkowo-wypoczynkowej nastąpi rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej, co niewątpliwie zwiększy potencjał turystyczny gminy. Należy również pamiętać, że miejscowości uzdrawiskowe muszą w szczególności dbać o środowisko naturalne, a przede wszystkim o czyste powietrze. Dlatego też wyznaczono cel szczegółowy wraz z trzema obszarami działania:

Schemat 3. Cel główny wraz z wyznaczonymi kierunkami działań

Źródło: opracowanie własne

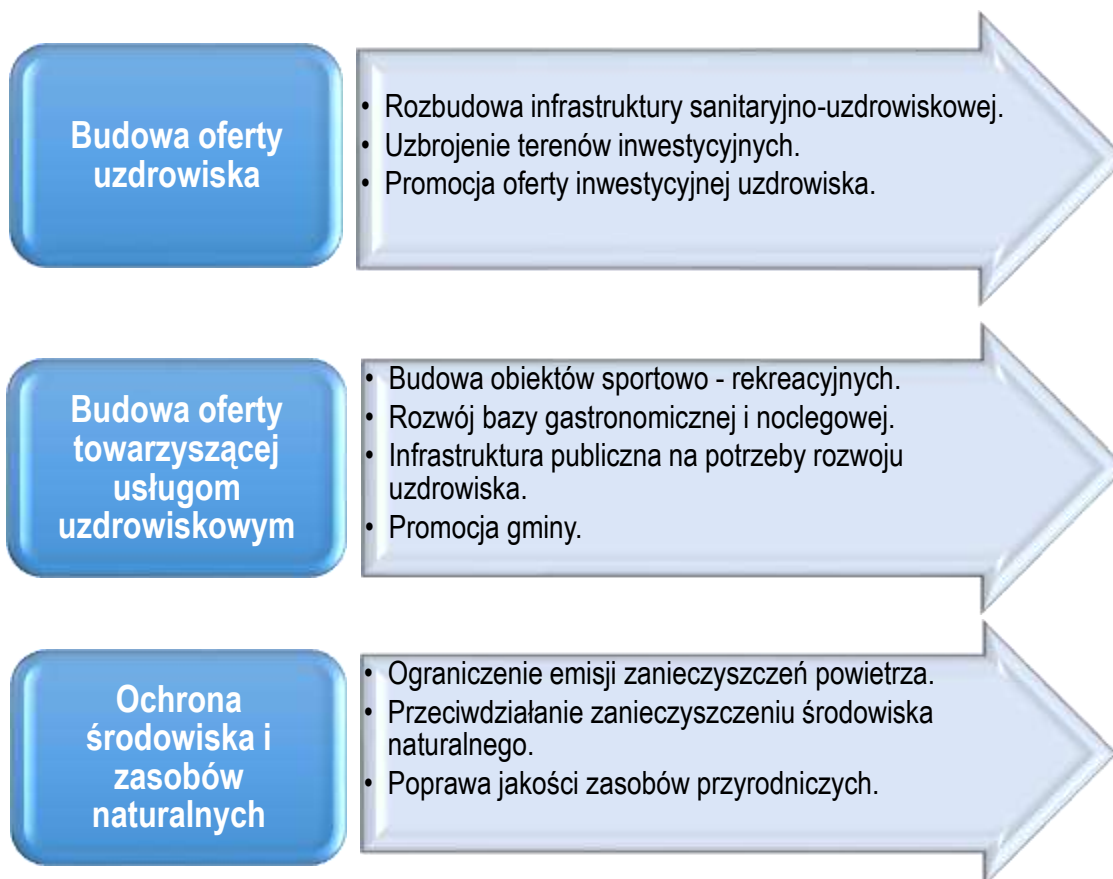
Tak jak wcześniej wspomniano, miejscowości uzdrowiskowe powodują wzrost przedsiębiorczości mieszkańców i napływ inwestorów. Rozwój firm uzdrowiskowych prowadzi do wzrostu zatrudnienia i zmniejszenia bezrobocia, wzrostu dochodów państwa i gmin z opłaconych podatków, zwiększenia oferty świadczeń, zwiększenia liczby klientów nie tylko w samym uzdrowisku, ale i w regionie. Dlatego należy zwrócić uwagę na zasoby gospodarcze uzdrowisk, które obejmują:

- miejsca noclegowe w zakładach uzdrowiskowych,
- bazę noclegową turystyczną, hotelową, ośrodki kolonijne, domy prywatne, pensjonaty,
- bazę zabiegową – dostosowaną do uznanej metodyki leczenia, wyposażoną w aparaturę, urządzenia, instalacje techniczne dla świadczenia usług leczniczych oraz profilaktycznych z wykorzystaniem naturalnych surowców leczniczych,
- bazę diagnostyczną umiejscowioną w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego lub w odrębnych ośrodkach,
- sieć przychodni uzdrowiskowych,
- urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, które służą do celów lecznictwa oraz rekreacji, tworzą specyficzne warunki podnoszące walory uzdrowiska, są to np. pijalnie wód leczniczych, solaria zbiorowe, plaże, obiekty sportowe, baseny,
- profesjonalną kadrę medyczną, lekarską, pielęgniarstwa, zabiegową oraz kwalifikowaną kadrę techniczną i inną związaną z funkcjonowaniem uzdrowiska,
- surowce lecznicze zaliczane do kopalin pospolitych wraz z systemem ich ochrony na wydzielonych obszarach ochrony górniczej oraz przyjęte metody ewakuacji surowców pozabiegowych,
- infrastrukturę sanitarną i warunki środowiska niezbędne dla pełnienia funkcji uzdrowiskowej,
- wydzielone tereny zieleni, parki, drzewostany, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody,
- rozwiązania urbanistyczne oraz wyznaczone strefy ochrony miejscowości uzdrowiskowej,
- ośrodki kultury, obiekty zabytkowe, ośrodki turystyczne,

- inne warunki, tworzące specyficzny nastrój, związany z tradycjami i pełnioną funkcją uzdrawiska, np. muszle koncertowe, deptaki, promenady, ścieżki zdrowia, tereny zabaw, boiska i inne.⁷⁶

W związku z powyższym wyznaczono 3 cele szczegółowe i 10 celów operacyjnych:

Schemat 4. Cele strategiczne i cele operacyjne

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny nr 1. Budowa oferty uzdrawiska

Zgodnie z art. 34 *Ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych* miejscowości uzdrawiskowe muszą posiadać oprócz złóż naturalnych surowców leczniczych o potwierdzonych właściwościach leczniczych, klimatu o właściwościach leczniczych, infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej i gospodarki odpadami, zakłady lecznictwa uzdrawiskowego i urzędnictwa lecznictwa uzdrawiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego. Gmina Górowo Iławeckie będzie kontynuowała budowę infrastruktury uzdrawiskowej wraz z wykonaniem niezbędnego odwiertu. Jednym z najważniejszych celów Gminy jest pozyskanie inwestorów.

W celu wykorzystania istniejącego potencjału uzdrawiskowego regionu należy stale utrzymywać i podnosić jakość infrastruktury zabiegowej i hotelowej, poprawiać poziom infrastruktury okołoturystycznej (z której korzystać mogą też lokalni mieszkańcy), wprowadzać innowacje, kształtować nowe produkty turystyczne oraz dbać o walory przyrodniczo-lecznicze ośrodków uzdrawiskowych i ich bezpośredniego

⁷⁶ J. Kraś, Istota i znaczenie turystyki uzdrawiskowej w Polsce

sąsiedztwa. Kluczowym elementem wykorzystania istniejących walorów jest także poprawa dostępności transportowej, którą należy rozumieć nie tylko, jako budowę nowych dróg, czy poprawę jakości istniejących, ale też udoskonalanie organizacji transportu, zwłaszcza zbiorowego (dojazd do uzdrawisk oraz poruszanie się po ich obszarze i terenach sąsiednich, w tym poprawa możliwości dojazdu do atrakcji turystycznych). Istotnym elementem stymulującym wykorzystanie walorów sanatoryjnych regionu jest także dobrze przygotowana kadra pracownicza (w tym medyczna o unikatowej specjalizacji leczniczej) a także odpowiednia promocja uzdrawisk jak też konkretnych usług.⁷⁷

Tabela 13. Cele operacyjne celu strategicznego nr 1

Cel operacyjny nr 1.1.	Rozbudowa infrastruktury sanatoryjno-uzdrawiskowej
Kierunek działań	Budowa obiektów uzdrawiskowych Budowa obiektu sanatoryjnego Budowa urządzeń lecznictwa uzdrawiskowego Wykonanie odwiertu Dostosowanie usług do skutków choroby COVID-19 Budowa osiedla mieszkalnego dla kadry medycznej
Zakładane efekty	Zwiększenie dostępności do specjalistycznego lecznictwa uzdrawiskowego Poprawa zdrowotności mieszkańców i kuracjuszy Podniesienie standardu świadczonych usług leczniczych Stworzenie atrakcyjnej oferty pracy Utworzenie nowych miejsc pracy Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy Wzrost dochodów Gminy
Cel operacyjny nr 1.2.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych
Kierunek działań	Pozyskanie inwestora Zagospodarowanie terenów nieużytkowych Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną Promocja terenów inwestycyjnych
Zakładane efekty	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy Wzrost dochodów Gminy
Cel operacyjny nr 1.3.	Promocja oferty inwestycyjnej uzdrawiska
Kierunek działań	Intensyfikacja działań promocyjnych oferty uzdrawiskowej

⁷⁷ Prof. Dr hab. Jerzy Bański, dr hab. Marek Więckowski, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Wpływ uzdrawisk na rozwój społeczno-gospodarczy w województwie podkarpackim

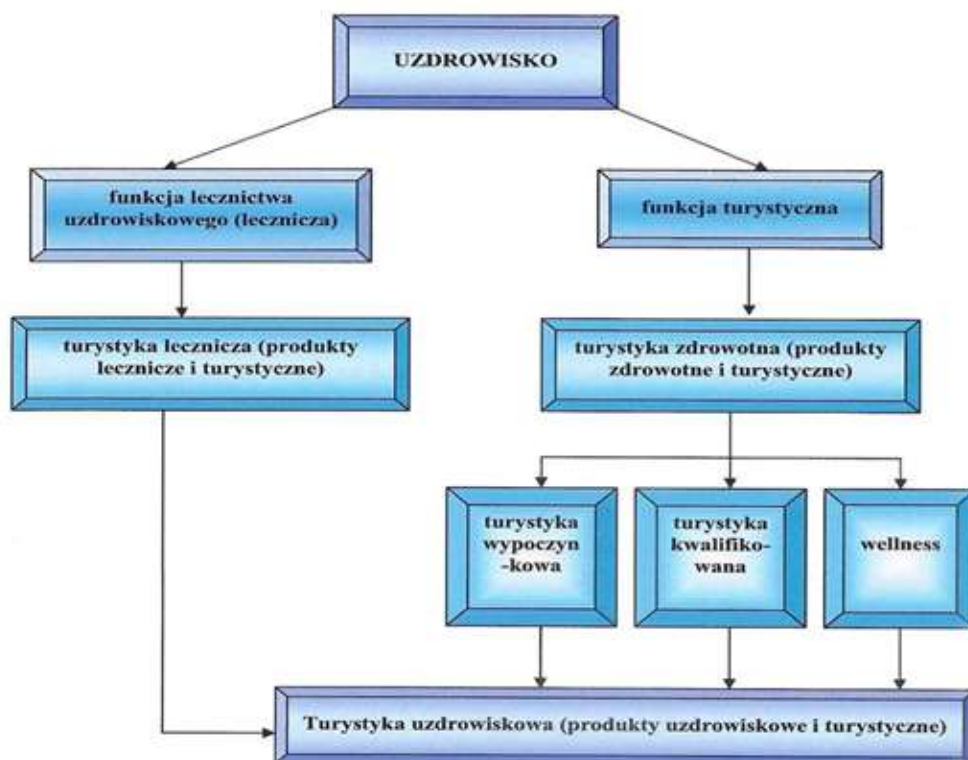
	Współpraca z miejscowościami partnerskimi i gminami uzdrowiskowymi z województwa warmińsko-mazurskiego
Zakładane efekty	Stworzenie wizerunku Gminy Górowo Iławeckie jako gminy uzdrowiskowej Stworzenie oferty uzdrowiskowej Zwiększenie potencjału uzdrowiskowego województwa warmińsko-mazurskiego Poprawa dostępności informacji o uzdrowisku Wzrost dochodów Gminy

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny nr 2. Budowa oferty turystycznej towarzyszącej usługom uzdrowiskowym

Uzdrowiska pełnią dwie podstawowe funkcje: lecznictwa uzdrowiskowego (więcej podrozdział oraz 1.3.2. *Lecznictwo uzdrowiskowe w Polsce*) oraz turystyczną. Szczegółowy podział funkcji uzdrowiska jest pokazany na poniższym schemacie. W odróżnieniu od lecznictwa uzdrowiskowego, gdzie o pobycie decydują głównie różnorakie choroby przewlekłe, w działalności turystycznej w uzdrowiskach ważnym okazuje się współcześnie potrzeba szeroko rozumianej regeneracji człowieka w aspekcie fizycznym i psychicznym poprzez działania profilaktyki pierwotnej.⁷⁸

Schemat 5. Funkcje uzdrowiska

Źródło: <https://slideplayer.pl/slide/808938/>

⁷⁸ A. Hadzik, Wybrane uwarunkowania rozwoju turystyki uzdrowiskowej w Polsce

Turystyka zdrowotna w uzdrowiskach jest realizowana w ramach turystyki wypoczynkowej (m.in. wczasy, kolonie, zimowiska, pobyty weekendowe, zielone szkółki), turystyki kwalifikowanej (kajakowa, żeglarska, piesza) i wellness. Turystka uzdrowiskowa, której podstawę stanowi turystyka zdrowotna obejmuje ponadto inne rodzaje działalności turystycznej. Zaliczamy do nich, uwzględniając kryterium motywu wyjazdu zwłaszcza turystkę: kulturalną, biznesową, kongresową, wiejską, przygodową oraz turystykę tranzytową i przygraniczną dla obszarów uzdrowiskowych położonych blisko granicy państwowej.⁷⁹ Dlatego też powinno się stworzyć warunki do rozwoju turystyki poprzez budowę infrastruktury towarzyszącej m.in. obiekty sportowo-wypoczynkowych, kulturalnych, a przede wszystkim bazy gastronomicznej i noclegowej. Stworzenie oferty turystycznej wraz wzmożoną promocją turystyczną, wzmocni potencjał turystyczny Gminy Górowo Iławeckie.

Tabela 14. Cele operacyjne celu strategicznego nr 2

Cel operacyjny nr 2.1.	Budowa obiektów sportowo - rekreacyjnych
Kierunek działań	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, okołoturystycznej dostosowanej dla wszystkich grup wiekowych Budowanie i rozbudowanie znakowanie szlaków pieszych, rowerowych, spacerowych, konnych, ścieżek edukacyjnych, punktów widokowych Tworzenie nowych atrakcji turystyczno-krajobrazowych
Zakładane efekty	Budowanie całorocznej oferty turystycznej Poprawa wizerunku Gminy Górowo Iławeckie, jako gminy turystycznej Wzrost ruchu turystycznego
Cel operacyjny nr 2.2	Rozwój bazy gastronomicznej i noclegowej
Kierunek działań	Budowa lub modernizacja bazy gastronomicznej Budowa lub modernizacja bazy noclegowej Dostosowanie oferty edukacyjnej do rynku pracy
Zakładane efekty	Zmiana świadomości mieszkańców i pokazanie im korzyści z uzyskania statusu miejscowości uzdrowiskowej Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców Utworzenie nowych miejsc pracy Kompetentne kadry turystyczne Poprawa wizerunku Gminy Górowo Iławeckie, jako gminy turystycznej Wzrost ruchu turystycznego Wzrost dochodów Gminy
Cel operacyjny nr 2.3	Infrastruktura publiczna na potrzeby rozwoju uzdrowiska
Kierunek działań	Wykonanie ujęć wody

⁷⁹ A. Hadzik, Wybrane uwarunkowania rozwoju turystyki uzdrowiskowej w Polsce

Zakładane efekty	Zaspokojenie potrzeb gospodarczych i bytowych Poprawa jakości wody
Cel operacyjny nr 2.4	Promocja gminy
Kierunek działań	Aktualizacja inwentaryzacji najciekawszych elementów okolicznego krajobrazu i przyrody Sieciowanie i współpraca branży turystyczno-rekreacyjnej Wykreowanie produktów turystycznych z kompleksową ofertą Współpraca partnerska z innymi JST w celu wzajemnej promocji
Zakładane efekty	Poprawa wizerunku gminy Górowo Iławeckie, jako gminy turystycznej Wzrost ruchu turystycznego Wzrost dochodów Gminy

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny nr 3. Ochrona środowiska i zasobów naturalnych

Gmina uzdrawiskowa musi realizować szereg zadań związanych z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrawiska. Zgodnie z ustawą na gminie uzdrawiskowej spoczywa obowiązek:

- ochrony złóż naturalnych surowców leczniczych,
- ochrony warunków naturalnych uzdrawiska, w tym spełniania wymagań w zakresie dopuszczalnych norm zanieczyszczenia powietrza, natężenia hałasu, odprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, gospodarki odpadami, emisji pól elektromagnetycznych,
- tworzenia warunków do funkcjonowania zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrawiskowego oraz rozwoju infrastruktury komunalnej,
- tworzenia i ulepszania infrastruktury komunalnej i technicznej przeznaczonej dla uzdrawisk lub obszarów ochrony uzdrawiskowej.⁸⁰

Gmina Górowo Iławeckie bogata w zasoby przyrodnicze i krajobrazowe będzie realizować działania z zakresu poprawy jakości powietrza, przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska oraz poprawy jakości zasobów przyrodniczych. Gminy uzdrawiskowe muszą pamiętać o przeprowadzeniu badań poziomu zanieczyszczeń powietrza, natężenia hałasu i emisji pól elektromagnetycznych, które można finansować m.in. dochodami z opłaty uzdrawiskowej i dotacji uzdrawiskowych. Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy z poszanowaniem zasobów przyrodniczych, zagwarantuje zachowanie walorów dla przyszłych pokoleń.

⁸⁰ Internet, <https://siecobywatelska.pl/czy-w-uzdrawisku-da-sie-odetchnac-swiezym-powietrzem/>

Tabela 15. Cele operacyjne celu strategicznego nr 3

Cel operacyjny nr 3.1.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza
Kierunek działań	Budowa sieci gazowej Termomodernizacja budynków Wymiana starych pieców na paliwa stałe w budynkach indywidualnych lub zmiana paliwa na mniej uciążliwy dla środowiska pod kątem zanieczyszczenia powietrza Rozwój zero emisyjnych źródeł energii Rozwój niskoemisyjnej komunikacji publicznej Prowadzenie kontroli pieców w budynkach indywidualnych Prowadzenie akcji edukacyjnych dla mieszkańców i gości uzdrowiska Monitoring stanu powietrza
Zakładane efekty	Minimalizacja emisji zanieczyszczeń i substancji szkodliwych do powietrza Rozwój ekologicznych źródeł energii Ochrona obszarów cennych przyrodniczo Poprawa stanu środowiska naturalnego
Cel operacyjny nr 3.2.	Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego
Kierunek działań	Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej Poprawa zagospodarowania odpadów Likwidacja „dzikich wysypisk śmieci”
Zakładane efekty	Zwiększenie liczby osób korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury technicznej Zmniejszenie powierzchni terenów zdegradowanych przez odpady Poprawa stanu środowiska naturalnego
Cel operacyjny nr 3.3.	Poprawa jakości zasobów przyrodniczych
Kierunek działań	Kompleksowa inwentaryzacja zasobów przyrodniczych Ochrona obszarów objętych Naturą 2000 Rozwój Parku Zdrojowego Ochrona terenów zielonych
Zakładane efekty	Dbłość o stan zadrzewień oraz realizowanie nasadzeń Poprawa stanu środowiska naturalnego

Źródło: opracowanie własne

5.2. Kompleksowość i spójność wewnętrzna Planu rozwoju uzdrawiska

Wyznaczone cele strategiczne w „Planie rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027” nawzajem się uzupełniają, gdyż uzdrawisko bez turystyki i czystego środowiska naturalnego nie mogłoby samo funkcjonować, tym samym tworząc zrównoważony rozwój Gminy. Dlatego też w ramach powyższych celów będą realizowane poszczególne inwestycje i przedsięwzięcia wzmacniające potencjał uzdrawiskowy Gminy Górowo Iławeckie.

W ramach kompleksowości wyróżniamy:

- **Kompleksowość przestrzenną** (geograficzną) – zaplanowane projekty inwestycyjne na liście podstawowej i dodatkowej będą realizowane na obszarze ochrony uzdrawiskowej, a w przyszłości na terenie uzdrawiska, realizując wyznaczone cele i wizję *Planu*.
- **Komplementarność problemowa** – realizacja zaplanowanych projektów inwestycyjnych pozwoli na likwidację wskazanych wcześniej barier i problemów rozwojowych (więcej w podrozdziale 3.3. *Określenie kluczowych problemów i wyzwań stojących przed przyszłym uzdrawiskiem w szczególności tych, które stanowią barierę dla rozwoju turystyki i rekreacji*).
- **Komplementarność przedmiotowa** – wyznaczone cele szczegółowe i operacyjne będą realizowane przez kilka podmiotów. Oprócz Gminy Górowo Iławeckie, zakłada się zaangażowanie przedsiębiorców i organizacji w budowę i rozwój uzdrawiska, w tym podmiotów z sektora turystycznego i okółoturystycznego.

Ponadto należy zwrócić uwagę na komplementarność z projektami, które już zostały zrealizowane lub są obecnie realizowane przy udziale środków europejskich w perspektywie 2014-2020 m.in.:

- „Budowa urządzeń i obiektów lecznictwa uzdrawiskowego i małej architektury, wchodzących w skład wyposażenia lasu ochronnego uzdrawiskowego Doliny Elmy we wsi Nowa Wieś Iławecka w obszarze „Ochrony Uzdrawiskowej Górowo Iławeckie -strefa „A””;
- „Budowa Zakładu Przyrodoleczniczego wraz z infrastrukturą techniczną w Nowej Wsi Iławeckiej”.

5.3. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć

Projekt 1

Budowa Centrum Opieki Zdrowotnej o podwyższonym standardzie energooszczędności ze szczególnym uwzględnieniem: zespołu mieszkalnego

Wnioskodawca: Gmina Górowo Iławeckie

Wartość inwestycji: 40 mln PLN

Realizacja celu: 1.1

Projekt 2

Wykonanie odwiertu podziemnych wód leczniczych (solanki) niezbędnych do prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego

Wnioskodawca: Gmina Górowo Iławeckie

Wartość inwestycji: 8 mln PLN

Realizacja celu: 1.1

Projekt 3

Budowa Łącznika między budowanym przy wsparciu środków RPO Zakładem przyrodolecznictwem i obiektem uzdrowskowym

Wnioskodawca: Gmina Górowo Iławeckie

Wartość inwestycji: 4 mln PLN

Realizacja celu: 1.1

Projekt 4

Poprawa efektywności energetycznej kompleksu uzdrowskowego poprzez budowę instalacji produkującej ciepło i energię elektryczną w wysokosprawnej kogeneracji opalanej paliwami gazowymi

Wnioskodawca: Gmina Górowo Iławeckie

Wartość inwestycji: 2 mln PLN

Realizacja celu: 3.1, 3.3

Projekt 5

Budowa w strefie ochrony uzdrowskowej parkingu dla samochodów osobowych

Wnioskodawca: Gmina Górowo Iławeckie

Wartość inwestycji: 2 mln PLN

Realizacja celu: 1.1

Projekt 6

Rozwój infrastruktury uzdrowskowej poprzez budowę ogólnodostępnej infrastruktury takiej jak: placu zabaw, muszla koncertowa, boisko wielofunkcyjne, poprawę infrastruktury ciągów pieszych poprzez remont i budowę nowych ścieżek

Wnioskodawca: Gmina Górowo Iławeckie

Wartość inwestycji: 4 mln PLN

Realizacja celu: 2.3

5.4. Lista dodatkowych projektów i przedsięwzięć kluczowych z punktu widzenia kompleksowego rozwoju uzdrowiska

Poniżej przedstawiono projekty dodatkowe, które są realizują cele „Planu rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”

Tabela 16. Lista projektów dodatkowych

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Lokalizacja	Czas realizacji	Oczekiwane rezultaty	Beneficjent	Realizacja celu szczegółowego
1.	Budowa obiektu sanatoryjnego	Budowa obiektu sanatoryjnego	Nowa Wieś Iławecka	2021-2027	Obiekt sanatoryjny	Inwestor prywatny	1.1, 2.2
2.	Doposażenie zakładu przyrodoleczniczego	Doposażenie zakładu przyrodoleczniczego	Nowa Wieś Iławecka	2021-2027	Innowacyjnie wyposażony zakład przyrodoleczniczy	Inwestor prywatny	1.1
3.	Zagospodarowanie jeziora Solno, na cele turystyczno-rekreacyjne	Zagospodarowanie jeziora Solno, na cele turystyczno-rekreacyjne	Nowa Wieś Iławecka	2021-2027	Jezioro Solno jako element oferty turystyczno-rekreacyjnej	Gmina Górowo Iławeckie	2.3, 2.4, 3.3
4.	Budowa w strefie ochrony uzdrowiskowej kempingu w formie stanowisk i miejsc postojowych dla kamperów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Budowa w strefie ochrony uzdrowiskowej kempingu w formie stanowisk i miejsc postojowych dla kamperów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Obszar ochrony uzdrowiskowej	2021-2027	Kempingu w formie stanowisk i miejsc postojowych dla kamperów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Gmina Górowo Iławeckie	2.3

Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027

5.	Organizacja niskoemisyjnego taboru dla publicznego transportu zbiorowego	Organizacja niskoemisyjnego taboru dla publicznego transportu zbiorowego	Obszar ochrony uzdrowiskowej - tereny sąsiednie	2021-2027	niskoemisyjny tabor dla publicznego transportu zbiorowego	Gmina Górowo Iławeckie	3.2
6.	Budowa osiedla mieszkalnego dla kadry medycznej	Budowa infrastruktury mieszkalnej dla kadry medycznej	Obszar ochrony uzdrowiskowej - tereny sąsiednie	2022-2027	Stworzenie atrakcyjnej oferty pracy	Gmina Górowo Iławeckie	1.1

Źródło: opracowanie własne

6. Wskaźniki realizacji „Planu rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”

Do efektywnego monitorowania procesów wdrażania „Planu rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027” należy posłużyć się wskaźnikami ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK) dla projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Poniżej przedstawiono przykładowe wskaźniki stanowi katalog otwarty. Dobór właściwych wskaźników rezultatu oraz produktu umożliwi efektywne monitorowanie procesu wdrażania Planu:

- wskaźniki produktu – bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. liczba wspartych obiektów);
- wskaźniki rezultatu – bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno-ekonomiczne uzyskany natychmiast po zakończeniu projektu (np. liczba osób korzystających ze wspartych obiektów).

Podanie szczegółowych wartości wskaźników nie jest możliwe ze względu na brak studium wykonalności, opracowanego z dokładnością wymaganą dla projektów skierowanych już do realizacji. Dane te zostaną uzupełnione na etapie aplikowania o środki unijne.

Tabela 17. Wskaźniki realizacji „Planu rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”

Wskaźniki	Miernik wskaźnika	Źródło danych
Produktu		
Liczba wspartych jednostek infrastruktury uzdrowiskowej	szt.	Gmina Górowo Iławeckie
Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	odwiedziny/rok	Gmina Górowo Iławeckie
Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	Gmina Górowo Iławeckie
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	Gmina Górowo Iławeckie
Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	Gmina Górowo Iławeckie
Liczba wspartych jednostek infrastruktury sportowej	szt.	Gmina Górowo Iławeckie
Liczba wspartych jednostek infrastruktury senioralnej	szt.	Gmina Górowo Iławeckie
Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	Gmina Górowo Iławeckie

Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	Gmina Górowo Iławeckie
Długość utworzonych szlaków turystycznych	szt.	Gmina Górowo Iławeckie
Długość wspartej infrastruktury rowerowej	km	Gmina Górowo Iławeckie
Rezultatu		
Liczba nowo utworzonych miejsc pracy	EPC	Gmina Górowo Iławeckie
Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury	osoba/rok	Gmina Górowo Iławeckie
Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej	osoba/rok	Gmina Górowo Iławeckie
Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej	osoba/rok	Gmina Górowo Iławeckie
Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	MWh/rok	Gmina Górowo Iławeckie
Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	Mg CO2/rok	Gmina Górowo Iławeckie

Źródło: opracowanie własne

7. Plan finansowy „Planu rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”

Podstawowe źródła finansowania zadań zaplanowanych w „Planie rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”, to:

1. środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Gminy, w tym:
 - dochody własne (podatki i opłaty lokalne, udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, dochody z majątku Gminy, odsetki od środków na rachunkach bankowych, pozostałe dochody).
2. krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
 - środki pochodzące z funduszy unijnych w okresie programowania na lata 2021-2027 (m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności),
 - środki pochodzące z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,
 - inne krajowe i zagraniczne środki finansowe,
 - krajowe środki finansowe np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Programu Polskie Uzdrawiska
3. komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
 - pożyczki i kredyty bankowe,
 - inne.
4. środki innych uczestników (partnerów) procesu wdrażania *Planu*, w tym sektora prywatnego.

Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027

Tabela 18. Plan finansowy „Planu rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”

Lp.	Nazwa /opis zadania/	Okres realizacji	Oczekiwane wskaźniki produktu i rezultatu	Całkowity koszt inwestycji w PLN	w tym		Podmiot realizujący projekt
					Planowane dofinansowanie w PLN	Wkład własny w PLN	
PROJEKTY Z LISTY ZADAŃ PODSTAWOWYCH							
1.	Budowa Centrum Opieki Zdrowotnej o podwyższonym standardzie energooszczędności ze szczególnym uwzględnieniem: zespołu mieszkalnego	2021-2027	Powstanie Centrum Opieki Zdrowotnej	40 mln	34 mln	6 mln	Gmina Górowo Iławeckie
2.	Wykonanie odwiertu podziemnych wód leczniczych (solanki) niezbędnych do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego	2021-2027	Powstanie odwiertu podziemnych wód leczniczych	8 mln	6,8 mln	1,2 mln	Gmina Górowo Iławeckie
3.	Budowa Łącznika między budowanym przy wsparciu środków RPO Zakładem przyrodolecznictwem i obiektem uzdrowiskowym	2021-2027	Powstanie łącznika między budowanym przy wsparciu środków RPO Zakładem przyrodolecznictwem i obiektem uzdrowiskowym	4 mln	3,4 mln	0,6 mln	Gmina Górowo Iławeckie
4.	Poprawa efektywności energetycznej kompleksu uzdrowiskowego poprzez budowę instalacji produkującej	2021-2027	Powstanie instalacji produkującej ciepło i energię elektryczną w wysokosprawnej	2 mln	1,6 mln	0,4 mln	Gmina Górowo Iławeckie

Plan rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027

	ciepło i energię elektryczną w wysokosprawnej kogeneracji opalanej paliwami gazowymi		kogeneracji opalanej paliwami gazowymi				
5	Budowa w strefie ochrony uzdrowskiej parkingu dla samochodów osobowych	2021-2027	Powstanie w strefie ochrony uzdrowskiej parkingu dla samochodów osobowych	2 mln	1,6 mln	0,4 mln	Gmina Górowo Iławeckie
6.	Rozwój infrastruktury uzdrowskiej poprzez budowę ogólnodostępnej infrastruktury takiej jak: placu zabaw, muszla koncertowa, boisko wielofunkcyjne, poprawę infrastruktury ciągów pieszych poprzez remont i budowę nowych ścieżek	2021-2027	Powstanie nowej ogólnodostępnej infrastruktury uzdrowskiej: placu zabaw, muszla koncertowa, boisko wielofunkcyjne, poprawę infrastruktury ciągów pieszych poprzez remont i budowę nowych ścieżek	4 mln	3,2 mln	0,8 mln	Gmina Górowo Iławeckie
PROJEKTY Z LISTY ZADAŃ DODATKOWYCH							
1.	Budowa obiektu sanatoryjnego	2021-2027	Powstanie obiektu sanatoryjnego	40 mln	20 mln	20 mln	Inwestor prywatny
2.	Doposażenie zakładu przyrodoleczniczego	2021-2027	Doposażenie zakładu przyrodoleczniczego	4 mln	2 mln	2 mln	Inwestor prywatny
3.	Zagospodarowanie jeziora Solno, na cele turystyczno-rekreacyjne	2021-2027	Jezioro Solno, wykorzystane na cele turystyczno-rekreacyjne	2 mln	1,6 mln	0,4 mln	Gmina Górowo Iławeckie

Plan rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027

4.	Organizacja niskoemisyjnego taboru dla publicznego transportu zbiorowego	2021-2027	Powstanie niskoemisyjnego taboru dla publicznego transportu zbiorowego	2,5 mln	2 mln	0,5 mln	Gmina Górowo Iławeckie
5.	Budowa w strefie ochrony uzdrowiskowej kempingu w formie stanowisk i miejsc postojowych dla kamperów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2021-2027	Powstanie w strefie ochrony uzdrowiskowej kempingu w formie stanowisk i miejsc postojowych dla kamperów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą	4 mln	3,2 mln	0,8 mln	Gmina Górowo Iławeckie

Źródło: opracowanie własne

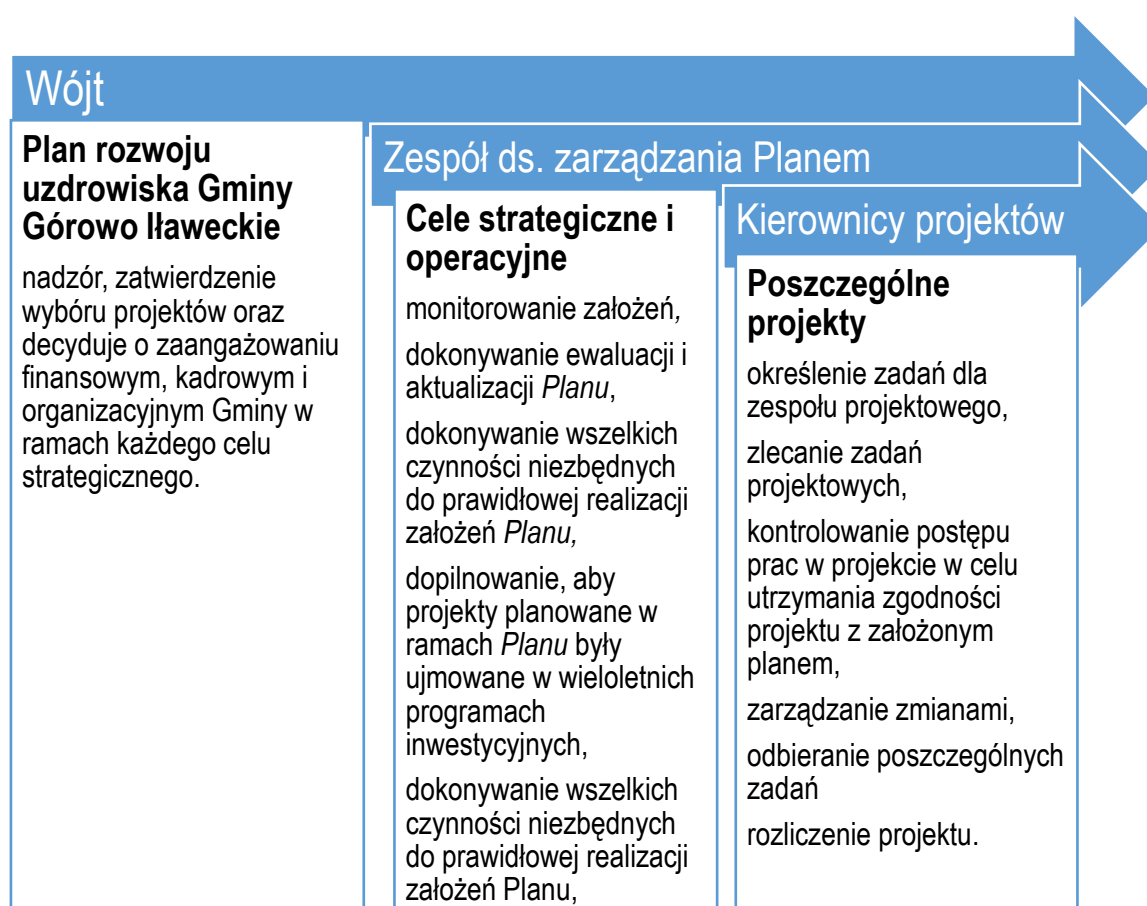
8. Zarządzanie „Planem rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”

Zarządzenie „Plan rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027” będzie składało się z trzech podstawowych etapów: wdrażania, monitorowania i aktualizacji.

Wdrażanie

Pierwszym etapem wdrażania *Planu* jest wskazanie osób i podmiotów odpowiedzialnych za realizację zapisów „Planu rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”. Dokument jest uchwalany przez Radę Gminy, natomiast wójt jest odpowiedzialny za całościową realizację Planu. W celu realizacji *Planu* powinni zostać zaangażowane podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy gminy. Należy wszystkim umożliwić zgłaszanie przedsięwzięć poprzez wypełnienie Karty projektu (Załącznik nr 1), a następnie sprawdzenie kart przez Zespół ds. zarządzania Planem rozwoju Uzdrowiska spójności z *Planem* i zaopiniowanie.

Schemat 6. Struktura zarządzania „Planu rozwoju Uzdrowiskowa Gminy Górowo Iławeckie”

Źródło: opracowanie własne

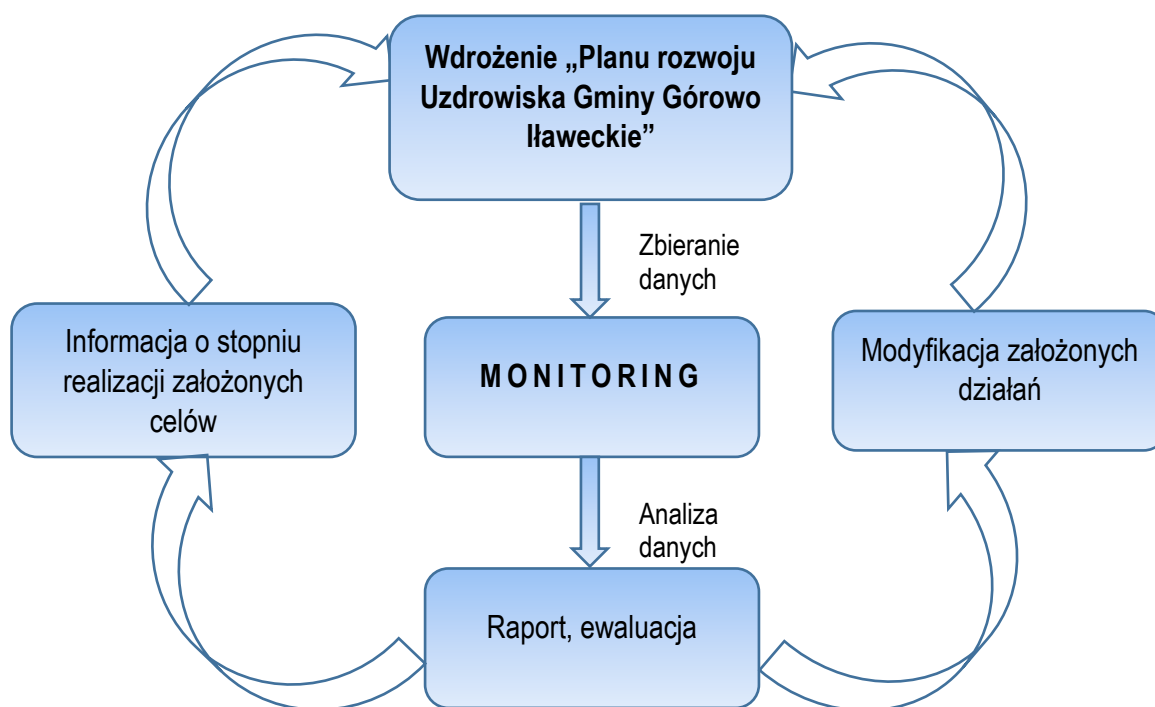
Monitorowanie

Monitoring jest systematycznym i szczegółowym badaniem realizacji „Planu rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie”. Koncentruje się na ocenie przebiegu prawidłowości wdrażania działań i zadań realizacyjnych w odniesieniu do przyjętego planu oraz stopnia osiągnięcia produktów i rezultatów. Monitoring przeprowadzany powinien być w trakcie realizacji i obejmuje: harmonogram, budżet oraz zaplanowane rezultaty poszczególnych zadań. Za monitoring odpowiada Zespół ds. zarządzania Planem. System monitorowania dokumentu powinien odbywać się na bieżąco, natomiast zaleca się sporządzanie rocznych raportów z oceny stopnia realizacji celów i rezultatów.

Monitoring obejmuje następujące działania:

- zbieranie i analizowanie danych,
- wnioski, raport i ewaluacja.

Schemat 7. Monitoring „Planu rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie”

Źródło: opracowanie własne

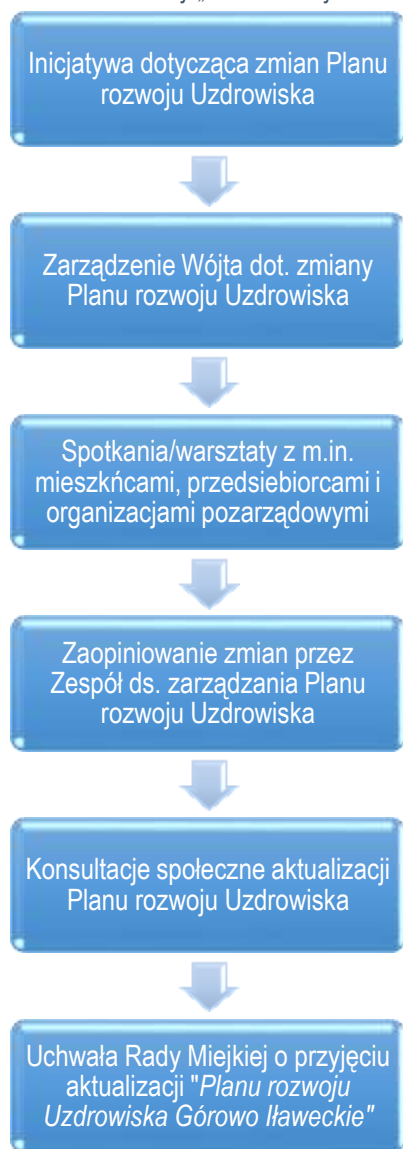
Aktualizacja

Aktualizacja dokumentu powinna być dokonana przede wszystkim w przypadku uzyskania przez Gminę Górowo Iławeckie statusu uzdrawiska. Dodatkowo, należy zaktualizować *Plan*, kiedy zostaną zgłoszone projekty i przedsięwzięcia, które są spójne z celami dokumentu. Pomysły i nowe projekty powinny być zamieszczane w Karcie Projektu, który przykład stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego *Planu*. Karta Projektu powinna zawierać minimum elementów: nazwa, podmiot odpowiedzialny za realizację zadania, opis zadania, cel, termin realizacji, koszty, źródła finansowania, zgodność z *Planem*, wskaźniki produktu, rezultatu oraz oddziaływania oraz wskazanie osoby zgłaszającej projekt. Natomiast w przypadku pojawienia się nowego kierunku rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej, należy zaktualizować cele

strategiczne i operacyjne *Planu*. Materiały powinny być na bieżąco analizowane i uwzględniane przez Zespół ds. zarządzania *Planem*.

W przypadku zasadniczych zmian w dokumencie „Plan rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie” należy uchwałą Rady Gminy zaktualizować zapisy *Planu*. Aktualizacja *Planu* powinna odbywać się według poniższego schematu.

Schemat 8. Proces aktualizacji „Planu rozwoju Uzdrowiska Gminy Górowo Iławeckie”

Źródło: opracowanie własne

Załącznik nr 1. Karta projektu

Nazwa zadania		
Opis zadania		
Obszar realizacji		
Cel zadania		
Podmiot realizujący		
Partnerzy projektu/podmioty zaangażowane		
Termin realizacji		
Koszt zadania (PLN)		
Źródło finansowania (PLN, %)		
Zgodność ze Strategią	Cel strategiczny	
	Cel operacyjny	
	Kierunek działania	
Wskaźniki	produktu	
	rezultatu	
	oddziaływania	
Osoba zgłaszająca zadanie		
<i>Data i podpis osoby zgłaszającej projekt</i>		<i>Data i podpis Kierownika projektu</i>
<i>Akceptacja*</i>		<i>Akceptacja*</i>
<i>Data i podpis Skarbnika</i>		<i>Data i podpis Wójta</i>

* w przypadku realizacji projektu realizowanego przez Gminę Górowo Iławeckie

Źródło: opracowanie własne

Spis map, rysunków, schematów i tabel

Mapa 1. Uzdrawiska i obszary ochrony uzdrawiskowej w Polsce	15
Mapa 2. Kuracjusze leczenia stacjonarnie i ambulatoryjnie w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego według województw w 2019r.	24
Mapa 3. Obszar Ochrony Uzdrawiskowej „Górowo Iławeckie”	27
Mapa 4. Położenie Gminy Górowo Iławeckie na tle Polski	30
Mapa 5. Szlaki rowerowe i ścieżki dydaktyczno-historyczne na terenie gminy Górowo Iławeckie	35
Mapa 6. Obszar Ochrony Uzdrawiskowej „Górowo Iławeckie” na tle gminy Górowo Iławeckie	44
Mapa 7. Układ strefy ochrony uzdrawiskowej „A”	45
Mapa 8. Położenie Nowej Wsi Iławeckiej na tle Polski	46
Mapa 9. Koncepcja zagospodarowania strefy „A”	47
Mapa 10. Układ strefy ochrony uzdrawiskowej „B” wraz ze strefą „A”	49
Mapa 11. Układ strefy ochrony uzdrawiskowej „C” wraz ze strefami „A” i „B”	50
Mapa 12. Zróżnicowanie bioklimatyczne planowanego uzdrawiska w Nowej Wsi Iławeckiej	53
Mapa 13. Mapa układu komunikacyjnego w gminie Górowo Iławeckie	58
Mapa 14. Granice Obszarów Chronionego Krajobrazu	60
Mapa 15. OSI Obszary marginalizacji	69
Rysunek 1. Gniazdo bocianie w Żywkowie	33
Rysunek 2. Jezioro Martwe	34
Rysunek 3. Ratusz	36
Rysunek 4. Staw Garncarski	36
Rysunek 5. Cerkiew Podwyższenia Krzyża Świętego	37
Rysunek 6. Muzeum gazonictwa	38
Rysunek 7. Dom Napoleona	39
Rysunek 8. Tężnia we wsi Nowa Wieś Iławecka	48
Rysunek 9. Uzdrawisko w Nowej Wsi Iławeckiej	48
Rysunek 10. Potwierdzone zasoby lecznicze w gminie Górowo Iławeckie	51
Rysunek 11. Kierunki leczenia	54
Rysunek 12. Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny w Górowie Iławeckim	56
Schemat 1. Leczenie uzdrawiskowe	22
Schemat 2. Wizja Uzdrawiska w gminie Górowo Iławeckie	73
Schemat 3. Cel główny wraz z wyznaczonymi kierunkami działań	74
Schemat 4. Cele strategiczne i cele operacyjne	75
Schemat 5. Funkcje uzdrawiska	77
Schemat 6. Struktura zarządzania „Planu rozwoju Uzdrawiskowa Gminy Górowo Iławeckie”	91
Schemat 7. Monitoring „Planu rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie”	92
Schemat 8. Proces aktualizacji „Planu rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie”	93
Tabela 1. Wykaz uzdrawisk wraz z kierunkami leczniczymi	17
Tabela 2. Wykaz miejscowości posiadających status obszaru ochrony uzdrawiskowej	19
Tabela 3. Działalność zakładów lecznictwa uzdrawiskowego w 2019 r.	23
Tabela 4. Lista projektów strategicznych	28

Tabela 5. Wybrane dane statystyczne dotyczące gospodarki wodno-ściekowej w gminie Górowo Iławeckie	57
Tabela 6. Analiza SWOT	61
Tabela 7. Spójność „Plan rozwoju Uzdrawiska Górowo Iławeckie” z SOR	66
Tabela 8. Spójność „Plan rozwoju Uzdrawiska Górowo Iławeckie” z KSRR 2030	68
Tabela 9. Spójność „Plan rozwoju Uzdrawiska Górowo Iławeckie” z „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”	69
Tabela 10. Cele strategiczne a OSI Obszary marginalizacji –perspektywa 2030	70
Tabela 11. Spójność „Plan rozwoju Uzdrawiska Górowo Iławeckie” ze „Strategią Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025”	71
Tabela 12. Spójność „Plan Rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027” ze „Strategią Rozwoju Gminy Górowo Iławeckie na lata 2014-2021”	72
Tabela 13. Cele operacyjne celu strategicznego nr 1	76
Tabela 14. Cele operacyjne celu strategicznego nr 2	78
Tabela 15. Cele operacyjne celu strategicznego nr 3	80
Tabela 16. Lista projektów dodatkowych	83
Tabela 17. Wskaźniki realizacji „Planu rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”	85
Tabela 18. Plan finansowy „Planu rozwoju Uzdrawiska Gminy Górowo Iławeckie na lata 2021-2027”	88